DE ACELAŞ AUTOR:

«Probleme de mâine în România»... Ed. Cartea Pribegici. Argentina, 1952.

Ion Protopopescu

IDEALUL

ESEURI ŞI ARTICOLE

MADRID
1962

Depósito Legal: M. 2.176-1963.

Gráficas Benzal.—Virtudes, 7.—Madrid.

"Acum cu sufletul greu, răsleţiţi, sfârtecaţi, ne strângem la adăpost, la singura căldură şi alinare, tărie şi reconfortare a noastră, readucătoare de puteri, la picioarele lui Isus, în praguel orbitoarei străluciri a cerului-la Icoană."

ION I. MOŢA
1927

ACUM câţiva ani vorbind, la Paris, cu Mircea Eliade de soarta poporului românesc dealungul sbuciumatei sale istorii încheeam cu exclamaţia «neam fără noroc!». La care el a isbucnit «da domnule, neam fără noroc!».

Mai târziu (în *Indreptar*) el a glosat pe această temă, iar *Legea* îi citează un pregnant pasagiu de răsvrătire românească împotriva Istoriei.

Subscriem total 'butadei' lui Mircea Eliade.

Ne-am întrebat deseori asupra soartei maştere ce pare că mereu ne-a păscut. In treburile noastre pământeşti nu credem într'o «cauză unică» dar am socotit că *una* din principalele cauze este că noi nu ne-am străduit să facem Istorie, că (parafrazând pe Nicolae Iorga) *noi nu am fost noi.*

Veşnic am imitat 'modele' de import până şi (mai ales) în desmăţ. Să ne reamintim de perioada fanariotă când bunele şi austerele obiceiuri româneşti au fost înlocuite un veac întreg-lăsând răni care nici până azi încă nu s'au tămăduit-prin moravuri uşoare, lascive imorale şi incorecte. Vechea tradiţie voevodală se trăsese în munţi şi păduri, între haiduci şi panduri.

Pe timpul Voevozilor, Românii abia aveau vreme între două răsboae să ridice o bisericuţă drept mulţămită lui Dumnezeu că ne învrednicise să scăpăm de urgia turcească ori muscălească.

Mai târziu, când devenisem Regat şi când ne puteam afirma slobozi, nu am urmat în politică un drum al nostru, hotărît de aşezarea ţării şi a neamului «în calea tuturor răutăţilor» ci am căutat să fim pe placul unora sau altora. Ne-am destrămat puterea şi unitatea în diverse «filii». Oamenii noştri politici au vrut să rămână «buni Români». Ne este penibil să mai reamintim numele acelora care se complăceau cu acest epitet de «mai europeni» şi care în loc să netezească drumul Istoriei româneşti, ne-au băgat în aventuri din care azi nu ştim cum să mai eşim.

Ne-am ataşat diferitelor imperialisme fără să ne dăm seama că din ciocnirea lor vom eşi striviţi noi, cei mici, care eram utilizaţi ca elemente de echilibru între forţe antagoniste Neamul nostru care nu a căzut niciodată în păcatul de a împila alte popoare, nu avea ce căuta în tagma celor ce-şi făceau din imperialism şi colonialism finalitate istorică.

După unirea din 1918 părea o perioadă de linişte ne va lăsa răgaz să *ne realizăm*. Tineretul generatiei '22', în lămurirea unui ideal românesc, căuta să înjghebe unirea sufletească a provinciilor în duh naţional. P o l i t i c a românească însă, urmând meandrele desorientării spirituale din Europa, s'a pus deacurmezişul elanului generos care ne-ar fi mijlocit azi o falangă, în plină maturitate, de oameni animaţi de un ideal. Acum neamul nostru văduvit de elita ucisă de un rege asasin, rămâne să fie reprezentată printr'o serie de pigmei care-şi revendică doar prerogativa de a se aşeza pe scaunele răsturnate în fuga celor ce au dat foc ţării. E clar că nu se poate creea Istorie românească din ambiţiunile inşilor de «a ajunge».

Un neam nu se naşte la întâmplare ci din o nevoe care constitue menirea lui. Implinindu-şi-o el îşi justifică existenţa şi deci dreptul la viaţă. Românii s'au născut pe pământul Daciei din nevoia de apărare a imperiului roman contra hoardelor asiatice. Nu şi-au desminţit niciodată această misiune până în 1944. Iar azi, prin rezistenţa din ţară, vădesc încăodată că nu-şi trădează idealul.

Dar dacă, în loc de a face cunoscut acest adevăr celor care nu l-au cunoscut, reamintind jertfele pentru libertate şi credinţă a înaintaşilor noştri, acceptăm fără murmur insanitatea că România e rezultatul neaşteptat al răsboiului şi al păcii din 1919,

sigur că nu facem Istorie românească. (Ne gândim la cartea lui H. Prost şi la primirea nedemnă ce i s'a făcut în presa exilului în contrast cu atitudinea Israelului—o ţară cât Oltenia noastră— dar care ştie să se afirme).

Istoria naţională nu se face din mila altor neamuri ci cu ajutorul Voinţii Divine care nu părăseşte pe ceice-şi împlinesc datoria.

Increderea în propriile forţe nu vrea să însemne trufia de a privi cu dispreţ la vecinii noştri care ca şi noi îşi «apără săracia şi nevoile şi neamul» cum, cu atâta lipsă de înţelegere, am făcut-o de pildă în anecdotele semnate de Th. Sperantia.

Folklorul nostru, care este oglinda sufletului românesc, s'a învrednicit să cânte fapte legendare, nu să se coboare la ghiduşii uşoare pentru amuzamentul eftin al mahalalei.

Inţelepciunea strânsă în zicalele şi proverbele ţăranului român ar constitui material pentru o «filosofie românească» cum atât de judicios remarca Aurel C. Popovici.

E drept că vicisitudinele istorice nu ne-au dat răgazul să ne realizăm în domeniul cultural în raport cu darurile noastre, dar puţinele clipe de linişte de care ne-am bucurat folosite bine nu au refuzat să ne dea epoci ca a lui Eminescu şi Creangă sau a generaţiei '22'.

Dacă ne-am îngăduit să glosăm pe această temă este numai pentru a ne reaminti o datorie, prea deseori uitată, că *viaţă trebue luată în serios*. Dacă o trăim marginal, evenimentele ne surprind şi Istoria se face peste capul nostru.

I. P.

IDEALUL

M ă r e ţ i a vieţii omului nu stă în «existenţa» sa biologică —adevărată minune de creaţie— ci în s e n s u l pe care el îl dă acestei existenţe.

Minuni de creaţie se constată şi în regnul animal şi în cel vegetal. Nici chiar domeniul inanimat al mineralelor, unde fiecare corp îşi păstrează sistemul s ă u cristalin, nu este lipsit de asemenea minuni de creaţie.

Ar fi o eroare să inducem, generalizând superficial, că omul nu are altă posibilitate decât a unui sistem unic şi invariabil, ca un cristal, sau că omenirea nu se poate organiza decât într'un sistem rigid, ca un canon, aşa cum sunt organizate albinele care, de când se ştiu, îşi fac şi îşi organizează stupii în regim de caste, cu o mateă ce depune ouă, cu lucrătoare care culeg şi depun mierea şi cu trântori care ventilează stupul.

Incapacitatea noastră de a lua contact (cel puţin deocamdată) cu *viaţa integrală* a cosmosului care ne înconjoară şi extinderea cunoştinţelor noastre numai la fenomenele bio-fizice ale lumii materiale nu ne îngădue să reducem viaţa doar la aceste manifestări, eliminând s e n s u l ei.

Stiinţa posedă date certe că şi în lumea celor care nu cuvântă

există o posibilitate de înţelegere pe care noi abia o putem decela însă nu o putem pătrunde şi interpreta.

Faptul că încă nu cunoaştem deplin acest sens nu înseamnă că el nu există.

Limita facultăţilor noastre naturale nu implică delimitarea universului la ceeace ne pune la dispoziţie imperfectul nostru sistem sensorial. Pentru omul de pe stradă, lipsit de instrumentaţia ştiinţifică a laboratorului spectrul solar este ceeace vede el în refracţia luminii printr'o prismă. Sub violet şi deasupra lui roşu sunt totuşi radiaţii solare pe care le s i m t furnicile (ultraviolet) sau pe care le utilizăm chiar noi în *radar* (infraroşu). Acea fatală zecime (de milimetru sau de secundă) sub care lucrurile ne apar confundate sau continui, poate schimba chiar natura fenomenului, nu numai mărimea lui. Pentru ochiul nostru, un bec electric aprins dă a lumină c o n t i n u ă pe când, de fapt, lumină lui e d i s c o n t i n u ă, a cincizecea parte din secundă e aprins şi a cincizecea parte stins (la un alternator cu 50 fase pe secundă). Exemple de felul acesta, din lumea fisică, în raport cu simţurile noastre, se pot da la nesfârşit, fără a ne mai referi şi la deformările sensoriale, ca arhicunoscutele «iluzii optice», tactile, etc.

Din aceste constatări rezultă că *nu avem dreptul* să reducem «existenţa» numai la ceeace ne cade direct sub simţuri în cotidianul trăirii noastre vegetative. Aceasta este doar existenţa v i z i b i l ă, ca spectrul celor şapte (!?) culori dintre roşu şi violet.

Cert este că, dincolo de această existenţă vizibilă, există o alta căreia trebue să-i determinăm caracteristicile şi să-i definim esenţa, pentru a avea dreptul să încercăm a pătrunde sensul vieţii. A vrea să punem concluzii definitive, înainte de a cunoaşte ceeace se presimte numai, este pripit şi ne poate împiedica, sau cel puţin întârzia, în descoperirea adevărului ai cărui deţinători ne credem şi în virtutea căruia stabilim norme de trăire.

Si aceasta este valabil pentru toată viaţa care ne cade sub simţuri, dar mai cu seamă pentru viaţa noatră omenească ale cărei rosturi se vădesc a depăşi pe celelalte. In această privinţă nicio confuzie nu mai poate fi cu putinţă, evoluţia de până acum o impune categoric şi ne interzice să recurgem la facile analogii care ar fi tot atâtea erezii. Ceeace am descoperit este doar o etapă—şi nu ştim dacă cea mai importantă—din ceeace ne mai rămâne de descoperit asupra vieţii. A ne fixa, cu încăpăţânare, pe această primă etapă e operă negativă, înseamnă să refuzăm a descoperi pe cea următoare. Datoria noastră, pentru a ne defini rosturile, este să

scrutăm, cu luare aminte, indiciile pe care le avem deja, în strădiunţa de a ridica vălul care ne acopere ceeace este dincolo de ce ştim azi, pentrucă acest d i n c o l o ni se revelează cu necesitatea adevărului.

Un elementar bun simţ (acel *esprit de finesse*, cum spunea Pascal, în opoziţie cu *esprit géometrique*) a condus pe oameni să considere şi o altă lume decât cea materială. O lume spirituală. Existenţa şcolilor filosofice o vădesc cu prisosinţă.

Concepţia acestei lumi spirituale este veche; de când omul a considerat facultatea credinţei. Evoluţia ei însă nu s'a făcut totdeauna ascendent. Intreţeserea celor două lumi, cu izbucnirile tumultuoase ale lumii fisice, a deturnat dela preocupările celeilalte şi periode de delăsare au întunecat viaţa spirituală a omului. Nu fără temei s'a afirmat că pe linie spirituală omul nu a mai făcut niciun progres. Căci dacă azi «vedem atomul» şi îl putem desagrega, metodele de introspecţiune sufletească nu depăşesc pe ale lumii vechi. Mai mult, în filosofia comunistă s'a ajuns să se tăgăduească chiar existenţa acestei lumi spirituale. Evoluţia nu a mai continuat paralel pe ambele tărâmuri şi uşurinţa cu care ne descurcăm în domeniul material ne-a îndepărtat tot mai mult de celălalt domeniu, incomparabil mai dificil şi, ca atare, mai puţin accesibil decât o teoremă de geometrie sau o construcţie de bombă atomică. Amploarea datelor ştiinţifice şi noile descoperiri în domeniul lumii fisice ne fixează tot mai intens atenţia *exclusiv* asupra lor, neglijându-le pe celelalte.

Pedealtăparte omenirea care e de acord cu această existenţă spirituală, ca o faţă a propriei noastre trăiri, păcătueşte cu frenezie în a-i aplica criterii din cealaltă lume—din cea materială—, şi a o socoti de descifrat cu «tehnice» care nu-i sunt adecuate pentrucă se referă la fenomene de a l t ă natură. Facem ceaace ar fi, în lumea fisică, să măsurăm timpul cu kilogramul (pentrucă sunt «timpuri grele») sau cu metrul (pentrucă e «lung timpul»). Suntem atât de faşcinaţi de descoperirile tehnice încât nu mai vorbim şi nu mai gândim decât prin ele. A medita la soarta lumii dincolo şi în afară de efectele radioactivităţii nucleare începe a fi un lucru depăşit, considerat cu compătimirea cu care sunt priviţi cei alături de realităţile vieţii. Trăim doar «era atomică»! Preocupările noastre sunt ancorate în bomba «A», «H», «H-U», sau «C», singurele în care vedem salvarea de sub ameninţarea tot mai îngrijorătoare care ne apasă. Trăim, cu înfrigurare, un isterism atomic fără o contribui, la aceste arme distrugătoare, cu nimic din ceeace ne stă în putinţă pe linia constructivă a resistenţei spirituale. Viaţa noastră sufletească

este total anihilată sub presiunea nesiguranţei, a fricei şi a groazei de ceeace ne poate aduce ziua de mâine. Suntem înclinaţi—în semn de supremă înţelepciune şi de mare virtute—să ne plecăm capul sub jug într'o «coexistenţă» şi o «convieţuire» care nu înseamnă decât desăvârşita noastră pierdere, prin renunţarea totală la viaţa spirituală.

Uităm că primii creştini nu au avut nici bombe atomice, nici tunuri şi nici măcar nu ucideau, şi totuşi au biruit prigoane şi duşmănii care, dacă erau mai puţin doctrinare, nu erau mai puţin îngrozitoare ca cele de azi. Diferenţa, dintre ei şi noi, este că noi ne-am pierdut jumătate din trăirea noasrtă, ne-am pierdut sufletul. Iar când ne mai aducem aminte de el îl îngrijim cu droguri din farmacia lumească a materiei.

Instrăinarea de propria noastră esenţă îşi are rădăcinile în copleşirea de către material a spiritualului, caracterizată prin trăirea fără un ideal uman.

* * *

Viaţa nu poate fi trăită fără ideal.

Inşi şi popoare au nevoe de un ideal către care să-şi îndrepte năzuinţele şi străduinţele lor întru finalitatea către care tind.

Numai o finalitate poate constitui un ideal.

Ţeluri tangibile pe care omul le poate realiza într'o singură generaţie (sau uneori numai peste noapte), nu pot constitui un ideal, ci doar ambiţiuni.

Partea gravă este că acceptăm a substitui ambiţiunile idealurilor şi—consecinţă şi mai gravă—că ne-am deprins a judeca pe oameni după cum îşi realizează ambiţiunile, nu după cum îşi urmăresc idealul.

Am ajuns oamenii notei zece şi am încetat de a mai fi oamenii lui Dumnezeu. A «şti» (sau chiar numai a fi «bine informaţi») depăşeşte în viaţa noastră cealaltă problemă: a «înţelege». Am redus rostul vieţei doar la binefacerile unui «standard ridicat» fără a ne preocupa dacă acest standard e obţinut într'o ambianţă normală şi dacă ne conduce spre o viaţă normală.

Nu mai avem teamă de Dumnezeu şi de legile Lui, singura noastră grijă este să nu fim prinşi că am eludat legile înscrise în codurile omeneşti pentrucă ele aduc sancţiunea imediată. Ingăduinţa divină, care dă răgazul de a ne pocăi, este interpretată ca o carenţă cerească în treburile noastre pământeşti. Si, astfel, ne-am

crezut stăpâni absoluţi şi am socotit că putem înlătura, fără niciun risc, răspunderile care ni se impun din considerarea sensului vieţii.

Ambiţiunile sunt onorabile câtă vreme ele sunt puse în slujba unei finalităţi care să ne îndrumeze spre perfecţiune. Iar perfecţiunea nu poate fi realizată decât când cunoaştem *întreg* adevărul. Iată cum se face necesară, *indispensabilă*, cunoaşterea celeilalte jumătăţi de trăire, trăirea în duh, pe lângă trăirea în trup a omului, căci adevărul e alcătuit din amândouă nu numai din una.

Am ajuns a descătuşa materia de forma ei şi a o elibera în radiaţiuni, dar nu ne dam nicio osteneală să descătuşăm sufletul nostru de robia trupului şi să descoperim drumul spre eliberarea lui. Suntem constrânşi să constatăm că există o viaţă spirituală dar nu facem decât prea puţin ca să o cunoaştem în plinătatea ei. Din adevărul (şi numai din parte din el) pe care îl cunoaştem—acum şi aici—ne-am făcut o pripoană care nu ne mai îngădue să paştem şi dincolo de lungimea funiei cu care suntem priponiţi. Ne înverşunăm să nu acceptăm sporul de adevăr, pe care continua aproximare a vieţii ni-l aduce, pentrucă el ar turbura echilibrul sistemului pe care l-am conceput în afară şi înainte de cunoaşterea acestui spor. Asemenea atitudine ne aminteşte de «ukazul» Academiei de Medicina din Paris (în preajma anului 1830) care condamna viteza primejdioasă (18 km./oră) a trenului pentru sănătatea mintală a călătorilor. E drept că de atunci omenirea a înebunit dar din cu totul alte pricini. Sau anatema fisicianului academician Becquerel aruncată, în ultimul deceniu al veacului trecut, lui Gustave Lebon care gândea şi calcula energia de desagregare a materiei, bomba atomică de azi.

Un principiu fundamental este definitiv câştigat pentru oameni. Ei nu pot cunoaşte adevărul întreg, deodată, ci îl deoscopăr treptat, pe încetul, în măsura în care îşi însuşesc esenţa lui. O etapă câştigată în descoperirea adevărului constitue numai poziţia avansată din care putem păşi pe cea următoare. A rămâne crampo-naţi pe adevărul unei etape şi a tăgădui, à priori, pe al celei care urmează denotă infatuarea de a socoti că putem răspunde la toate întrebările sau că cele la care nu putem răspunde sunt lipsite de importanţă, pentru că sunt lipsite de sens.

Ce e viaţa? Ce e moartea? Ce e sufletul? De ce trăim? Iată întrebări le care *nu* mai ambiţionăm să răspundem. Trecem peste ele cu uşurinţa cu care nu am vrut să trecem peste «cuadratura cercului» pe care am dovedit-o imposibilă. Nicodată nu vom găsi

soluţia unei probleme pe care nu voim s'o punem. Generaţii dearândul am refuzat să ne mai întrebăm asupra sensului vieţii şi astfel am intrat în impasul din care azi nu mai putem eşi pentrucă nu mai cunoaştem idealul spre care ne îndrumăm.

Astfel s'a făcut posibilă aventura comunistă în ghiarele căreia se sbate omenirea şi aşa se explică de ce nu ne mai putem elibera de tirania răului pe care îl simţim, îl detestăm dar nu ştim cum să-l înlăturăm.

Căci, de fapt, comunismul este ambiţia nebunească de dominare a unei lumi f ă r ă i d e a l, în numele unei doctrine l i p s i t ă d e i d e a l. In lumea comunistă a pune întrebări ca cele de mai înainte constitue grava culpă (pedepsită cu moartea) a «deviaţionismului».

Concepţia luciferică de a smulge omului idealul din suflet, de a-l îndobitoci, reducându-l la postura de animal, este ţelul către care tinde viaţa comunistă. In acest scop a trebuit să se decreteze abolirea religiei cu intenţia de a îndepărta pe oameni dela preocupările vieţii spirituale. Când lucrul s'a dovedit ineficace au instaurat o biserică a diavolului care să dărâme pe Dumnezeu.

Pentru comunism adevărul este t o t a l c u n o s c u t. El rezidă în economic. Pentru aceasta, singura năzuinţă este «canonul» în care trebue să încorseteze viaţa, formula cu care să o guverneze (cu condiţia să fie marxistă). De aici, ca o consecinţă, tăgada oricărui alt adevăr care ar putea fi adrăugat celui materialist. Corolar al acestei tăgade, înlăturarea oricărei vieţi spirituale. Filosofie, artă, literatură sunt doar mijloace de propagandă şi n u procese de revelaţie. Mintea omenească şi sufletul omului nu pot fi utilizate decât pentru treburi materiale, progrese tehnice. Idealul insului este redus la «depăşirea normei» şi singura ambiţie ce-i este rezervată în lumea comunistă e «puterea» (evident cu toate riscurile «epurărilor»).

Resortul de viaţă este ura. Solidaritatea comunstă e cimentată din ura împotriva lumii necomuniste. La rândul ei această ură se alimentează din ambiţia de putere care este făgăduită ca supremul ideal al clasei revoltate. Idealul e atins când s'a schimbat stăpânul. Dincolo de aceasta comunistul nu poate năzui la nimic peste mizeria care a rămas aceeaşi.

Nu încape nicio îndoială că această lume se va prăbuşi. Dar este tot aşa de nîndoios că până atunci suferinţa va ajunge să dis-

trugă multe vieţi şi să năruească pe mulţi dintre cei slabi în duh. In loc să se populeze cerul, se va umple iadul!

* * *

Si toata această tragedie numai din pricină că l i p s a d e i d e a l a omului n u a a v u t c e s ă o p u n ă i s p i t e i ş i a ţ â ţ ă r i i.

Un om care are un ideal nu cade în ispită. Cine pleacă hotărât la o treabă nu se abate din drum la îmbierile, oricât de ademenitoare, ale celor ce îi pot aţine calea. Când lipsa de ideal a făcut pe oameni să orbecăească în întunerec, ambiţiunile, chiar nebuneşti, au găsit terenul prielnic să se substitue finalităţii pentru care omul a fost creat.

Adevărul în numele căruia pretindem dreptul la viaţă a fost redus la ceeace putem realiza şi înţelege individual în scurtul popas pe pământ, fără a lega viaţă de viaţă, într'un lanţ fără sfârşit, a celor care au fost cu a celor care vor veni.

Din faptul că animalele bine ţinute şi hrănite în grajd nu se răsvrătesc, am făcut lege şi pentru oameni, uitând de foamea şi de setea de adevăr a sufletului.

Mai mult decât atât. In căutarea adevărului pentru oameni am făcut abstracţie chiar de cel care ni s'a impus pentru animale. Am constatat dragostea animalelor pentru propia progenitură, ca o lege cosmică, şi tindem să o abolim din viaţa omului. (Reamintiţi-vă de partizanii avortului cu prilejul discuţiei Codului Carol II). Sensul moral al procreaţiei a fost transformat, la om, în sens degradant de desfătare şi de faimă virilă creind, prin aceasta, complexul imoral de «libido».

Familia şi neamul, e n t i t ă ţ i n a t u r a l e, sunt socotite ca simple accidente de viaţă şi se caută, în lumea fără ideal, să fie substituite, una prin căsătoria liberă, celălalt prin internaţionalism ori universalism, înlocuind astfel ataşamente fireşti prin noţiuni a căror sferă nu e încă bine definită. Voim în locul adevărului, puţin cât l-am descoperit, să punem legi omeneşti concepute, pare-se, tocmai pentru a împiedica desăvârşirea celor naturale.

Credem că progresul stă în permanentă schimbare câtă vreme esenţa lui este o continuă acumulare de picuri de adevăr care să ne conducă spre cunoaşterea totală. Răsturnăm în fiecare zi brazda

pentru o face o însemânţare nouă, în loc să plivim cu băgare de seamă sământa încolţită pentru a nu o năpădi buruenile.

Ne trudim să creem o civilizaţie umană în afară şi împotriva omului. In loc de a exalta virtuţile din om îi speculăm slăbiciunile, încurajând patimile.

Scotim că am cunoscut pe Dumnezeu pentrucă I-am aflat numele în vârsta fragedă a copilăriei, dar nu ne mai ostenim să-l adâncim poruncile şi vrerile la vârsta în care preferăm să ne complacem într'un progresism demonic care nu se mai vrea ancorat în credinţa părinţilor noştri. In căutarea unui Dumnezeu cubist şi existenţialist îl dăm la o parte pe Cel care ni s'a revelat. Cu toate că El se face vizibil prin o sumă de semne care nu se pot nega, noi ne încumetăm să aducem din arsenalul intelectual o explicaţie materialistă în loc de a căuta în sufletul nostru o resonanţă a revelaţiei. Si astfel am schimbat sensul existenţei noastre pentrucă nu am adâncit sensul vieţii.

Mântuirea noastră va întârzia în măsura în care noi înşine ne vom lăsa ispitiţi de ambiţiunile unei vieţi fără ideal.

* * *

Dacă nu e greu de constatat rezultatul la care ne-a dus viaţa lipsită de ideal, în schimb, nu e uşor de definit idealul pentru cei ale căror năzuinţe nu vor să depăşească ambiţiunile mărunte ale zilei, pentru cei ale căror «mici satisfacţiuni» îi leagă de succesul efemer al cotidianului.

E uşor de definit idealul în pragul vieţii. Tineretul, în zorii existenţei sale este generos. In general el nu este legat de interese materiale ca omul matur. Tânărul, în dorinţa de a cunoaşte şi de a se desăvârşi, este animat de elanul unui ideal. Dacă acest elan se poate menţine, dacă tânărul continuă să trăiască într'un mediu el însuşi mânat de un ideal, acesta se desinează de sine prin permanetizarea dorinţei de decelare a adevărului din noianul de întrebări pe care le ridică problemele de viaţă. Dacă tânărul nimereşte într'o lume meschină care a redus viaţa numai la ceeace simţurile comune îi pun la dispoziţie, atunci elanul e frânat, idealul e ameninţat să degenereze în ambiţiunile de care este călăuzită această lume.

Omul matur, care are de apărat poziţii deja câştigate, este legat de anume interese, definite de aceste poziţii. Idealul lui e, în felul acesta, condiţionat. Dacă, din poziţia cucerită, omul în loc să privească viaţa în întregul ei, o consideră numai sub latura pământească cu desfătările şi satisfacţiunile pe care ea i le oferă, reducându-i sensul la ceeace se petrece între naştere şi moarte şi mulţumindu-se numai cu bucuriile trupeşti pe care le poate gusta, atunci este greu să-l mai întorci din drum. Idealul pierdut, ori de la început ignorat, rareori mai poate fi făcut valabil în asemenea împrejurări. Rareori, însă nu niciodată.

Faptul vădeşte cât este de importantă cultivarea t r a d i ţ i e i unei vieţuiri condusă de un ideal. Nu este, prin urmare, îndeajuns ca insul să-l nutrească pentru sine însuşi, ci este necesar să se străduiască pentru creerea unei tradiţii a lui. In însăşi această străduinţă se evidenţiază «o» faţă a idealului.

De bună seamă că sunt şi tineri lipsiţi de generozitate, care se nasc fără elanul unui ideal, după cum sunt şi bătrâni care rămân veşnic generoşi, idealişti. Aceşti bătrâni-tineri, care nu şi-au trădat idealul, sunt sarea pământului. Ei trebuesc luaţi drept pildă. Din nefericire ispitele vieţii uşoare sunt mai îmbietoare decât virtutea, şi astfel tineretul, dacă nu e îndrumat, alege mai curând forma comodă (în aparenţă) a trăirii la marginea vieţii. In această trăire marginală lucrurile se întâmplă peste capul nostru, evenimentele ne surprind şi decepţia ne copleşeşte. Este rezultatul faptului că ne-am mulţumit să trăim numai ce înţelegem, fără a ne osteni să înţelegem ce trăim.

Un tineret născut fără un ideal este o povară pentru neamul căruia aparţine. In loc de a fi un element de înviorare a neamului este un parazit al lui. Si neamul cu un astfel de tineret decade repede în cea mai primejdioasă degenerescenţă. De aici, datoria imperioasă de a ne îngriji de idealul ce trebue insuflat tineretului care reprezintă viitorul neamului şi care e vehiculul tradiţiei.

* * *

Idealul este farul vieţii. Către lumina lui trebue să ne îndreptăm pentru a ajunge la liman şi a nu ne pierde pe valurile în veşnic sbucium ale unei trăiri rătăcitoare.

Fiecare far îşi are un *nominativ* pe care trebue să-l cunoaştem pentru a ne orienta şi a nu ne trezi dimineaţa în alt port. Dacă navigăm pe mare ne călăuzim de farurile marine, dacă navigăm prin aer ne îndrumăm după ale aviaţiei. Farul vieţii —idealul uman— trebue să aibă un nominativ specific omenescului. El este s e n s u l acestei vieţi. Acest sens trebue să-l determinăm. Iar ca să-l determinăm trebue să descoperim a d e v ă r u l asupra vieţii.

Deocamdată ştim că ea e alcătuită din împletirea celor două fire, al trăirii în m a t e r i a l şi al trăirii în s p i r i t u a l. A ne închipui un ideal în afără de această realitate este să ieşim din matca adevărului şi, ca atare, să-i falsificăm sensul.

In concret, *idealul de viaţă este străduinţa întru descoperirea adevărului*. (E vorba de «adevăr» în sens etico-religios, şi nu gnoseologic.)

Am văzut că adevărul nu-l putem cunoaşte tot, deodată. Numai sfinţilor le e dat să-l vadă întreg. Noi îl aflăm pe încetul, în măsura în care aproximăm viaţa. Această năzuinţă întru aflarea adevărului se realizează prin osteneala pe care ne-o dăm către perfecţiune. Dacă azi suntem mai buni ca eri şi dacă mâine vom fi mai buni ca azi, mergem, din generaţie în generaţie, pe calea perfecţiunei şi ne apropiem de adevărul pe care îl căutăm. Când îl vom cunoaşte întreg vom fi perfecţi.

Perfecţiune şi adevăr sunt elemente omoloage din cele două domenii ale firii.

Adevărul este peste noi. El există independent de voinţa noastră de a-l recunoaşte ori de a-l tăgădui. Este elementul cosmic, *finalitatea obiectivă*.

Perfecţiunea este elementul uman. Pe ea o realizăm în noi. După cum o realizăm ori nu, ne mântuim sau ne sinucidem. Este *finalitatea subiectivă*.

Dacă ne-am închipui adevărul undeva sus, foarte sus, ca o linie, perfecţiunea ar fi calea care ne-ar ridica (evident, pe diverse linii) către cea a adevărului. Când cele două linii se vor întâlni vom realiza desăvârşirea. Subiectivul se va suprapune total pe obiectiv. Vom cunoaşte tot adevărul şi vom fi desăvârşit perfecţi.

Este clar că ne putem îndrepta pe un drum care să ne ridice spre adevăr şi pe măsură ce ne suim în perfecţiune să fim mai aproape de el şi de lumina lui. Dar tot aşa ne putem coborî pe un altul care ne îndepărtează de adevăr şi ne duce în jos, în tenebrele unei vieţuiri unde lumina e tot mai slabă şi unde dibuim, în întunerec, pradă tuturor ispitelor.

Adevărul este condiţia perfecţiunii. Când el ni se revelează întreg —ca lui Saul pe drumul Damascului— putem deveni perfecţi, cum el a devenit Stântul Paul. Uneori firea omenească este slabă şi se mulţumeşte să constate, ca Ovidiu, «video meliora proboque, deteriora sequor». In asemenea împrejurări se rupe corelaţia dintre adevăr şi perfecţiune pentrucă s'a rupt legătura dintre cap şi inimă, dintre raţiune şi suflet. De aceea perfecţiunea devine,

la rândul ei, criteriul adevărului. Trebue să tindem spre perfecţiune cum mugurii plantelor tind spre lumina soarelui.

Dacă enunţăm d o a r adevărul, ca pe o simplă lozincă prin care să ne creem o poziţie, prin care să ne vădim înţelepciunea faţă de alţii, perfecţiunea noastră e foarte relativă. Cădem repede în ispita care colcăe în ambiţiunile noastre. Am substituit idealului o ambiţie.

* * *

Un adevăr trebue trăit şi nu mistificat, căci nu îl putem mistifica; cel mult ne mistificăm pe noi. Când Fariseii au aflat de Invierea (de care se temeau) a Mântuitorului, au plătit pe paznici ca să spună că L-au furat ucenicii, dar a d e v ă r u l Invierii nu a putut fi mistificat.

Sunt oameni care, ca şi Fariseii, cred că se poate trăi în minciună. *Cine caută adevărul trebue să deteste minciuna.* Si cea mai primejdioasă din toate minciunile e cea prin care ne minţim pe noi înşine. Minciuna Fariseilor s'a răsfrânt asupra lor şi a Judeilor. In loc să recunoască adevărul pe care îl aflaseră au încercat să-l mistifice m i n ţ i n d. De asta Juda sufere de două mii de ani.

Minciuna şi adevărul, ca şi binele şi răul, s'au găsit totdeauna faţă în faţă. Dar dacă răul şi minciuna şi-au putut face loc în viaţă a fost prin îngăduinţa celor care ştiau binele şi cunoşteau adevărul. Dacă minciuna şi răul nu au fost încă biruite e numai din pricina creditului ce li s'a făcut. Nici una, nici celălalt nu se pot menţine prin sine însuşi ci prin nepăsarea celor ce au desconsiderat sensul vieţii. Indemânarea minţii nu înseamnă totdeauna p u r i t a t e a s u f l e t u l u i. De aceea se face necesară e t i c a p r o f e s i o n a l ă. In toate actele vieţii trebue să ne călăuzim numai de adevăr chiar dacă acest adevăr s'ar ridica împotriva noastră, chiar dacă el ar răsturna credinţa noastră de până acum. Adevărul nou acceptat este portiţa prin care păşim mai departe din semiobscuritate în lumina celui întreg.

Trebue să fim însă atenţi să nu luăm drept adevăr simple aparenţe. Dacă e primejdios să tăgăduim un adevăr şi să rămânem în ignoranţa necunoaşterii e şi mai primejdios să acceptam drept adevăr o aparenţă, oricât de îndemânatec ar fi presentată şi oricât de plauzibilă ar părea, care ne poate duce pe căi greşite îndepărtându-ne de el. Multe din lozincile care au făcut epocă au fost numai aparenţe. In asemenea împrejurări legile subiective, pe care

le stabilim noi, vin în contradicţie cu cele obiective —cosmice— şi atunci ne prăbuşim.

Dacă aparenţa de adevăr este susţinută prin rea credinţă cu scopul de a atinge ţelui nemărturisibile, minciuna ascunsă sub această aparenţă este o c r i m ă . Ea este opera lui Lucifer.

Adevărurile de a i c i, ale vieţii noastre pământeşti, adevărurile materiale sunt verificabile direct, prin experiment. Adevărurile de d i n c o l o , ideate sau intuite prin revelaţie sunt numai observabile, nu pot fi supuse experienţei. De aceea se cere ca ele să fie observate cu deplină bună credinţă, în toată conştiinţa, fără prejudecată. Un adevăr prejudecat poate fi simplă aparenţă şi poate constitui tăgada celui real. Osteneala de a-l demonstra, à posteriori, e piedică în a-l descoperi pe cel adevărat.

Etica profesională constă din atitudinea de a mărturisi adevărul întreg (atât cât îl cunoaştem) şi din a nu accepta decât adevărurile dovedite ca atare.

In viaţa de toate zilele etica profesională se realizează considerându-ne *s c l a v u l profesiunii noastre şi nu e x p l o t a t o r u l ei*.

Exploatarea unei profesiuni poate aduce numai bunuri materiale, iar exploatatorul ei poate fi socotit «inteligent» doar de cei care reduc viaţa numai la aceste bunuri pământeşti. Servirea ei cu credinţă înlătură minciuna şi răul ce decurge din ea iar noi ne îndrumăm spre perfecţiune.

Cine este sclavul profesiei sale este animat de o m e n i e şi realizează dragostea care trebue să domnească între oameni. Si toate nedreptăţile de azi îşi au obârşia în lipsa noastră de omenie.

Omul mânat de etică profesională spune cinstit «nu ştiu» şi nu improvizează explicaţii numai pentru a nu-şi ştirbi reputaţia. Sî cine r e c u n o a ş t e că nu ştie se va strădui să înveţe. Cine caută să scape prin tangentă nu simte nevoia să mai înveţe şi rămâne cum a fost, staţionar în ignoranţă şi erou al farsei şi al manciunei. Sufletul lui nu se va adăpa din dragoste şi adevăr ci va fi ros de invidie. In loc de a-şi da osteneala să distingă binele de rău, va terfeli adevărul în minciună. «Să nu minţi» este o poruncă divină a cărei greutate o simţim abia când ne dăm seama, uneori prea târziu, de păcatul ascuns sub minciună. Am ascuns însuşi sensul vieţii şi prin asta ne-am pervertit, ne-am depărtat de esenţa noastră umană care este c r e a ţ i a şi nu mistificarea. «L-am dus» este o lozincă trivială prea des auzită în lumea celor ce se agită *nu* pentru a descoperi adevărul, ci pentru a-l ascunde atunci când el nu ne-ar conveni.

A spune adevărul nu înseamnă a spune surdului, surd şi prostului, prost. Astfel de enunţări constituesc doar orori inutile. Afirmarea acestor adevăruri nu are nicio consecinţă, nici surdului nu-i trece surzenia, nici prostului prostia. Este numai o lipsă de omenie. Dar a spune adevărul care să aducă lumină şi să rămână în zestrea umanităţii este o datorie şi constitue un ideal.

A fi sclavul profesiunii sale înseamnă cinstirea ei, ridicarea la valoarea într'adevăr umană prin funcţia socială pe care o îndeplineşte. Un medic care îşi cinsteşte profesiunea dă medicinei strălucirea care o face şi mai utilă prin încrederea oamenilor în ea. Cine îşi face din profesiune trambulină pentru a cuceri alte poziţiuni, nu şi-o iubeşte şi nu şi-o cinsteşte. El nu este însufleţit de etică profesională oricât de mare i-ar fi reputaţia pe care şi-a creat-o artificial.

In ultimă analiză, etica profesională, în lumea noastră atât de specializată, este condiţia indispensabilă a posibilităţii de sinteză. Fenomenul lipsei de etică profesională e foarte frecvent în politică.

* * *

«Deşi trepte osebite le-au eşit din urna sorţii» oamenii sunt egal îndreptăţiţi la cunoaşterea adevărului şi la perfecţiune. Oricare ar fi îndeletnicirea profesională a insului, dela savant la salahor, nimic nu-l poate opri să creadă şi să mărturisească adevărul şi să se îndrumeze spre perfecţiune. Meseria din care omul îşi agoniseşte pâinea cea de toate zilele este funcţia socială pe care el o exercită, ca rotiţă a unei maşinării. Dela coarda care dă putere unui ceasornic până la ultima rotiţă, toate sunt importante în viaţa mecanismului său. Dacă o rotiţă, care e inertă prin ea însăşi, s'ar răsvrăti contra coardei care îi dă puterea de a se mişca, ceasul n'ar mai merge. Fiecare roată, fiecare şurub îşi are un rost şi trebue să îndeplinească un rol. Ca un mecanism să meargă bine, fiecare piesă trebue să fie perfectă şi să fie pusă la locul ei. Dacă am schimba între ele două rotiţe ceasul ar merge alandala.

Fiecărui om îi este asignată în viaţă o menire. Nu fatalist ca roţii unui mecanism ci i e r a r h i c , în raport cu însuşirile pe care le posedă. Condiţia armoniei cosmosului este această ierarhie naturală a lucrurilor. Luna se învârte în jurul pământului şi cu el împreună în jurul soarelui, iar soarele cu întregul său sistem planetar în jurul unei alte stele.

Ierarhia se impune cu necesitate şi în viaţa noastră pământeas-

că. Idealul ar fi să se impună şi cu aceaşi obiectivitate ca în cosmos pentru a realiza şi aici armonia care domneşte în univers, aşa cum cerem în rugăciunea noastră «facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ». In organizaţia noastră lumească ierarhia fiind sursă de putere, oamenii au jinduit mai curând la puterea ierarhiei decât la valoarea intrinsecă a ei, perfecţiunea. Si pentrucă dintâi se obţine, de multe ori, în pofida celei de-a-doua, ierarhie şi valoare nu au mai coincis. În aşa fel că ierarhia nu mai înseamnă neapărat şi clasificaţie de valoare. Intr'o lume edenică ierarhie şi clasificaţie s'ar suprapune. In lumea noastră imperfectă nu se poate realiza această condiţie. Prin etica profesională putem însă înlătura urmările acestui neajuns. Deaceea nu trebue să ne înfigem cu autoritate în treptele ierarhice şi să comitem greşeala ce decurge din abuzul de putere al celor care socot că ierarhia poate să se substitue şi scării de valoare. Justiţia este ierarhizată dela Judecătoriile de Ocol până la Casaţie. Nu înseamnă că orice Consilier dela Apel este cu necesitate mai dotat decât orice Preşedinte de Tribunal.

Fără îndoială, când ierarhia pe care o stabilim arbitrar noi oamenii, răstoarnă total clasificaţia se iscă revolte. Una din cauzele principale ale revoluţiilor sociale este discrepanţa dintre ierarhia impusă şi clasificaţia naturală.

Omul plin de ambiţie, fără a fi animat de un ideal, nu priveşte ierarhia decât sub specie putere, nu năzueşte decât spre ea, căutând să-i escaladeze cât mai repede treptele. In sufletul lui clocoteşte invidia, această pildă demonică de Cain, care şi-a ucis fratele din invidie, şi de Iacov care a jefuit de două ori de dreptul de întâetate pe Essau. Lupta lui este întrecere cu semenii pe care vrea să-i depăşească ori să-i îngenunche. El reduce lupta pentru viaţă numai la această întrecere şi nu întelege că viaţa e cucerită atunci când îi pricepem sensul, când descoperim adevărul, când me apropiem de perfecţiune.

Cine este animat de un ideal nu se ia la întrecere cu vecinul ci cu el însuşi. Dacă azi s'a întrecut pe sine cel de ieri şi dacă mâine îl va întrece pe cel de azi se îndreaptă —cum am mai spus-o— spre perfecţiune, se ridică spre lumina adevărului.

Caesar spunea: «mai bine primul în satul meu decât al doilea la Roma». Aceasta nu vrea să însemne ambiţia de întâetate ci înţelepciunea de a fi perfect în locul unde se găseşte. In urmărirea unui ideal este indiferentă poziţia socială pe care o poate avea cineva. O astfel de poziţie poate constitui o ambiţie dar nu un ideal. Greşeala de neertat a lumii a fost răsturnarea ierarhiei naturale,

creerea uneia artificiale, schimbarea scării valorilor şi îndrumarea pe această cale a tuturor străduinţelor noastre.

De mic, copilul învaţă, din ceeace aude dela părinţi, să-şi fixeze idealul într'o ierarhie, să a j u n g ă , indiferent de căile pe care le urmează, de mijloacele pe care le foloseşte. Evident a ajunge ministru e sumum. De cele mai multe ori această ambiţie naufragiază, pentru cei neajutoraţi, în postura de mic funcţionar în Minister, poziţie în care omul îşi are asigurat un salariu. De aici încolo viaţa este o continuă cârteală împotriva celor care sunt mai abili în a se strecura sau mai îndemânateci în a-şi găsi proptele. Nu se socoate o ruşine de a te ridica prin protecţie, ci de a n u a v e a u n a .

Permanentele tribulaţiuni de a peregrina prin ierarhie face pe om să nu mai fie creator. Străduinţele lui se frâng neproductive pentrucă ele nu se îndrumează spre propria perfecţionare ci spre realizarea ambiţiei din care şi-a făcut un ideal.

Este un criteriu curent de a judeca pe cineva după *ce a ajuns.* Adevărul e că omul trebue judecat după cum *s'a realizat.* Nimănui nu trebue să-i scape nuanţa dintre a realiza şi a s e realiza. Fiecare posedă potenţe care trebuesc valorificate. Nimeni nu este lipsit total de daruri. Aceste daruri trebuesc prelucrate şi nu îngropate ca talantul slugei celei necredincioase. Dar dacă în loc de truda grea a prelucrării, alegem calea uşoară a ghiduşilor care se mulţumesc cu satisfacţia efemeră a hazului prin saloane ori la cafenele, veşnic vom fi mâncaţi de invidia că alţii ne-au luat-o înainte, sau ca noi s'o luăm înainte altora. Invidia aciuiată în sufletul cuiva este muşcătura de viperă care ne omoară iremediabil.

Aceeaşi primejdie de moarte ne paşte şi în cazul când vrem să realizăm lucrări pentru care nu suntem dăruiţi. Zugravul care vrea, cu tot dinadinsul, să fie pictor se va sbate toată viaţa în ghiarele neputinţei. Dacă însă s'ar identifica cu meseria lui de zugrav, ar avea satisfacţia de a fi un b u n zugrav, toată lumea l-ar aprecia ca atare şi l-ar căuta. El s'ar r e a l i z a.

Orice profesiune care împlineşte o nevoe de viaţă este o funcţie socială. Orice funcţiune socială este onorabilă şi poate da satisfacţiuni din cele mai înalte. Si un cismar poate fi artist în meseria lui. Dar dacă nu-şi iubeşte meseria şi nu se face slujitorul cinstit al ei rămâne toată viaţa un cârpaci, oricare ar fi profesia pe care a îmbrăţişat-o.

Omul înţelept, mânat de un ideal, se va strădui să realizeze

adevărata ierarhie, cea care corespunde şi clasificaţiei de valoare şi nu cea care duce numai la putere. El îşi va iubi semenul, îl va ajuta, nu-l va lăsa să greşească şi nici nu se va bucura dacă a greşit, în gândul că-i va lua locul: că «îl va ţine de nas», sau că va scăpa de un concurent.

Ierarhie înseamnă răspundere, nu putere.

Cine, în goana după putere, înlătură pe cei de valoare rămâne curând singur, lipsit de colaborarea de care, în răspunderea ierarhică, are nevoe.

Marile prăbuşiri ale celor care au vânat puterea se datoresc numai faptului că nu s'au gândit din vreme la răspunderea pe care o implică ierarhia acaparată dincolo de valoarea intrinsecă.

Etica profesională, de care am vorbit mai înainte, este antidotul acestei otrăvi luciferice, setea de putere, şi este calea sigură pe care se poate realiza adevărata ierarhie creatoare de armonie.

* * *

Cercul vicios în care ne găsim trebue sfărâmat. Trebue să curmăm cu tradiţia greşită pe care decenii de trăire au instaurat-o şi să ne întoarcem la înţelesul adevărat al vieţii.

S'a afirmat cu o uşurinţă de neertat, care atinge inconştienţa, că «ăsta e materialul uman de care dispunem, cu el trebue să lucrăm». Un meşter care are de făcut o treabă îşi alege materialul. Dacă nu-l are şi-l pregăteşte. Nimeni nu-şi face casă cu bârne de lemn putrede şi nu pune la temelie, în loc de piatră, gunoi.

Păcatul de moarte împotriva vieţii a fost să lăsăm lucrurile să se petreacă la voia întâmplării şi apoi din răul ce a decurs să facem lege care să justifice metodele perverse cu care voim să realizăm cinic ambiţiunile noastre. Tolerăm răul ca să-l putem specula.

In cea mai ticăloasă carte care ne-a căzut vreodată sub ochi, se găseşte, chiar dela începutul primului capitol, următoarea îndrumare.

«Trebue să observăm, înainte de toate, că oamenii corupţi sunt mult mai mulţi decât cei cu instincte nobile, de asta, pentru a guverna lumea, rezultatele cele mai bune se obţin prin violenţă şi intimidare şi nicidecum prin discuţiuni academice. Orice om năzueste spre putere, fiecare ar vrea să fie un dictator, dacă i-ar sta în putinţă, şi de fapt sunt foarte puţini cei care nu sunt gata

să-şi sacrifice aproapele în scopul de a-şi atinge propriele lor ţeluri». Nu tăgăduim că sunt mulţi care se călăuzesc de acest principiu şi poate şi mai mulţi cei care îi admiră şi îi urmează pentru această cinică «inteligenţă». Să nu uităm însă că *ei* au pregătit *dinadins* această situaţie, tocmai pentru a justifica metodele cu care îşi vroesc realizate mai repede ambiţiunile. Mărturisirea o găsim în aceeaşi carte câteva pagini mai jos. «*Popoarele au fost abătute din calea lor prin alcool; tineretul a fost înebunit prin orgii desfrânate şi premature la care i-au impins oamenii noştri —adică pedagogii, servitorii, institutoarele, etc.—; prin femeile noastre în localurile lor de petrecere, la care s'au adăugat aşa zisele «doamne de societate», totdeauna gata să le imite în corupţie şi luxurie».*

Prin urmare împing pe cineva să ucidă ca să-l pot acuza de crimă. Indobitocesc pe oameni şi-i orbesc pentrucă «în ţara orbilor cel cu un ochi e împărat».

Iată de ce spunem ca cercul vicios trebue sfărâmat.

Idealul de viaţă nu stă în exploatarea patimilor şi slăbiciunilor omului, ci în străduinţa de a-i cultiva darurile, de a-i încuraja şi întări virtuţile.

Impasul în care a intrat omenirea se datoreşte acestei atitudini: evidenţiem ticăloşia altora pentru a o îndreptăţi pe a noastră în exploatarea celor ce au decăzut din lipsă de ideal.

Deci *nu* «folosesc materialul uman aşa cum este», ci îl pregătesc redeşteptând virtuţile ancestrale ale omului creat «după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu» şi nu cioplit de demonia noastră după îndemnul Satanei.

De bună seamă multă lume e încă departe de a fi înţeles sensul vieţii şi calea care să ne ducă spre desăvârşire. Suntem de acord că răul care ne macină e puternic şi că el se măreşte pe măsură ce ne lăsăm pradă ispitelor care ne înconjoară din toate părţile. Dar datoria noastră este să rezistăm acestor ispite care de fapt sunt în noi. Nicio ispită nu ne vine dinafară, ci ea porneşte dinlăuntru, din slăbiciunea noastră de a accepta răul ca pe o realitate fatală, a ne trudi să-i cercetăm pricina şi obârşia, pentru a-l putea înlătura.

Aşa s'a întâmplat cu comunismul. Am constatat existenţa unui proletariat mizer, dar nu am cercetat mai de aproape şi am acceptat soluţia diabolică dată în politic «când ea de fapt se găsea în «social».

Ceeace este sigur e că îndreptarea nu poate veni din specu-

l a r e a răului, în profitul imediat ce-l putem realiza, ci din cercetarea cauzelor şi înlăturarea lor.

Lumea trebue întoarsă de pe calea pe care a apucat-o şi n u lăsată să rătăcească mai departe, în meandrele întortochiate ale unei vieţi care este meşteşugit falsificată de închinătorii lui Lucifer. Ni s'a smuls din suflet idealul pentruca după aceea să ni se spună că o lume ticăloasă fără ideal, nu poate fi condusă prin idealism. (În sens etic; Nu-i vorba de «idealismul» filosofic.)

Celor slabi în Duh li se flutură pedinainte «binefacerile pământeşti» ale clipei scurte pe care o petrecem în această viaţă şi li se ascunde adevărata fericire care ne aşteaptă din cunoaşterea adevărului întreg. Ni se spune, cu tâlc, «numai nebunul dă vrabia din mână pe cioara din par» îndemnându-ne spre măruntele «bucurii» uşor de câştigat aici —în.pofida celor mari— numai pentru a ne îndepărta de pe calea idealului.

Celor tari în virtute, care nu vor să se abată din cale, li se pune ironic întrebarea «ai să schimbi tu lumea?». E într'asta o nemernicie fără seamăn prin care, pedeoparte vor să-şi facă drum liber, îndepărtând rezistenţele, iar pedealta ni se strecoară în suflet *desnădejdea* şi se anihilează strădeinţa spre «picul de fericire» la care omenirea e îndreptăţită. In schimb ni se deschid larg porţile Infernului.

Se ridică osanale idolilor, creaţi pentru a scoate pe Dumnezeu din inimile noastre, şi ni se înfăţişează «modele» luciferice dela care să ne luăm pildele.

Idealul se realizează prin îndoita năzuinţă de a descoperi adevărul şi de a-l mărturisi, luptând contra celor ce vor să-l ascundă. Urmând astfel nu vom fi ispitiţi către o viaţă care n u e cea cu care am fost dăruiţi prin Duh.

S e n s u l vieţii este altoiul care poartă roada, viaţa noastră, aici pe pământ, este numai portaltoiul.

* * *

E, fără îndoială, greu pentru un om să-şi dea seama dacă este totdeauna pecalea cea bună. Firea noastră e şovăelnică. In faţa măreţiei Creaţiei, în mijlocul căreia trăim şi de legile căreia trebue să ascultăm, şovăim câtă vreme nu cunoaştem total aceste legi. Si Sf. Francisc de Assisi a avut asemenea şovăeli cu toată credinţa nesdruncinată a lui. Căci «buna credinţă» nu impli-

că neapărat şi «credinţa cea bună». Lui, pentrucă era sfânt, i s'au dat semne dumnezeeşti, stigmatele crucificării. Noi, pentru a nu ne rătăci, trebue să urmăm pildele lor, ale celor care prin revelaţia divină au primit «Cuvântul lui Dumnezeu».

Modelele cele mai apropiate de noi sunt oamenii între care trăim. A-i lua însă necondiţionat de model înseamnă a ne însuşi şi ambiţiunile lor. Dela cei mai vechi înţelepţi şi până la cei de azi, fiecare a fost mânat de «o» preocupare, a văzut lucrurile pe «o» faţă. E o neîmplinire, o greşeală, dar faptul e omenesc.

Noi, care ne numim creştini, avem în schimb calea complect luminată. Noi ne bucurăm de r e v e l a ţ i a p l e n a r ă ş i d e f i n i t i v ă care ne-a fost dată prin Iisus Cristos.

Omenirea a avut şi înainte de El şi după El revelaţii f r a g m e n t a r e «făcute în multe chipuri» prin prooroci şi prin semne care abundă şi azi.

«Fiul Omului» a trăit între noi şi ca noi. A suferit până la crucificare ca să ne dea pildă nouă cum trebue să ne călăuzim în viaţă pentru a ne-o răscumpăra din ghiarele Satanei pe care ne deprinsesem să-l ascultăm şi să-l urmăm.

Mântuitorul şi-a dus Crucea Calvarului pe care noi refuzăm să ne-o ducem, uitând că nimic nu se face fără trudă. Orice drum e greu şi drumul perfecţiunii care urcă spre Adevăr şi Mântuire e şi mai greu. Uşor e numai drumul la vale, în jos, care ne coboară şi ne prăbuşeşte.

Exemplul trăirii Mântuitorului pe pământ ne este modelul desăvârşit pentru trăirea noastră. Poruncile Lui sunt Legile imutabile de care trebue să ascultăm. Prima dintre ele e c r e d i n ţ a î n C u v â n t u l D o m n u l u i. Câtă vreme vom crede şi vom r e a l i z a această credinţă nu ne vom trăda I d e a l u l care *are rostul să facă legătura dintre Pământ şi Cer, dintre Om şi Dumnezeu.*

1952.

La 24 Iunie s'au împlinit 27 de ani dela hotărîrea lui Corneliu Codreanu de a întemeea «Legiunea».

«Astăzi, Vineri, 24 Iunie 1927—Sf. Ioan Botezătorul—ora zece seara se înfiinţează «Legiunea Arhanghelul Mihail» sub conducerea mea. Să vină în aceste rânduri cel ce crede nelimitat. Să rămână în afară cel ce are îndoieli.»

Acesta este «manifestul» pe care l-a dat cu acel prilej. Scurt, ca un ordin, aşa cum se cuvenea stilului său de luptător.

* * *

Oricât ar fi de dureroase amintirile, va trebui să reîmprospătăm împrejurările în care Corneliu Codreanu a luat hotărîrea sa, pentrucă numai astfel ne vom putea ridica până la adevărata şi profunda înţelegere a acţiunii sale şi vom reţine întreaga însemnătate a luptei pe care a început-o.

La 18 Mai 1927, în urma scrisorii lui Ion I. Moţa Corneliu Codreanu părăseşte în grabă Franţa unde îşi făcea, la Grenoble, doctoratul în Economie politică şi se reîntoarce în ţară. Ajuns acasă constată dezastrul în toată întregimea lui. La plecare lăsase organizaţia L. A. N. C. întărită prin fuzionarea cu «Acţiunea Românească» şi cu «Fascia Română». Cu forţele reînoite prin personalităţile care «înobilau mişcarea şi îi dădeau un prestigiu neîntrecut» i s'ar fi putut asigura o bună conducere. Acum găsea un L. A. N. C. rupt în două.

Toate încercările făcute pe lângă profesorul Cuza şi pe lângă «Statutari» au rămas zădarnice. Nicio înţelegere nu mai era cu putinţă. A căutat să «localizeze desbinarea», să alcătuiască un bloc cu tineretul mişcării, ca prin el «să restabilească unitatea şi să salveze situaţia». «Planul însă a căzut». «Tineretul era deja cuprins de flăcările mistuitoare ale învrăjbirii».

De opt ani începuse lupta împreună cu camarazii dela Iaşi. De cinci ani condusese generaţia «22» din succes în succes. Cu ea reuşise să creeze un curent popular nemaiîntâlnit pe pământul românesc şi «acum totul se prefăcea în scrum».

Unde erau energiile, unde era curajul, unde era credinţa de altă dată?

Nimic din idealul dela început nu se schimbase. Nimic din ceeace îi mânase în luptă nu se 'ndreptase încă pentru a nu mai fi nevoe de noui sforţări. Nicio înfrângere din afară nu-l slăbise, dar acelaşi tineret care odinioată înfruntase toate adversităţile, care suferise şi îndurase, azi se găsea neputincios. Nu mai avea în el resorturile ca să depăşească acea clipă de înegurare. La chemările de altă dată rămânea surd.

Era oare atât de obosit? Ajunsese la credinţa că ceeace urmăreşte este o himeră? Se convinsese că străduinţele lui erau demne de o cauză mai bună?

Un vânt pustiitor suflase peste inimile acestui tineret şi îi secase vlaga. Increderea în el însuşi, în posibilităţile de a aduce îndreptările pe care le socotise necesare, se ofilise. Elanul dela început, înţelegerea generoasă a tinereţii erau întunecate de preocupări meschine de aranjamente, de lupte intestine de întâetate, de slăbiciuni omeneşti. Dacă L. A. N. C.—ul se surpase fără ca vreo înfrângere din afară să-l atins era numai pentrucă oamenii nu mai aveau puterea de a crede, sau credinţa lor era închinată unor zei păgâni.

* * *

In aceste condiţiuni Corneliu Codreanu a hotărît să nu meargă nici cu un grup, nici cu celălalt. Rămas cu puţinii care l-au înţeles, el mărturiseşte: «în sufletele noastre coborîse pustiul». Un pustiu

de moarte pentrucă vădea nestatornicia firii omenești. Nestatornicia în credință, nestatornicia în hotărîrea de a lupta pentru credință. In însemnările dela acea vreme notează: «până acum am văzut fiara din om. Acum am văzut mișelul... Intunerecul mișeliei din lume nu poate fi alungat prin alt întunerec, ci numai prin lumina pe care o aduce sufletul viteazului plin de caracter și de onoare».

Corneliu Codreanu nu a înțeles să-ți organizeze lupta sub oblăduirea lozincei «ăsta e materialul uman, cu el trebue să lucrăm». Aceasta era treaba celor ce urmau să tragă foloase din orce împrejurare. El a spus: «țara piere din lipsă de oameni, ... de aceea piatra unghiulară dela care pornește Legiunea este Omul. Toate inteligențele, toată educația nu va servi la nimic dacă vom fi mișei».

Hotărîrea lui Corneliu Codreanu nu este mare prin decizia de a întemeea o nouă organizație pe care o dorea mai bună. Nici prin cutezanța de a porni singuri, cinci inși săraci. Ea este mare prin temelia pe care înțelege să clădească. «Prin gestul nostru cutezător ne desolidarizam de o mentalitate atotstăpânitoare peste veac și peste lume. Ucideam în noi o lume pentru a înălța o alta, înaltă până la cer. Domnia absolută a materiei era răsturnată pentru a fi înlocuită cu domnia spiritului».

Mulți, foarte mulți oameni își dau seama, intuesc această forță omenească a spiritualității. Iarăși mulți o mărturisesc cu adâncă convingere și nu sunt puțini acei care o trăesc individual, izolat. Dar spre deosebire de cei care o intuesc, de cei care numai o mărturisesc și de cei care o trăesc individual, Corneliu Codreanu «crede nelimitat» în datoria de a l u p t a ca să o realizeze pentru întreaga lume.

Esența Mișcării Legionare în aceasta stă. Ea nu mărturisește numai, ci luptă pentru realizarea credinții sale. De aici și adversitățile care o împresoară.

Hotărîrea din seara zilei de 24 Iunie 1927 este o hotărîre mare căci în ea se statornicesc două țeluri valabile pentru toți și totdeauna,

— dorința de a înălța o lume înaltă până la cer, și.

— hotărîrea de a «crede nelimitat» în datoria de luptă pentru realizarea ei.

Fără aceste premize legionare putem constitui un nou partid în mocirla vechilor moravuri, dar nu revoluția spirituală pe care a preconizat-o întemeetorul ei. ...

Acum când se împlinesc 27 de ani dela întemeerea Legiunei, când atâtea alte mișcări s'au năruit, fiecare om, prieten ori adversar,

e dator să se întrebe de ce Mișcarea Legionară supraviețuește atâtor prigoane, atâtor adversități, atâtor neînțelegeri.

Iar noi, legionarii, avem datoria de a nu uita nicio clipă că omenirea trăește și-și implinește menirea ei în s p i r i t u a l, ajutându-ne de materie numai ca sculă pusă la îndemâna omului prin creație.

Vorbele Medeei «video meliora proboque, deteriora sequor» trebue să ne fie permanent prezente în minte ca o rușine a omenirii și ca o mustrare.

(«Libertatea», Mai-Iunie, 1954)

SENSUL LUPTEI

«Acum cu sufletul greu, răsleţiţi, sfârtecaţi, ne strângem la adăpost, la singura căldură şi alinare, tărie şi reconfortare a noastră, readucătoare de puteri, la picioarele lui Isus, în pragul orbitoarei străluciri a cerului —la Icoană.» (Ion I. Moţa, 1-8-1927).

Azi, după un sfert de veac dela această mărturisire, «cu sufletul greu, sfârtecaţi ne strângem la adăpost, la singura căldura şi alinare»... «la picioarele lui Isus», căci azi ca şi atunci nădejdea noastră stă în puterea Celui-atot-puternic.

Cu această credinţă începuse Ion Moţa «lupta» al cărui sens l-a desăvârşit cu zece ani mai târziu la Majadahonda.

«Eu aşa am înţeles datoria vieţii mele. Am iubit pe Cristos şi am mers fericit la moarte pentru El.» (*Ion I. Moţa*-1937.)

Lumina conştiinţei legată de acţiune şi «luptă» este alta decât a celei ancorată în preocupări de pură «doctrină». Precizăm că alăturarea acestor doi termeni nu vrea să însemne punerea lor în opoziţie. Intenţia noastră este sa lămurim pentru toţi, pentru cei care ne urmăresc cu interes scrisul şi strădania noastră cât şi pentru cei care ţin să ne combată cu orice preţ, poziţia pe care ne situăm.

Prin tradiţia şi prin formaţia noastră suntem luptători. Luptători ai unei «cauze».

Cauza noastră este cauza civilizaţiei creştine pentru care luptăm

în numele «neamului» românesc. Pentru aceasta suntem «naţionalişti». In numele neamului nostru, însă nu împotriva altor neamuri. Alături şi în unire cu toate neamurile care sunt hotărâte să aducă contribuţia lor specifică în această luptă de desăvârşire a persoanei umane.

Nu suntem luptători în sensul mercenarilor.

Nu urmărim lupta pentru luptă. Lupta în sine ar fi o simplă sbuciumare, o irosire inutilă de forţe. Am cunoscut oameni, care s'au găsit totdeauna în primele linii, în tranşeele înaintate ale «oricărui» front. Noi nu admitem aceasta şi stăruim că lupta trebue dusă în numele unui crez.

Lupta fără o doctrină e o agitare sterilă.

O doctrină însă, ca simplă atitudine filosofică, este o poziţie statică, lipsită de dinamism. Ea luminează dar nu realizează totdeauna. Nu realizează decât în măsura în care este dublată de acţiune.

Problemele din care s'a nascut doctrina noastră sunt probleme de vieaţă, de actualitate. Deaceea refuzăm de a ne mulţumi numai cu doctrina. Noi înţelegem să luptăm pentru realizarea ei, să murim pentru ea, cum a spus-o şi a făcut-o Ion I. Moţa şi ceilalţi înaintaşi ai noştri.

Aceasta implică prezenţa permanentă pe câmpul de luptă. Desigur luptătorul în cucerirea poziţiilor eventuale trebue să parcurgă etape dificile. Poziţiile întâmplătoare şi trecătoare ale unei lupte nu determină neapărat finalul ei, după cum nu trebue sa schimbe esenţa crezului în numele căreia se duce. Si oricât de adverse ar fi împrejurările exterioare, ele nu trebue să slăbească hotărârea nestrămutată de a lupta.

Pasivitatea timorată este semnul necredinţei, al incapacităţii de a lupta sau al unui comod oportunism.

O luptă ideologică nu înseamnă însă agresivitate şi mai puţin injurii şi insulte. Omul nou, pentru a cărei biruinţă luptăm, trebue să vădească chiar dela începutul luptei-aşa cum îl dorim şi aşa cum ni l-am închipuit-un «erou».

Un erou al credinţei, un erou al luptei, un erou al cavalerismului.

(«Libertatea», Ian.-Febr., 52)

SPIRITUL DE ECHIPĂ

Stim că nu ridicăm o problemă nouă. Stim însă tot atât de bine, că adevărurile fundamentale trebuesc repetate până ne învăţăm să nu mai putem trăi fără ele, aşa cum ne-am deprins să nu începem ziua fără a ne spăla pe ochi. Pe adevărurile vechi se altoesc cele noui cu care mărim patrimoniul nostru de cunoştinţe umane.

Nu suntem partizanul teoriei că nu trebue scris decât ceeace nu s'a mai spus încă. Si tabla lui Pithagora a fost spusă acum două milenii şi jumătate şi totuşi ea se repetă an de an, cu fiecare generaţie, fără ca nimeni să se indigneze. (Iar dacă s'ar găsi un astfel de nebun toată lumea i-ar râde în nas.)

«Spiritul de echipă» este vechi, de când omul a început a trăi în triburi, şi noţiunea lui s'a precizat perfect dela echipagiile vechilor îmbarcaţiuni ale primilor navigatori până la echipele moderne de football. Noţiunea e curent intuită în adevărata ei accepţiune. Spiritul de echipă este preţuit ca o valoare morală şi spirituală. Dar ca orce lucru rar, care constitue o podoabă, este foarte adeseaori contrafăcut. Aşa cum se întâmplă cu diamantele. In lumea celor care le admiră dar nu şi le pot însuşi ele sunt înlocuite cu strasurile. Pentru cei care nu pot realiza adevăratul spirit de

echipă, el este substituit cu un alt spirit care îl falsifică până la deformare şi duce la rezultate deviate, minore, contrare—până la antipod—celor ale autenticului.

Dacă azi reluăm aceasta temă este tocmai pentrucă de prea multe ori i s'a alterat adevăratul înţeles şi astfel, falsificându-i-se sensul, am înlocuit spiritul de echipă cu un spirit rău, dăunător, cu spiritul de gaşcă.

Orce refugiat român care a parcurs atâtea ţări din România până în Canada, până în Statele-Unite ori în America de Sud (şi care nu a mers cu ochii închişi) a văzut diferenţa dintre popoare în ce priveşte acest spirit de echipă. Dela «Handbuch»-urile redactate de o duzină de autori până la lucrările personale ale inteligenţelor individualiste care ambiţionează să-şi creeze o şcoală proprie (fie măcar la un bar sau la o cafenea) este o depărtare ca dela cer la pământ.

Spiritul de echipă uneşte pe oameni în căutarea unui adevăr sau în apărarea unui adevăr tăgăduit ori numai ameninţat. Spiritul de gaşcă întovărăşeşte pe oameni în arborarea unei atitudini care să le mijlocească anume poziţii lumeşti proeminente sau care, cel puţin, să-i pună în vedetă în micul lor cosmos de cartier.

Spiritul de echipă, este generos şi altruist; spiritul de gaşcă este partizan şi egoist.

Spiritul de echipă e călăuzit de un ideal; spiritul de gaşcă e mânat de ambiţiuni.

Spiritul de echipă ia naştere din devotamentul pentru o credinţă; spiritul de gaşcă ţine de ataşamente personale, el nu poate depăşi încrederea ce o acordă unui ins pentru a se ridica la devotamentul, care impune jertfe, pentru o cauză.

In spirit de echipă oamenii îşi confruntă ideile şi le controlează, colaborând la realizarea idealului; în spirit de gaşcă inşii sunt sectari, şi îşi apără o poziţie chiar dacă ea se abate dela ideal.

Omul animat de spirit de echipă dă o sugestie, exprimă o părere; în spirit de gaşcă el vrea să-şi impună părerea.

In spirit de echipă se discută pentru a decela un adevăr; în cel de gaşcă pentru a avea dreptate.

In spirit de echipă omul îşi caută un camarad; în cel de gaşcă un stăpân.

In spirit de echipă insul e devotat cauzei; în spirit de gaşcă, şefului.

In spirit de echipă omul nu uită că actul de convingere este un proces interior, de meditaţie; în spirit de gaşcă actul de con-

vingere este substituit prin conformism, impus prin sofism şi de autoritate.

Individualismul promovat de marea revoluţie franceză a făcut pe om să uite că, trăind social, peste drepturile individului sunt acelea ale societăţii, iar pedeasupra acestora ale neamului, entitatea supremă creatoare pe pământ. In forma lui cea mai extinsă spiritul de echipă dă naştere la solidaritatea naţională, adică la unitatea de destin a unui neam întreg. Această unitate de destin este condiţia existenţii însăşi.

Azi, când neamurile sunt ameninţate cu nimicirea, să facem efortul de a reînvia adevărata concepţie a spiritului de echipă şi să nu uităm morala fabulei: «Racul, broasca şi o ştiucă...»

(«Libertatea», Noem.-Dec., 1954)

SUPRANATURALUL

După cât se pare, suntem pe cale să ne pierdem cumpătul. Pe deoparte dorim şi aşteptăm «miracolul» care să ne elibereze ţara şi să ne izbăvească neamul, iar pe dealta nu facem nimic care să-l realizeze.

O similipudoare pseudoştiinţifică ne impune să tăgăduim şi să ne lepădăm de supranatural ca de o ruşine, —urmă de incultură şi de superstiţie.

Pentru cei care se socotesc a fi o rezervă de înviorare creştină, de reîntoarcere la altar, faptul este grav. Esenţa credinţii în Dumnezeu este supranaturalul. Fără Invierea Mântuitorului religia creştină nu are sens. Minunea Invierii este baza credinţii noastre. Atât ea cât şi minunile care au premers-o şi au urmat-o sunt fapte istorice, mărturisite de contimporani. Ele nu sunt de domeniul legendei şi nu constituesc un simplu mit pe care am altoit învăţătura creştină.

Unii se complac să accepte «mitul» Iisus ca pe un blazon care să le ornamenteze transcedental caleaşca pământeană în care îşi poartă fiinţa şi bagajul materialist al inteligenţii şi al trăirii lor. In viaţa de toate zilele se scutură cu grijă de tot ce nu poate să aibă o explicaţie fizică, materialistă. Ei fac din religie un simplu

instrument în folosul treburilor lumeşti, din Dumnezeu un partizan mistic al clanului lor. Mersul la biserică în zile festive, la botezuri şi la cununii, este o mondanitate ca oricare alta. Un cockteil cu mireasmă de cuvioşie, în care vulgul se împărtăşeşte din presenţa democratică a consacraţilor, iar aceştia tronează ca adevărate divinităţi incontestabile ale orânduirii supreme pe lume. Increzuţi şi suficienţi, ei dau pe Dumnezeu la o parte şi I se substituesc cu trufia de a-L avea la dispoziţia lor. Dacă Ii pomenesc câteodată numele, o fac pentru uzul meschin al cauzei, pentru a evita explicaţii pe care nu le pot da fără riscul de a-şi vedea dărâmat propriul lor mit pe care şi-au clădit o iluzorie atotputernicie. Supranaturalul pentru ei înseamnă dibăcia cu care pot administra celor creduli doza de narcotic cu care să le adoarmă mult-puţinul har cu care au fost învredniciţi.

In opoziţie cu cei care au pierdut simţul supranaturalului prin ancorarea totală pe pământ se găsesc cei care îi pervertesc semnificaţia, alterâdu-i sensul adevărat. Aceştia aşteaptă totul de la supranatural. Atitudinea de aşteptare înseamnă nădejde şi nădejdea este una din cele trei virtuţi cheştine —credinţă, nădejde, dragoste. Dar a aştepta *totul* de la supranatural este a cădea în doctrina părintelui Molinos şi a doamnei Guyon, adică în erezia quietismului. Supranaturalul nu se petrece înafară de noi (atunci nu mai e supranatural), supranaturalul se petrece în noi şi cu noi.

Niciuna din cele două poziţiuni nu pot să ne asigure «picul de fericire» după care aleargă omenirea. Cea dintâi socoate că ne poate mijloci, în afară de Dumnezeu şi fără ajutorul Lui, un paradis pământesc prin simpla voinţă omenească, fără har divin, un paradis stalinian. Cea de a două ne făgăduește un paradis ceresc fără altă condiţie decât aşteptarea în linişte şi în dragoste de Dumnezeu, dar fără a ne purta Crucea care ne duce la Mântuire.

Prima atitudine este a celor mânaţi de demonul Ambiţiunilor şi al Puterii, al celor care nu mai simt nevoia unui Stăpân, a niciunui Judecător peste fapta şi judecata lor. Cea de-a doua este atitudinea neputincioşilor, a celor muşcaţi de şarpele pizmei, a celor fără acţiune sufletească, fără nicio lucrare exterioară, a celor care coboară pe Dumnezeu la nivelul lor, un Dumnezeu invidios şi vindicativ. Niciuna din aceste atitudini nu poate realiza supranaturalul autentic, acel supranatural care ne duce la câştigarea adevărului ce ne este încă necunoscut. Dragostea creştină «se bucură de adevăr», dar adevărul este pentru noi, care-l căutăm, nu pentru îngeri care l-au văzut întreg. Pentru a cunoaşte adevărul ne trebue o dragoste

activă. Numai cu această condiţie se poate produce supranaturalul. El se produce în noi şi cu noi, prin truda noastră ca să se împlinească Voia lui Dumnezeu, pe pământ ca în Cer. Aceasta pentru a evita o nouă Sodomă şi Gomoră, adică supranaturalul punitiv.

Virtuţile care concură la realizarea *supranaturalului implică un «ideal» care să facă* legătura între Pământ şi Cer, între Om şi Dumnezeu. Fără acest ideal nu putem realiza decât supranaturalul minor şi escroc al ghicitoarelor în cărţi sau al cititorilor în drojdie de cafea.

(«Libertatea», Sept.-Oct., 1954)

CRISTOS A INVIAT

Invierea este temeiul credinţii noastre creştine.

Fără minunea Invierii creştinismul ar fi o simplă legendă, credinţa noastră un mit.

Adevărul istoric al Invierii este faptul material al împlinirii pe pământ a Cuvântului lui Dumnezeu, a Voii Lui. Este sfârşitul şi încoronarea «Calvarului» Celui ce a fost trimis ca să ne mântuiască.

Bucuria Invierii Domnului nu este însă finalitatea ultimă. Dumnezeu trebuia să învie pentrucă El este fără moarte. El nici nu a murit pentrucă Cuvântul Lui a fost totdeauna şi «Cuvântul era Dumnezeu» (Ioan, I, 1). «Si Cuvântul S'a făcut trup» (Ioan, I, I, 14) şi El a lăsat să moară acest trup «care a locuit printre noi, plin de har şi de adevăr (Ioan, I, 14). «Si noi toţi am primit din plinătatea Lui şi har după har.» (Ioan, I, 16).

Acest suflu de viaţă veşnică cu care Dumnezeu a învrednicit pe om, «sufletul» şi putinţa de izbăvire de păcatul original dată lui prin jertfa în trup a Mântuitorului este finalitatea ultimă care ne umple de bucurie inima prin credinţa şi nădejdea că vom putea reintra în Impărăţia Lui cerească.

Dar pentruca această bucurie să se împlinească, sufletul nostru

trebue să-şi facă lucrarea sa în trup, cum a făcut-o Mântuitorul. Până când sufletul nu-şi împlineşte lucrarea, el nu intră în Impărăţia Cerurilor. Aceasta este pilda care ne-a fost dată. Invierea în trup a Mântuitorului trebue să fie urmată de cealaltă Inviere, de învierea în Duh a noastră. Si nimeni nu va învia dacă trupul său nu va fi lucrat de suflet, dacă trupul va stăpâni sufletul. Harul dat nouă trebue să biruiască toate ispitele păcatului în care ne poate duce trupul, cum ne-a dus atunci când omul a eşit pentru prima oară din porunca lui Dumnezeu. Numai atunci ne vom bucura deplin de bucuria Invierii.

Când spunem «*Cristos a înviat*» mărturisim Cuvântul Său «că dacă un om nu se naşte din nou, nu poate vedea Impărăţia lui Dumnezeu» (Ioan, III, 3). Si un om se naşte din nou dacă se naşte din Duh, căci «ce este născut din carne, este carne, şi ce este născut din Duh, este Duh» (Ioan, III, 5-6).

De aceea pentru noi prăznuirea Invierii Domnului trebue să fie întovărăşită de hotărârea de a împlini învăţătura Lui. Mărturisind Invierea, mărturisim implicit condiţia acestei Invieri, care este naşterea în Duh.

Fără naştere în Duh, Invierea nu mai are simbolul pe care îl reprezintă în creştinism şi nu va fi urmată de mântuire care este I n v i e r e a î n D u h a n o a s t r ă . Izbăvirea pe care o aşteptăm este condiţionată de aceasta.

(«Libertatea», Martie-Aprilie, 1954)

PEREAT MUNDUS, FIAT JUSTITIA

Când pentru prima oară a tunat glasul, clamând: pereat mundus, fiat justitia, *un adevăr cu mult mai adânc decât se poate înţelege din riguroasa traducere a textului,—a fost dat la iveală.*

Succedanii sintactici ai gândirii şi limbii romane, ne-am complăcut a interpreta ideia în sensul că de dragul dreptăţii poate să piară şi lumea.

Lumea nu poate să piară de dragul niciunui ataşament omenesc. Orce ataşament al nostru, chiar faţă de dreptate, este o lucrare omenească. De dragul unei lucrări omeneşti nu poate să piară o lucrare dumnezeească. Lumea este o lucrare a lui Dumnezeu, ea nu poate pieri pentru o lucrare a omului.

Sensul profund — operant dincolo de apelul desperat al unui împricinat care şi-ar căuta un suprem argument în această sentinţă — este altul.

Gândul din care o minte cugetătoare poate face legătura între lume şi dreptate în sensul «Logosului», este că dreptatea constitue o condiţie, nu o finalitate. Noi nu putem realiza pe pământ finalităţile de care tindem să ne apropiem, dar putem realiza condiţiunile care ne îndrumează spre ele.

Nu, — chiar de-ar fi să piară lumea, trebue să fie dreptate —

dreptate nu poate să fie pentru Chaos — ci, dacă nu e dreptate piere lumea — *şi intrăm în Chaos — este învăţătura pe care trebue s'o reţinem din hotarîrea divină. Făcând «dreptate» vom îndeplini condiţia indispensabilă vieţii, aşa cum a hotărît Dumnezeu.*

Ştim că sunt dialecticieni ai «verbului» cari vor spne sceptic: unde este dreptatea în lume? *O inimă care vrea să facă, dreptate îsi va însuşi judecata sănătoasă a înţeleptului Salomon şi va face dreptatea, pe care a făcut-o el, celor două mame.*

Iată prima dintre îndatoririle noastre: dreptate. *Pentra ea, să ne încordăm toate puterile şi toată voinţa, — pentru însăşi viaţa noastră.*

(«Libertatea», August, 1951)

NAŢIONALISM ŞI PATRIOTISM

Patimile deslănţuite de ultimul război mondial şi interesul propagandist al comunismului — sub toate aspectele lui — au acreditat erezia identităţii între naţionalism şi imperialism rasial. Şi, pentrucă acesta din urmă este hidos, s'a aruncat anatema asupra celui dintâi şi s'a militat pentru o doctrină anti—naţionalistă. Toate ororile de care s'a făcut vinovat imperialismul rasial şi toată vindicta celor ce au suferit de pe urma lui s'au canalizat împotriva naţionalismului.

Dacă pentru internaţionalismul comunist această atitudine este de sine înţeleasă, este foarte curios ca popoare creatoare în civilizaţie să se lase antrenate pe această pantă. Ele trebue să intuiască prin propria lor trăire că entitatea supremă creatore pe pământ este Neamul. Din această realitate decurge naţionalismul.

Faptul nu putea rămâne multă vreme ascuns. De aici şi constatarea, la Strassbourg, a Dlui André Philip: «la seule nationalisation qui despuis la guerre ait parfaitement reussi, c'est la nationalisation de certains partis socialistes». *De aici supărarea* Dlui *Spaak pe d. Schumacher. De aici atitudinea Sovietelor—mai realiste în politica lor—faţă de musulmanii naţionalişti, pe care făţarnic, îi cultivă şi îi folosesc.*

Surprinzător este însă că anume anticomunişti ancoraţi în antinaţionalism, se cramponează în atitudiena lor. Dar pentrucă nu pot tăgădui mai departe adevărul, caută să opună naţionalismului, patriotismul.

La aceasta noi observăm: «cultul patriei» ca orice «cult» trebue să-şi aibă închinătorii lui. Ori închinători la cultul patriei nu pot fi acei cu lozinca «ubi bene, ibi patria». Aceştia pot fi cel mult «patriotarzi». Adevăraţii patrioţi nu-şi iubesc patria numai pentru «locuri» şi «aşezări omeneşti», ci pentru acea «spiritualitate» care constitute unitatea de credinţă, de simţire şi de gândire, adică «naţia». Aceştia sunt «naţionaliştii».

Şi, în ultimă analiză, să nu uite patrioţii că nebuniei distrugătoare a comunismului nu e suficient să opunem o doctrină, ci o spiritualitate.

Cultul simplu al patriei nu poate constitui o spiritualitate. Patria, ca pământ cu bogăţiile lui, realizează o atitudine materialistă, nu una spirituală.

Spiritualitatea este «creaţie» şi nu Patria ci Omul e creator. Spiritualitatea creatoare a omului face viabilă Patria. Fără aceasta patria se pierde, cum s'au pierdut atâtea în cursul istoriei.

(«Libertatea», Septembrie, 1951)

FEDERALISM ŞI NAŢIONALISM

In vremurile apocaliptice pe care le trăim fiecare om e îngrijorat de ziua de mâine. Orce conştiinţă onestă mânată de un ideal, caută să descifreze, în zările înegurate, limanul spre care trebue să ne îndreptăm paşii pentru a ne salva. In toate aceste strădanii un lucru este de neînţeles. Vrem să ne izbăvim de Satana rămânând în Infernul pe care el îl stăpâneşte şi pe care îl conduce el. Spunând acestea nu ne gândim la cei fanatizaţi de evanghelia marxistă, nebuni care au pierdut înţelesul vieţii, nici la criptocomunişti care mişună în toată lumea şi pătrund în toate locurile pentru a netezi cărările politicii lor printre naivii care îşi închipue că un rău care ne stăpâneşte sufletele se poate tămădui pintr'altul care îngenunche şi tiranizează şi trupul. Nu ne gândim nici la acei mercenari care, totdeauna în linia întâi a bătăliei, nu se interesează de frontul pe care luptă, făcându—se scule netrebnice ale orcărui stăpân care-i îmbuibă, oameni pentru cari «ubi bene, ibi patria». Nu ne gândim nici chiar la acele categorii de *anti*-(antifascişti, antinazişti, etc.) care nu sunt decât criptocomunişti ascunşi sub eticheta negativă a lui «anti», neproductivă pe orce linie, ca orce aticheta negativă a lui «anti», neproductivă pe orce linie, ca orce atitudine de tăgadă. Ne gândim numai la acei care caută în chip cinstit eşirea din impasul în care ne-a condus mania de formule doctrinare imaginate în afară de realităţile vieţii,...

Avem sub ochi o asemenea încercare recentă a domnului Pierre Gourlay, «secretar permanent al Federaţiei internaţionale a presei periodice» care ne propune o asemenea formulă etichetată «Universalism european». Dsa, într'o succintă enunţare, arată rezultatele satisfăcătoare ale înţelegerii între unele naţiuni pe linie materială, pentru anume interese economice, şi extrapolând, socoate că acest universalism s'ar putea extinde în toate domeniile. Insă tot dsa adaugă imediat: «*Il n'a jamais été question que les peuples qui entreraient dans une communauté européenne abdiquent leurs caractéristiques propres*». Iar ca să ne edifice deplin asupra rostului universalismului, precizează: «*Ce qu'ont eu en vue les promoteurs de l'idée, c'est la susbtitution à un* nationalisme outrancier *qui s'est traduit jusqu'ici par des luttes économiques ruineuses et des guerres dévastatrices, d'un universalisme ne reniant en aucune façon les individualisations naturelles mais les intégrant dans une unité concreté*». Acest din urmă citat ar lămuri—pare-se—că doctrina pozitivă a universalismului nu caută să se substitue doctrinei aberante a comunismului, ci «naţionalismului» pe care pentru a-l face odios trebue să-i alăture atributul «outrancier». Dar să admitem (pentrucă publicaţia în care apare e «anticomunistă») că universalismul vrea să se substitue naţionalismului în lupta împotriva comunismului. —Si, de ce? Pentrucă naţionalismul ar fi «şovin şi agresiv» şi a dat naştere la «lupte economice şi la răsboae devastatoare». Da, acel naţionalism «imperialist» de care sunt deopotrivă vinovaţi şi Napoleon şi Hitler, însă nu naţionalismul care porneşte dela concepţia (pe care n'o respinge nici d. P. G.) că unitatea supremă creatoare pe pământ este neamul, «naţia». Acest naţionalism care reprezintă «unităţi naturale» (individualisations naturelles) nu poate fi înlocuit prin nicio altă formă de trăire care să unească pe oameni în chip firesc, cum leagă unitatea de sânge şi de limbă care dă naştere la culturi naţionale şi la formule culturale originale şi viabile. Această singură forţă «naţională» care poartă în ea esenţe spirituale fundate pe realitatea vieţii se poate opune eficace ideei de hibridizare a umanităţii prin doctrina materialistă a comunismului internaţional. «Universalismul» preconizat de secretarul permanent al Federaţiei internaţionale, ar fi mai curând un admirabil paravan în dosul căruia s'ar ascunde propaganda de desagregare a «unităţilor naturale» la care ţine totuşi şi d. P. G.

Să fim bine înţeleşi. Nu se pot federaliza eficace decât forţe «virile» şi nu emasculate. Cum aceste forţe care se voesc federalizate

sunt neamurile, ele trebue să fie făcute potente prin ceeace le defineşte şi le caracterizează, prin naţionalism.

Primul citat de mai sus ca şi constatarea: «*il serait dommage que fussent abolies les individualisations nationales qui dans le domain intellectuel, artistique ou spirituel ont donné naissance, en Italie, à un Dante, en Engleterre, à un Schakespeare, en Russie, à un Tolstoi, en Allemagne, à un Goethe ou à un Beethoven, en Espagne, à un Cervantes, en France, à un Descartes ou à un Pascal, tous génies nationaux et universels en même temps*» nu poate decât să constate fundamentul real şi natural al naţionalismului pe care pentru a-l combate trebue să-i atribue calificative depăşite sau care trebuesc depăşite.

Suntem de acord că orce «imperialism» chiar dacă îmbracă haina de împrumut a naţionalismului este odios, pentrucă e nedrept. E şovin şi agresiv; el împilează neamurile. Naţionalismul pur le protejază şi le face să aducă contribuţia lor de geniu la zestrea comună a civilizaţiei umane.

Se pot federaliza voinţe «libere» care nu se simt nedreptăţite de alte voinţe. Deci finalitatea idealului creştin de federalizare a tuturor neamurilor trebue să fie premearsă de ideea de dreptate care trebue să se facă, în prealabil, neamurilor. Altfel (o altă formă de imperialism) mergem la superguvernămintele dela Geneva (deja răposat) ori la cel dela San Franco (în agonie). Federalismul nu poate fi un ideal în sine ci numai consecinţa realizării unui ideal superior de către fiecare din federaţi, adică de naţiuni. Către aceastä realizare trebue să ne străduim să mergem. Pentru aceasta ne trebue, în primul rând-ca o condiţie esenţială, o pace de dreptate în cadrul acestui concept de naţiune.

(«Libertatea», Martie-Apr., 1955)

BUNACREDINŢĂ ŞI CREDINŢA CEA BUNĂ

Nu vom tăgădui că sunt foarte mulţi oameni de bunăcredinţă. (Cei de rea-credinţă sunt total neinteresanţi). Credem chiar că şi printre comunişti vor fi fiind oameni de bunăcredinţă. Nu înseamnă că pentru acest cuvânt vom pactiza cu el. Bunacredinţă este un element indispensabil pentru corecta înţelegere a oamenilor între dânşii, dar nu este totul. Un om poate să fie de bunăcredinţă fără ca în mod necesar credinţa lui să fie şi bună. Bunacredinţă este un atribut al atitudinei noastre faţă de colectivitatea în mijlocul căreia convieţuim. Un atribut însă nu este însăşi substanţa.

O credinţă este un act de ataşament, de adeziune, de disciplină faţă de un «obiect». «Obiectul» poate fi rău sau bun, poate fi dumnezeesc sau luciferic. O credinţă ataşată unui «obiect» bun este o credinţă bună, una ataşată unui «obiect» rău este o credinţă rea, Prin asta se disting între ei slujitorii lui Ahriman de cei ai lui Ormuzd.

Deci dincolo de bunacredinţă trebue să cunoastem esenţa insăşi a credinţei. A ne refuza la această cercetare este a închide ochii pentru a nu vedea adevărul. Un om legat la ochi nu poate merge în linie dreaptă. (Fizic faptul este verificat.)

Ori finalitatea vieţuirii noastre este aflarea adevărului. Si cu cât vom ţine mai bine linia dreaptă cu atât vom ajunge mai repede să-l descoperim. Prin meandre întortochiate nu numai că întârziem,

dar riscăm să ne pierdem drumul bun. De aici resultă nevoia de a cunoaşte «obiectul» faţă de care am făcul actul de adeziune.

Viaţa în evoluţia ei este o continuă a p r o x i m a r e a adevărului. A ne închipui că adevărul l-am descoperit deodată-tot, e o eroare. El se descoperă treptat, pe încetul, pe măsura în care reuşim să ne însuşim esenţele care îl compun.

O etapă câştigată în descoperirea adevărului e o poziţie avansată din care putem aproxima pe cea următoare. A rămâne cramponaţi pe ea înseamnă a tăgădui adevărul celei următoare. Rămânem de «bunăcredinţă» dar credinţa noastră nu mai este cea bună pentrucă e depăşită prin adausul de adevăr pe care viaţa, în mersul ei, l-a adus.

«Rămânerea în urmă» faţă de viaţă este detaşarea de adevăr. Detaşarea de adevăr aduce după sine prăbuşirea elitei existente şi mijlocirea aventurii unei pseudo-elite. Aşa s'a născut comunismul, aventura mortală a omenirii.

Burghezia s'a sinucis, nu fiindcă era sătulă de viaţă, ci pentrucă nu a înţeles că adevărul pe care îl poseda nu era t o t a l şi s'a înverşunat să rămână pe o pozitie depăşită de realitatea vieţii. Si atunci a luptat împotrivă cu bunacredinţă că slujeşte cauza umanităţii. Răsboiul din urmă o vădeşte cu prisosinţă. Rezultatul a fost prabuişirea morală care ne-a dus în impasul de azi. Căci ne vine greu să credem că Englezii au dorit situaţia în care se găsesc acum. Buna lor credinţă a fost înşelată pentrucă ea nu avea la bază şi credinţa cea bună. Iar noua aventură—Bevan—va fi cu putinţă tot din această pricină, dacă nu vor voi să păşească pe noua treaptă a adevărului care îşi face loc în lume.

Sbuciumul în care se sbat popoarele înseamnă tocmai efortul de escaladare pe această nouă poziţie de aproximare a adevărului după experienţa de viaţă încheiată cu ultimul deceniu.

Indărătnicia de a voi apărată cu orce preţ vechea poziţie nu mai înseamnă bunăcredintă ci simplă c e c i t a t e. Aceasta ne aminteşte de atitudinea «stiliştilor» care vroiau să rămână la adevărul depăşit al anului de 365 plus o pătrime de zile.

Atributul de «bunăcredinţă» implică luciditatea de a intui depăşirea trecutului de către present şi a presentului de către viitor. Fără această condiţie progresul este imposibil. Viaţa ar îmbătrâni înainte de vreme, ar încremeni şi ar muri în foarte scurt timp, aşa cum mor atâţia oameni care nu reuşesc a deveni «nemuritori».

(«Libertatea», Iulie-August, 1952)

NU-ŢI FACEŢIE CHIP CIOPLIT...

Ca orice adevăr simplu şi lapidar exprimat şi acesta şi-a pierdut înţelesul fundamental.

Semnificaţia lui a fost redusă numai la sensul material al cuvintelor, neglijând pe cel formal. A fost citat trunchiat despărţindu-l de ideea principală care îi dă sensul.

De multe ori, făcându-se menţiune la acest verset, s'au incriminat statuele care abundă în biserica romană.

Evident, o îndoită greşeală. Dacă «Pietá» dela Sf. Petru este «cioplită» în piatră nu reprezintă mai puţin pe Iisus Cristos şi pe Fecioara Maria. Rugăciunea făcută în faţa ei se îndreaptă către Mântuitor şi către Sfânta Fecioară, nu către marmura genial «cioplită» de Michel Angelo. Este exact ceeace fac toţi creştinii când se închină în faţa icoanelor.

Inţelesul pur ritual de a admite ori nu icoane şi statui este o interpretare fariseică a iconoclaştilor pe care nu o acceptă nicio biserică.

A doua greşeală şi cea esenţială—pentrucă priveşte înţelesul autentic—este că porunca divină (prima în ordinea decalogului) se referă la *idolatrie* în toată extinderea ei şi nu numai la fetişul idolilor cum ar fi în unele părţi fetişul trifoiului cu patru foi.

Versetul repetat de zeci de ori (în Exod, în Levitic, în Deuteronom, în Regii, în Psalmi în Isaia, Ieremia, Osea, Evanghelişti) este intim legat de ideea «să nu ai alţi dumnezei afară de mine» după care urmează imediat «să nu-ţi faci ţie chip cioplit» şi «să nu te închini lor».

Nu este deci vorba de un simplu ritual ci de a «nu te prosterna înaintea...» şi de a «nu sluji altor dumnezei». Idolii furaţi de Rahela lui Laban reprezentau *alţi dumnezei* şi nu numai amulete purtătoare de noroc.

Desigur că pe acea vreme idolii fiind numai ciopliţi şi turnaţi, porunca nu a făcut menţiune şi la idoli pictaţi. Dar încă odată, nu e vorba de modul de reprezentare profană a lui Dumnezeu ci de «alţi dumnezei». Si pentru a întări porunca Sa adaugă: «căci Eu, Domnul, Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu gelos..»

Mai mult, dacă medităm asupra distincţiunii făcută deseori de Mântuitor între «lucrările lui Dumnezeu» şi «lucrările oamenilor», «lucrările mâinilor lor», porunca se extinde nu numai la idolatria zeilor altor religii ci şi la ateismul celor ce nu vor să recunoască niciun Stăpân peste ei şi peste fapta lor.

In Ieremia (25,6) găsim după «şi să nu vă închinaţi lor» complectarea «să nu mă mâniaţi prin lucrările mâinilor voastre».

Lucrările acestea ale mâinilor nu înseamnă neapărat chipuri cioplite în piatră sau în lemn, ori turnate în metal, ci înseamnă orice lucrare omenească «*prin faptă, prin vorbă sau prin gând*» şi prin care ar fi înlocuit Domnul Dumnezeul cu «altul».

In zilele noastre omul plin de trufie Il dă pe Dumnezeu laoparte nu pentru a-L înlocui cu altul mai abstract ci pentru a se elibera de un stăpân pe care nu-l găseşte comod. Nemulţămit cu Dumnezeul adevărat care s'a arătat numai prin semne, el vrea un Dumnezeu mai concret cu care să se poată târgui în măruntele sale socoteli pământeşti.

Azi nu e vorba numai de idolatrie ci şi de «e g o l a t r i e». Căci şi această *autoadorare* este «a-ţi face chip cioplit».

Pentru un sălbatic, care nu are cunoştinţă de venirea lui Mesia, închinarea la idoli sau la fenomene naturale *care ar avea ca finalitate dumnezeirea*, este nevinovată şi poate fi salvatoare.

Pentru omul căruia Dumnezeu i s'a revelat prin Iisus Cristos şi prin Invierea Sa, nu mai este însă mântuire în afară de El.

Orice închipuire dincolo de Mântuitor este «chip cioplit».

Această nuanţă de «chipuri cioplite» trebue înţeleasă pe lângă idolatrie şi tot aşa de primejdioasă ca şi ea.

Egolatriei omului închipuit i se ataşează, pe aceeaşi linie de «chipuri cioplite», un alt mare păcat «şefolatria».

(«Libertatea», Mai-Iunie, 1955)

HONNI SOIT LE MAL QUI PENSE...

...este varianta glumeaţă a dictonului lui Eduard al III[a] când, în 1348 ridicând la bal jaretiera contesei de Salisbury, a spus curtezanilor care mustăceau cu înţeles: «honni soit qui mal y pense». (Si a înfiinţat pe loc ordinul Jaretierei cu care nu se pot făli decât 26 de inşi deodată).

In această glumă galică se cuprinde însă un adevăr extrem de important pe care îl vom denumi «*crima de gândire*».

Departe de noi intenţia de a lăsa să se creadă că este o crimă acţiunea de a gândi. Meditaţia este funcţia esenţială a umanităţii şi este singurul mijloc de a descoperi ceeace transcede experimentul ştiinţelor fizice. Insă în paralel cu acest dar suprem făcut omului şi prin care el a devenit creator în raport cu restul creaţiei dumnezeeşti există un alt gând, acel al Diavolului, prin care omul a fost ispitit să iasă din porunca lui Dumnezeu şi să decadă.

Orce gând ce izvorăşte din indemnul diavolicesc este o crimă de gândire.

Sunt crime de drept comun, făptuite din pizmă omenească, au fost judecate şi pedepsite crime de război, iscate din necesităţi de a câştiga cu orce preţ un război. Crimele de gândire sunt însă mai grave. Ele înseamnă punerea în slujba Satanei din *dorinţa de a împedica împlinirea voinţei divine*. In aceste clipe de desmăţată stăpânire comunistă în faptă şi, mai ales, în gând, oricine poate cu uşurinţă intui greutatea păcatului pe care îl constitue crima de gândire. Este crima contra Duhului, crima împotriva Logos-alui.

Nicicând ea nu va putea împedica împlinirea voinţei divine, însă prin gândul pe care îl răsădeşte cu perfidie în sufletele celor slabi, înmulteşte armatele lui Satan, pentrucă cei slabi în Duh, în

căutarea unui stăpân, aleg mai curând pe cel ce le satisface Pizma şi Ura decât pe Cel ce le cere Dragoste chiar faţă de duşman.

In această hotărâre luciferică de a aţâţa poftele mărunte prin ispite ademenitoare stă crima de gândire.

Trufaş şi semeţ, omul care nu s'a văzut trăsnit din înnaltul cerului, din primul ceas al păcătuirii sale, n'a inţeles Bunătatea fără de margini care-i lăsa răgazul de a se pocăi şi a socotit că l-a trişat chiar pe Dumnezeu şi astfel crima lui a căpătat semnificaţie de virtute. Nu a mai cercetat esenţa gândirii sale ci şi-a numărat armata de nevolnici care s'au aliniat la chemarea sa. Crima de gândire a început să se consume pentrucă gândul criminal n'a mai ales între mijloace când ele puteau să-l ducă la ţelul urmărit.

Crima de gândire s'a născut în momentul când omul a vrut să ascundă adevărul, socotind mai presus de adevăr îndemânarea cu care el îl poate mistifica. Si atunci a început minciuna. Crima de gândire este minciuna ridicată la rang de stăpână peste sufletul omenesc.

Lupta nu s'a mai dus împotriva poftelor firii noastre lovită de păcatul originar ci împotriva acelora ce nu vroiau să accepte minciuna cu care ne acopeream propiile noastre greşeli, nemăsuratele noastre ambiţiuni.

Si astfel «*ne-am ocupat cu lupta dintre om şi om, nu lupta dintre poruncile Duhului sfânt şi poftele firii noastre pământeşti*».

«*Ne preocupăm şi ne plac victoriile asupra oamenilor, nu victoriile împotriva diavolului şi a păcatului*» scria din fundul închisorii dela Jilava, Corneliu Codreanu, în ziua de Miercuri 15 Iunie 1938. Si, gândind la rostul acelora care-şi asumă o răspundere, adăuga: «*El (conducătorul) nu trebue să delecteze ochii armatelor sale cu biruinţi pământeşti, nepregătindu-le în acelaşi timp pentru lupta decisivă din care sufletul fiecăruia se poate încununa cu biruinţa veşniciei sau cu înfrângerea veşnică.*»

Si, în încheerea aceloraşi «Insemnări», ca o mustrare pentru cei ce iau în deşert Numele şi Cuvântul lui Dumnezeu, Corneliu Codreanu menţionează vina din care ies toate relele: «*Lipsa unei şcoli de mare înălţime şi mare moralitate creştină*».

Iată de ce, însuşindu-ne parodierea din capul acestor rânduri, spunem:
«blestemat să fie cel rău când gândeşte».

(«Libertatea», Ian.-Febr., 1954)

CAIN

Când pentru prima oară a tunat împotriva omului glasul lui Dumnezeu a fost ca să întrebe: «Ce ai făcut, Caine, cu fratele tău?»

De atunci alţi Caini şi-au ucis fraţii pentru un cuvânt sau altul. Din pizmă pentru o jertfă neprimită, din sete de putere şi din teamă pentru un tron ameninţat, ca Irod, din sete de arginţi, prin trădere, ca Iuda. Numărul Irozilor şi al celor din seminţia lui Iuda s'au înmulţit până în zilele noastre, până la Stalin şi pâna la cei care nu-şi mai pun ştreangul de gât în grădina Sângelui ci îşi plătesc păcatul aruncându-se dela un etaj înalt al unui sgârienori.

In toate timpurile şi peste tot au apărut monştri pe care umanitatea i-a privit ca atare. Pentru asta s'au creat puşcăriile şi casele de nebuni.

Când doamna Marthy (cu tânăra-i progenitură) a cerut separaţia de «epuratul» ei soţ, am înţeles că—potrivit unei progresiste interpretări a codului civil—este vorba de «nepotrivire de caracter»... *comunist.*

Când însă puberul Thomas Frejka scrie Tribunalului din Praga spunând: «Doresc pedeapsa cu moartea pentru tatăl meu» gândul ni se încrâncenă în faţa grozăviei. Intre clienţii puşcăriilor şi bala-

mucului au fost şi paricizi. S'a vădit însă că ticăloşia a fost comisă sub imperiul unei clipe de demenţă, printr'un act violent ce scapă controlului. Juvenilul Thomas Frejka o face însă deliberat, la masa de scris, justificând a priori bestialitatea sa. «Acum văd că acest om nu poate fi numit o fiinţă omenească pentrucă nu are nici cea mai mică demnitate umană şi a fost cel mai mare duşman al meu.» Si, la sfârşit cere ca scrisoarea să fie arătată tatălui, iar lui, fiului, «să i se permită să-l vadă pentru a i-o spune însuşi, în faţă.»

Publicitatea făcută de presa comunistă nu este o revoltă—ca a noastră—ci un îndemn.

Ne întrebăm, nu este oare cazul să se reînfiinţeze un nou Tribunal pentru crime împotriva umanităţii? Il socotim şi indispensabil şi urgent.

Procesul medicilor dela Kremlin o vădeşte cu prisosinţă. Comentariile făcute de presa engleză, destul de timorată, evidenţiază lămurit că se face şcoală şi un nou crez din uciderea fratelui.

Cain, reapărut de undeva din ţara Nod, nu mai fuge din «Faţa Domnului» ci Il înfruntă cu cerbicia cu care Stalin sau Malenkof înţeleg să-şi infrunte nu numai duşmanii ci întreaga omenire în concepţia ei de viaţă. Medicii au fost aleşi unelte perverse a unei blestemate sete de putere luciferică. Fii ai lui Lameh ei şi-au făcut datoria ordonată iar acum când devin inutili sau primejdioşi, printr'un fariseic proces, sunt trimeşi în faţa plutonului de execuţie.

Trebue oare să aşteptăm «mângâierea» unui nou Noe prin care să fim mântuiţi de moştenirea seminţiei lui Cain? Oamenii nu mai găsesc în sufletul lor resorturi pentru a pune capăt nebuniei?

In clipa în care zăgazurile ameninţă să se rupă şi salbătecia să se reverse într'un uriaş val de distrugere a tot ce a clădit civilizaţia creştină, se găsesc cuvinte făţarnice prin care să se impiedece realizarea spiritului de Cruciadă trebuitor propriei noastre apărări. Se socoate mai utilă apărarea unei poziţii depăşite decât a viitorului nostru.

Realizării armatei europene, care să facă faţă puhoiului bolşevic, i se opun consideraţiuni de ordin... constituţional. Armata europeană nu este constituţională, se afirmă de unele guverne sau de către opoziţie. Ne vine greu să înţelegem, dar suntem constrânşi să deducem că ele, guverne şi opoziţie, preferă sinuciderea constituţională.

(«Libertatea», Ian.-Feb., 1953).

DREPTATEA DIVINA

Omul, la necaz, când toate îi ies pe dos şi toate porţile rămân închise la bătăile lui, exclamă cu năduf: «dreptate e asta!»

Căci el a citit sau măcar a auzit că «cereţi şi vi se va da... bateţi şi vi se va deschide», uitând că este deasemenea scris «căutaţi şi veţi găsi» (Matei, VII, 7).

De câte ori oare căutăm? Dar, mai cu seamă, de câteori am căutat pe Dumnezeu? Si doar e cel mai uşor de găsit pentrucă El este peste tot.

> «Intr'adevăr, însuşirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veşnică şi dumnezeirea Lui se văd lămurit, dela facerea lumii, când te uiţi cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El» (Pavel ,Romani, I, 20).

Necăutându-L, nu L-am găsit şi negăsindu-L, nu L-am cunoscut. Am auzit de El şi, din cele auzite, L-am înţeles rău, aşa cum i s'a întâmplat lui Saul. Numai că lui Saul i-a fost dată graţia de a-L cunoaşte direct pe drumul Damascului. Nu acelaş lucru ne este dat şi nouă, celor care vrem minuni în fiecare clipă pentruca să le tăgăduim a doua zi, când ni se pare că am descoperit explicaţia fisică a miracolului. Iar dacă, cumva, aşteptăm ca miracolul să se întâmple c u n o i şi nu s'a întâmplat, întoarcem mânios faţa dela El şi spunem, cu pidosnicie «asta nu e dreptate».

* * *

Să nu uităm că «Dumnezeu a creeat pe om după chipul şi asemănarea Sa» şi să nu răsturnăm lucrurile (cum de atâtea ori se întâmplă) şi să ne facem noi un Dumnezeu după chipul şi asemănarea noastră. Acela nu e Dumnezeu, acela e i d o l.

Dumnezeu cel adevărat nu face n e d r e p t a t e, El e bun şi totdeauna drept. Atât de bun încât deşi păcătoşi şi condamnaţi, a trimes de pământ pe Unicul Său Fiu ca să ne răscumpere şi să ne mântuiască. Chiar când îngăduie satanei să-l încerce pe om (Iov, I, 7-12 ; II, 1-6) dreptatea divină rămâne neştirbită (Iov, XLII, 7-13).

Ea e dragoste şi bunătate. De aceea noi avem datoria să căutăm să înţelegem dreptatea dumnezeiască şi să ne străduim să o imităm Să luăm pidă din parabola «fiului risipitor» (Luca, XV, 11-32), din această «perlă a parabolelor» prin imensa bunătate pe care Mântuitorul o arată faţă de ticăloşia fariseilor care îl acuzau că primeşte pe păcătoşi la El și că mănâncă cu dânșii. E păcat de trufie să pretindem ca Dumnezeu să facă dreptate după judecata noastră, cum pretindeau fariseii.

Cum deasemenea e păcat să ne răsvrătim sau să cârtim împotriva judecăţii lui Dumnezeu.

Numai omul trufaş şi semeţ, când nu a văzut trăsnit din înaltul cerului de mânia lui Dumnezeu pe păcătos, în clipa păcătuirii, socoate ca dreptatea divină e în deficienţă.

Dreptatea lui Dumnezeu e a toate iertătoare când omul se c ă i e ş t e, căci. El vrea îndreptarea păcătosului, nu moartea lui. De aceea El îi dă răgaz să se pocăiască.

Dreptatea divină e îndurătoare pentrucă porneste din dragoste şi «dragostea este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate». (Cor. 1, XIII, 4). Ea nu este răsbunătoare ca a oamenilor.

De aceea să facem aşa cum ne-a învăţat Mântuitorul când a spus «şi ne iartă greşelile noastre precum şi noi iertăm greşiţilor noştri», căci «dacă iertaţi oamenilor greşelile lor, şi Tatăl vostru cel ceresc vă va ierta greşelile voastre» (Matei, VI, 14).

Noi spunem «facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pre pământ», deci nu putem pretinde, sau măcar gândi, că d r e p t a t e a ar putea să se facă invers, precum pe pământ aşa şi în cer.

Iar când, în puţinătatea noastră, ni se pare că unele lucruri sunt de neînţeles să nu uităm că «adevărul poate pătimi, dar nu piere».

(«Libertatea», Mai-Iunie, 1956)

CUVÂNT ŞI FAPTĂ

In cele ce urmează, «cuvânt» nu vrea să însemne vocabula «vorbă» (atât de aproape înrudită cu «vorbărie»), ci Cuvânt-Logos în înţelesul pe care i l-a dat Sf. Ioan Evanghelistul când a scris «la început era Cuvântul şi Cuvântul era cu Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu». (Ioan, I. 1.)

In epoca noastră de neînfrânat (de multe ori desfrânat) «dinamism», acţiunea—fapta—a fost ridicată la rangul de suprem criteriu de viaţă. Oamenii se înfruntă unii pe alţii prin acţiuni diametral opuse ca şi când înţelepciunea ar sta în antiteze.

«Cuvântul» şi-a pierdut vraja lui creeatoare. Uităm că «toate lucrurile au fost făcute prin El şi nimic din ce a fost făcut, n'a fost făcut fără El. In El era viaţa...« (Ioan, I, 3-4.)

Ne-am deprins să acţionăm şi numai d u p ă a c e e a să judecăm fapta noastră, adică să căutăm «cuvintele» prin care am putea-o justifica, când ea nu se justifică de sine. In felul aceasta punem *carul* înaintea boilor.

Mai mult, pentru a-i da o autoritate metafisică, s'a ridicat problema priorităţii şi aşa se face că Goethe pune în gura doctorului Faust «im Anfang war die Tat». (Problema străveche: ce a fost întâi, oul sau găina?) Numai că doctorul, care vrea să «înfrunte» pe Sf. Ioan, îşi vânduse sufletul diavolului şi—ca atare—el nu mai poate începe dela «Cel făr» de «nceput» Altfel nu ar mai fi fost logic.

* * *

Dar pentrucă cuvântul—vorbit sau scris— e o faptă (care poate fi bună ori rea) ca să înlăturăm neînţelegerile ne vom întoarce dela «semn» la «lucrul însemnat». «Cuvânt» şi «faptă» sunt semne a două atitudini. «Cuvântul» e semnul «meditaţiei», al vieţii contemplative; «faptă» e semnul «acţiunei» al vieţii active.

După ce omul şi-a pierdut «asemănarea» cu Dumnezeu (prin păcatul originar) şi a rămas numai cu «chipul» Lui, şi a trebuit să-şi câştige pâinea cu sudoarea frunţii sale, *a lucrat*. Numai după aceea a gândit; s'a gândit la diferenţa dintre ce era înainte şi după ce a eşit din cuvântul lui Dumnezeu. Si această gândire l-a călăuzit să fie ascultător, adică i-a dirijat viaţa-fapta.

In timpurile de faţă, după ce ne-am vândut iarăşi sufletul (sau macăr umbra, ca Schlemiel) diavolului, substituim «*filosofia Acţiunei*», «*filosofiei Existenţei*». De aceea acţionăm, comitem fapta, şi numai abia pe urmă ne străduim să vedem câtă valoare are.

Este clar că viată activă—acţiunea, fapta— ca tot ce este dăruit oricărui, precede ceeace este dăruit numai celor *aleşi*, meditaţia, viaţa contemplativă—cuvântul.

Insă viaţa contemplativă—prin cuvânt—se întoarce să conducă ea viaţa activă. Deci viaţa activă e subordonată vieţii contemplative. «Faptă» e supusă «cuvântului».

Sfântul Thoma de Aquino o spune lămurit (în a sa Summa Theologica):

> «A vita activa proceditur ad vitam contemplativam secudum ordinem generationes; a vita autem contemplativa reditur ad vitam per viam directiones, ut scilicet vita activa per contemplationem dirigatur.»

Dealtfel, privind viaţa, ne este cu neputinţă să-i înţelegem rostul fără un «ideal», adică fără a fi meditat asupra principiilor sale călăuzitoare. Chiar un ne-tomist, din sec. XIX, celebrul Vladimir Soloviev o recunoaşte când spune: «comment l'activité humaine ose-t-elle se déployer, tant que l'esprit n'a point medité sur ses principes directeurs?»

In chipul acesta se face necesar, indispensabil pentru viaţă, «un ideal», căci o faptă nu valorează numai cât binele ori răul pe care îl întrupează în ea ci, mai ales, cât gândul din care a purces.

(«Libertatea», Ian.-Aprilie, 1956)

...sunt noţiuni cu care operăm curent când este vorba să apărăm un punct de vedere, o atitudine de viaţă.

«Doctrină» şi «conţinut» mai concrete în noţiunile lor decât «idealul», apar ca argument suprem când opunem propria noastră poziţie, alteia. «Idealul», mai labil în accepţiunile ce i se pot da, rămâne marginal şi uneori este eliminat ca ceva utopic, ce nu poate fi realizat. Nu rareori se întâmplă să fie interpretat în sens pejorativ, oarecum înrudit cu naivitatea. Un idealist este de multe ori echivalent cu «unul care nu trăeşte cu picioarele pe pământ», deci total neinteresant.

Nu trebue însă să ne înşelăm. Nu este deajuns să concretizăm o postură într'un corp de doctrină pentruca să fie valabilă. Este o condiţie necesară însă nu suficientă. (Un patrulater ca să fie regulat, *e necesar* să aibă toate laturile egale, însă nu e *suficient*, trebue să aibă şi unghiurile egale. Numai atunci condiţia e *necesară şi suficientă*, şi avem un pătrat, altfel e romb.) Si comunismul are o doctrină, prin aceasta însă nu constitue o poziţie valabilă de viaţă. Că doctrina comunistă e aberantă, că, în sensul în care înţelegem noi viaţa, această doctrină e alături de toate conceptele cu care manipulăm, vădeşte odată mai mult, insuficienţă «doctrinei» de a constitui o condiţie numai prin presentarea ei într'un «corp».

La fel şi noţiunea de «conţinut» nu defineşte mai complect criteriul de viaţă umană. Fiecare doctrină are un conţinut fără de care nu s'ar putea constitui în «corp». Fisiocraţii lui Quesnay defineau conţinutul doctrinei lor prin «*laissez faire, laissez passer*».

Comuniştii, «*din ură pentru cei ce au*» (şi «*nu din dragoste pentru cei ce n'au*»), au dat conţinut doctrinei lor în abolirea proprietăţii şi socializarea mijloacelor de producţie, fără a putea preciza cum se socializează geniul şi talentul.

Pentruca o doctrină cu conţinutul ei să fie valabilă pentru viaţă, ea trebue să mai satisfacă o cerinţă să *întruchipeze un* «*ideal*».

Fără a ne opri asupra sensurilor minore date vocabulei, precizăm că un ideal nu vrea să însemne un scop, o ţintă, o dorinţă, cu atît mai puţin o ambiţie, realizabile plenar prin împlinirea unor anumite condiţii materiale. Un june poate nutri «idealul» de a se face ofiţer, un arivist trăeşte din «idealul» de a parveni, dar acestea nu pot constitui un *ideal* ci simple *ambiţiuni*. Folosirea termenului în acest sens generalizat este improprie.

Un ideal este o finalitate care implică s u m m u m.

In creaţie nimic nu este făcut fără o finalitate. Nu ne este nici nouă îngăduit să socotim că viaţa se poate trăi f ă r ă u n s e n s. Lămurirea acestui sens, această finalitate a vieţii este un ideal.

Este clar că viaţa curge, evoluează. Un ideal ca să poată satisface acestei condiţiuni *dinamice*, nu poate să fie *static*. Idealul, ca atare, nu poate fi un «*canon*» în care am încorseta viaţa. Această concepţie poate, cel mult, să reprezinte un *stil* de *viaţă*.

Pe dealtă parte un ideal nu se poate schimba dela o generaţie la alta, atunci am dibui pe întunerec într'un labirint.

Pentru a nutri un ideal trebue să năzuim şi să ne străduim să descoperim sensul vieţii pentruca să realizăm acel s u m m u m —finalitate—.

Istoria vieţii şi civlizaţiei umane ne-a arătat că timpul aduce mereu noui contribuţii în înţelegerea vieţii şi în determinarea sensului ei. Experienţa ne-a învăţat că noi aproximăm viaţa, descoperind mereu un pic de adevăr din adevărul total pe care încă nu-l cunoastem. *Descoperirea acestui adevăr total este un ideal.* Evident cu condiţia de a nu ne încăpăţâna să socotim că treapta pe care am ajuns în descoperiera adevărului este cea din urmă şi din ea putem să realizăm viziunea finală.

Când vom ajunge la această descoperire totală a adevărului? Revelaţiile ce ne-au fost făcute până acum constituesc singurul răspuns, *când vom fi perfecţi*. Si vom fi sigur perfecţi când vom cunoaşte adevărul întreg.

(«Libertatea», Noemb.-Dec. 1956)

...Născut din o nedreptate socială şi călăuzit de spiritul de vindictă, comunismul nu a avut alt isvor de inspiraţie decât u r a. Toată construcţia ideologică a doctrinei comuniste transpiră acest «sentiment» şi nu urmăreşte decât distrugerea a tot ce i-ar sta în cale. Revoluţia sângeroasă şi persecuţia nemiloasă sunt armele şi mijloacele sale.

Spiritualitatea omului e cel mai temut din adversari. Comunismul a crezut în nebunia că ar putea distruge o lucrare dumnezeească şi nu s'a dat în lături s'o încerce. In doctrina filosofică şi'n realizarea practică a socializării, grija unică este înăbuşirea acestei trăsături omeneşti, spiritualitatea. Pentru aceasta s'a aşezat la antipodul ei în «materialism». Noi socotim însă că folosirea termenului «materialism» în fenomenul comunist este abuzivă şi oarecum dolosivă.

Materie şi spirit sunt cele două unelte pe care divinitatea le-a pus la dispoziţie omului. Omul este creator, dar nu din nimic aşa cum este Dumnezeu — ci din materia pe care o are la îndemână. Omul ca să-şi împlinească misiunea are nevoie de materie şi a face abstracţie de ea este a renunţa la obiectul pe care să-şi aplice darul său de creaţie.

Materia mai este însă, în acelaş timp, şi un isvor de plăceri pământene, dincolo de satisfacerea nevoilor normale. Sigur, că un om care se dedă agonisirii de bunuri materiale în dauna celor pe care i le poate procura spiritualitatea lui, nu face o treabă mai bună decât o furnică, a d u n ă. E, fără discuţie, liber s'o facă. Bilanţul şi-l va încheia singur: decăderea din prerogativele de om în acelea de mic animal. Si totuş oricât de iubitor de arginţi ar fi un om, prinurmare oricât de materialist, în el mai tresare din când în când, sub o formă —poate minoră— spiritualitatea, sufletul său.

Dacă noi spunem că sufletul primează, că el conduce materia, comunismul nu spune invers, că materia primează sufletul. El afirmă pur şi simplu că acest suflet care se concretizează prin spiritualitatea noastră n u e x i s t ă.

Cele două mari principii ale «materialismului istoric» şi ale «materialismului dialectic» sunt pe această linie categorice.

«*Nu constiinţa omului determină condiţiile existenţei sale, ci aceste condiţiuni ale existenţei îi determină conştiinţa*» tăgădueşte total rostul spiritualului în destinul omenirii. Iar celalalt principiu: «*adevărul nu poate fi niciodată abstract, adevărul nu poate fi decât concret*» distruge fără nicio altă considerare pe Dumnezeu şi face inutile religiile.

O astfel de doctrină filosofică nu este materialistă ci antispiritualistă. «Materia» şi denumirea de «materialistă» a doctrinei este numai o nadă pentru cei geloşi pe bogăţie, pentru nutrirea urei împotriva celor avuţi. Doctrina de fapt este animalizantă, ea duce la îndobitocirea omului prin adormirea şi nimicirea spiritualităţii care ne distinge.

Contra acestei viziuni a lumii şi a vieţii se ridică nu numai bunul simţ, sentimentul de demnitate umană, ci toate realităţile pe care istoria le-a înregistrat. Strigă împotriva ei simţul de dreptat, de umanitate şi de dragoste. Condiţia umană a sovieticului nu mai are nimic din ceease este specific omenesc. Ideologia comunistă nu mai este o aproximare a adevărului etern către care ne poate călăuzi spiritualitatea, ci tagăda oricărui adevăr. «Adevărul nu poate fi decât concret reduce trăirea noastră numai în lumea fizică, a animalelor. Orice adevăr dincolo de concret constituie o erezie, se pedepseşte ca o crimă care atrage după sine exterminarea promptă sau lentă, în închisori, în lagăre sau în Siberia, la muncă forţată.

Regimul din Republicele Sovietice a reuşit să facă pe om să nu mai «vorbească». In curând îl va face să piardă şi uzul spiritualităţii.

* * *

Oamenii au, în doze diferite, trăsături de materialism şi trăsături spiritualism.

Faptul că sunt ataşaţi bunurilor materiale constituie un rău numai în măsura în care acest ataşament îi îndepărtează de realizarea plenară a «omului». Dacă printr'o evoluţie convenabilă, el ar reuşi să desvolte în mod egal «persoana» sa pe amândouă planurile ne-am întoarce la omul paradisiac.

Bucurarea de materie nu este un păcat în sine, după cum dispreţul ei nu este o virtute. Ambele atiţudini sunt totuna de vinovate decă ele se rezumă la felul de a privi materia.

Specificul uman stă în modul cum priveşte viaţa, în viziunea pe care o are despre ea. Desăvârşirea lui nu se poate îndeplini decât în Duh; acesta constituie e t a l o n u l, unitatea de măsură a procesului prin care a reuşit să se r e a l i z e z e, ori nu.

Fiecare realizează în viaţă c e v a. Crearea în materie nu poate fi, ea singură, un criteriu al desăvârşirii. Un cioplitor de piatră şi un sculptor nu sunt comparabili pe numărul de tone de marmoră pe care le-au cioplit.

* * *

—Anticomunismul este o poziţie umană elementară, am putea spune, primară. Este revolta normală a omului care nu vrea să fie deposedat de ceeace are mai omenesc în el. Dar această poziţie «anti» nu e creatoare. Pentru a-şi apăra darul cu care a fost hărăzit, nu e deajuns să arate cu degetul, să invectiveze pe cel care vrea să-l deposedeze. El trebue să lupte pentru a face operant acel dar, în pofida tuturor ameninţărilor ori ispitelor.

Luptele între oameni, răsboaiele s'au dus în general pentru un bun material, pentru o graniţă, o cetate, o provincie, mai rar pentru gloria militară a regilor sau împăraţilor. Lupta pentru spiritualitatea noastră este de altă natură. Ea este de esenţa c r u c i a d e l o r, urmăreşte descătuşarea în spirit. Este asemănătoare cu lupta misionarilor. Ea nu se realizează numai prin punerea

duşmanului în poziţie de a nu mai putea lupta, ci prin convertirea lui.

Lupta noastră spirituală, dacă trebue să se ducă împotriva adversarilor din afară, trebue să se ducă, în egală măsură, împotriva duşmanilor dinlăuntru, din noi.

Marele duşman al spiritualităţii noastre suntem, în primul rând, noi înşine. Lipsa spiritualităţii noastre a putut da naştere fenomenului comunist.

Biruinţa spiritului asupra materiei nu se face în afară, ea începe şi se desăvârşeşte în noi. Ea se concretizează prin trăirea efectivă în spiritual. Nu printr'o trăire firavă, făţarnică, acceptată din ruşine. In biserică şi omul de nimic este cucernic de ruşinea celorlalţi. Această cucernicie însă este de o foarte inferioară calitate.

Dacă această cucernicie nu se prelungeşte dincolo de văzul oamenilor, în dedesubturile adânci ale firii, nu am reuşit să facem mare lucru.

Dacă este adevărat că «omul începe prin a se preface ceeace vrea să devină», el nu reuşeşte niciodată să devină cată vreme me rămâne la această poziţie iniţială de prefacere. Reuşeşte doar să creeze o psihoză, sâ ajungă un mytoman care trăeşte din minciună şi prin ea. Un fel de «fakirism» al celor ce nu pot realiza yoga.

—Pentru a fi îndreptăţiţi şi pentru a putea înfrânge lipsa de spiritualitate a altora trebue, în prealabil, să o fi înfrânt în noi. Atunci numai trăirea noastră va fi pilduitoare şi va putea să impună. Dar ca să impună trebue să fie exemplară.

E uşor să spunem de altul că e făţarnic, că e fariseu. E foarte greu să oprim pe altul să spună acelaş lucru despre noi. Ca să împiedecăm această replică trebue cu adevărat să nu fim farisei.

Acest fariseism purcede de cele mai multe ori din infatuarea de a nu vrea să acceptăm ceeace ni se pare o diminuare a noastră în ochii altora. Dacă omul ar fi mai atent cu el, s'ar surprinde de nenumărate ori minţind numai pentru a-şi păstra un aparent prestigiu al «personalităţii» sale. El ţine mai mult la această înfăţişare de circumstanţă decât la însăş peroana sa. Ajunge, în chipul acesta, să-şi facă un merit, să se socoată «inteligent» pentrucă a putut surprinde buna credinţă a altuia. Socoate esenţial un aspect de aparenţă şi nu fondul real care zace adânc în interiorul nostru.

Cu astfel de atitudine ajungem să schimbăm şi criteriile de viaţă. Ne mulţumim cu judecăţi convenţionale şi de suprafaţă ale

altora şi le înăbuşim pe ale noastre despre noi înşine chiar când ni se impun mustrător. Nu ne mai mustrăm niciodată. Si prin asta nu ne mai putem parfecţiona. Renunţăm la un dar ce ne este dat şi uneori îl tăgăduim pentrucă nu am ştiut să-l descoperim la vreme, să-l cultivăm şi să ni-l desvoltăm. Ne surprindem depăşiţi şi nu o vrem. Atunci inversăm problema. Ne considerăm superiori tocmai prin această lipsă şi taxăm drept o slăbiciune ceeace alţii pot să intuiască dincolo de judecata informativă pe linia cotidianului. Stringenţa unor astfel de judecăţi ni se impune cu tăria adevărului. Nu precizăm însă a cărui adevăr. Este de ajuns ca acel pseudo-adevăr să ne servească măruntei cauze de moment. In felul acesta ne rătăcim. Marile adevăruri se nasc, fără îndoială, din integrarea micilor stringenţe, dar dacă aceste stringenţe sunt pe linii minore, adevărurile în care se integrează nu vor mai fi mari, ci false. Deci, atenţie! Nu se pot schimba arbitrar criteriile fără primejdie. Dacă ne vom menţine la cele materiale ne vom pierde elementele caracteristice, distinctive care ne pot defini ca oameni în cadrul creaţiei.

Aşa am pierdut o sumă de simţuri pe care desigur le-am avut cu toţii la început şi pe care azi le mai au doar puţini. Telepatia este socotită în lumea noastră ca un fenomen curios şi am înclina să-l socotim morbid numai pentrucă nu-l avem egal şi în măsură generală. Acelaş lucru cu fiziognomonia, cu televiziunea, cu revelaţia.

Cine are revelaţii este un halucinat. Normalitatea este «aurea mediocritas».

—Nu toţi oameni au darul de a picta, de a desemna sau măcar de a scrie frumos caligrafic. Acesta nu e un cuvânt să nu mai învăţăm a scrie — ceeace, în fond, e o manieră convenţională de a desena. Oricât de urât ar scrie cineva din punct de vedere caligrafic, din felul cum o face se vede imediat dacă este unul care are obişnuinţa de a scrie curent sau numai întâmplător. In copilărie toţi am scris încet şi ezitant.

Nu toţi vor ajunge să mânuiască spiritualitatea cu îndemânarea cu care Rafael mânuia pensula, dar această împrejurare nu ne îngăduie să acceptăm analfabetismul spiritual şi cu atât mai puţin să dispreţuim ori să ne desinteresăm —cum o facem azi— de acest dar care constituie unicul criteriu al realizării fiinţei noastre ca «oameni» în sânul creaţiei.

—Acest desinteres şi acest dispreţ constituie genul de materia-

lism cel mai primejdios pentru evoluţia spirituală a omului şi împotriva lui ne ridicăm.

Materialismul iubitorului de bunuri pământene nu este atât de dăunător dacă el e dublat de o licărire cât de slabă de credinţă în spiritual. Pericolul de moarte al spiritualităţii noastre este acest distant şi suficient dispreţ care nimiceşte nu numai pe cel ce-l manifestă, dar creiază, între cei slabi de duh, ambianţa prielnică pentru desvoltarea ideilor antispirituale, cum e comunismul şi cum vor fi alte succedanee ale lui.

—S'a născut o «gândire materialistă» care ne împinge demonic numai spre «substanţa cenuşie» ca finalitate supremă şi unică a trăirii noastre. Ne înşelăm cu frenezie. Credem că dacă am dat un nume, pentru uşurinţa de limbaj, unui fenomen i-am dat şi explicaţia. Nu ştim nimic mai mult despre misterioasele forţe pe care le-am botezat «electricitate» şi «gravitate» pentru simplu motiv că le putem denumi.

Gândirea materialistă ne conduce spre explicaţii fizice pe care le socotim suverane şi nesocotim orice fenomen care nu poate avea o asemenea explicaţie. Ne mărginim astfel domeniul cunoaşterii. Stiinţele tehnice ne-au învăţat că peste mecanica «raţională», creaţie a minţii noastre, este nevoie de o mecanică «tehnică» care priveşte fenomenele pe o faţă cu mult mai hotărâtoare pentru progresul pe care-l face ştiinţa.

Trebue să ne străduim să descătuşăm mintea noastră de tirania gândirii materialiste şi să transcedem spre tipul de gândire pe care spiritualitatea ni-l poate mijloci.

Numai cu această condiţie vom depăşi pragul în faţa căruia umanitatea pare că s'a împotmolit.

(«Probleme de mâine în România»)

RĂSBOIUL RECE

RĂSBOIUL RECE

'R ă s b o i u l r e c e' deslănţuit de Soviete este pe linia logică a comunismului. Este mijlocul *unic* de a-şi păstra câştigurile teritoriale obţinute după răsboi —prin rapt şi prin abuz— câştiguri la care nu vor să renunţe (cum au declarat-o în repetate rânduri) şi pe care le-ar pierde prin încheerea păcii.

După înfrângerea duşmanului ireductibil, Germania, şi după capitularea ei *fără condiţii* la 8 Mai 1945, (pretenţie expresă a lui Stalin pentru a nu fi legat prin niciun angajament) *C o m u n i s m u l se găsea într'o poziţie privilegiată politic şi strategic.*

Politic îşi avea asociate, intereselor lui, puterile cele mai mari ale lumii, ca aliat în lupta contra 'dictaturii' naziste, sub pretextul ideologic al aşa zisei 'democraţii'.

Acest ataşament al Occidentului s'a manifestat în forme categorice care azi par de necrezut.

După Teheran, în iarna 1943, comunicatul american, al cărui text a fost corijat de însuşi Roosewelt, scrie:

«*le Président a entrepris à Téhéran un apostolat, au bénéfice de Stalin, de la politique de b o n v o i s i n a g e*».

Iar, într'o conversaţie cu fostul ambasador la Moscova, William Bullitt, acelaşi Roosewelt spune:

«*Bill, je ne discute pas les faits que vous m'avancez, ils sont exacts. Je ne discute non plus la logique de votre raisonnement. J'ai juste une chance que Stalin ne soit pas ce genre d'homme. Harry (Hopkins) dit qu'il ne l'est pas, et qu'il ne désire que la sécurité pour son pays et je crois que si je lui donne tout ce que je peux et dont il a besoin, sans lui rien demander en échange, 'noblesse oblige', il n'essaiera pas* d'annexer de territoires, *et travaillera avec moi* à construire un monde nouveau dans la démocratie et dans la paix».

Cu caracter oficial Joseph E. Davies (fost amabasador la Moscova din toamna 1936 până în primăvara 1938) publică volumul «*Mission à Moscou*» în care citim:

«*Ainsi qu'en témoignent ses exploits, et d'après ma propre opinion, le mot d'honneur est, pour le gouvernement soviétique, aussi sacré que la Bible*».

Azi am putea interpreta ca o cruntă ironie la adresa sovietelor această naivitate stilistică şi de fapt... «Sacră ca Biblia» pentru oamenii Kremlinului.

La vremea aceea însă cine nu vroia să creadă acest 'adevăr' al lui Davies, făcea trista experienţă pe care o scrie textual William Bullitt:

«*Des officiers capables et patriotes, appartenant aux Affaires étrangères ou au Département d'Etat, qui connaissaient la vêrité sur l'U. R. S. S. et qui refusaient de mentir en faveur du dictateur communiste, furent relevés de leurs postes importants*».

In 1944 W. Churchill scria:

«*Politica guvernului M. S. se sprijină în mod ferm pe tratatul anglosovietic din 1942 şi socoate colaborarea anglorusă ca esenţială în armatura viitoarei organizări a lumii, nu numai pentru interesele sale ci şi pentru viitoarea pace şi pentru prosperitatea Europei în întregul ei*». (Din răspunsul la scrisoarea lui Francisco Franco din 8 Octombrie 1944.)

Niciodată Rusia nu a avut o mai privilegiată situaţie politică în lume ca aceasta dela terminarea răsboiului. Creditul ce i se făcea, fără îndoială naiv şi, desigur, azi total de neînţeles, a fost din plin folosit de Soviete în '*răsboiul rece*'.

Strategic, pătrunsese în inima Europei şi-şi aservise peste o sută de milioane de suflete pe care le smulsese taberii cu care, fatal, urma să se înfrunte, mai curând sau mai târziu, conform planurilor de revoluţie mondială.

Această poziţie a Sovietelor nu era o simplă întâmplare, datorită victoriei aliate asupra Germaniei şi a unor înţelegeri oneste între aliaţi, ci era consecinţa implicită a acţiunii concepută şi urmată cu tenacitate de conducătorii sovietici pentru a-şi stabili posturile înaintate din care să manevreze după plac pe foştii lor aliaţi.

Toate pretenţiile dela Teheran, Yalta, Moscova şi Potsdam, nu erau condiţii indispensabile pentru câştigarea răsboiului ori pentru aşezarea unei păci drepte ci numai stratageme în scopul de a-şi creea o situaţie inexpugnabilă în viitor, în vederea ofensivei revoluţionare ce avea să urmeze.

Dacă în politica diplomaţiei sovietice este ceva de admirat, nu este subtilitatea de gândire şi modul de a pune probleme, ci neruşinarea de a le mistifica în minciună şi viclenie, conform postulatului lui Lenin: «*în relaţiunile cu adversarii trebuesc folosite toate mijloacele cu putinţă inclusiv violenţa, trădarea şi înşelăciunea*».

In toate tratativele duse cu Occidentul Stalin nu avea în vedere aşezarea democratică a păcii ci întărirea poziţiilor strategice ale comunismului.

Când, după vizita lui Averell Harrimann la Moscova la sfârşitul lui Septembrie 1941, Stalin a văzut că i se dă ajutor *fără nicio condiţie*, când a citit declaraţia din ziarele americane, publicată în numele preşedintelui:

«*M. Roosewelt, tentant quelque chose de si énorme qu'aucun homme d'Etat n'a jamais fait de tentative similaire, table sur le fait que l'Union Soviétique a besoin de paix et désire faire les efforts nécessaires pour l'établir en collaboration avec les pays occidentaux*»,

când a văzut că Roosewelt, sfătuit de generalul Marshall, respinge propunerea lui Churchill de a crea al doilea front de luptă în Balcani—ceeace ar fi împiedicat revărsarea bolşevicilor peste Europa—, Stalin a înţeles că este momentul cel mai favorabil pentru a folosi 'naivitatea' şi 'bunacredinţa' Americanilor în scopurile strategiei sale revoluţionare.

'*Răsboiul rece*' era deja început. Jocul dublu trebuia făcut în

grabă, înainte de a se produce demascarea. Din nefericire pentru lumea liberă au mai trebuit însă mulţi ani până când să cadă solzii de pe ochii celor ce vedeau în Stalin, la acea dată, tovarăşul onest de luptă.

Pentru a evita o confrutare faţă în faţă şi, mai cu seamă, angajamente care i-ar fi stingherit jocul, Stalin refuză *patru* cereri de întrevedere ale lui Roosewelt. In cele din umă acceptă pe cea de a cincea cu condiţia să fie la... Teheran. Deşi la început nu vrea să se deplaseze atât de departe, în cele din urmă preşdintele cedează şi, bolnav, la 28 Noembrie 1943 începe conversaţiile cu Stalin în capitala Iranului. Dar în loc de a pune condiţii pentru acordarea mai departe a ajutorului 'prêt-bail' de care Ruşii aveau încă neapărată nevoe atunci, Roosewelt şi Churchill întăresc poziţia strategică a lui Stalin cedându-i t e r i t o r i a l aproape jumătate din Polonia, iar în Yugoslavia acceptând să înlocuiască pe credinciosul lor Mihailovici cu Tito, şeful agenţilor sovietici în Balcani.

La Yalta, în Februarie 1945, Stalin îşi întăreşte poziţia strategică in Asia. Deşi în Noembrie 1943, la Cairo, Roosewelt şi Churchill iscăliseră cu Chiang Kai-Shek un acord prin care Manciuria, între altele, trebuia să revină Chinei după înfrângerea Japoniei, la 11 Februarie 1945, la Yalta, primii doi semnează un alt acord, de data aceasta secret şi cu Stalin, prin care Manciuria este trecută zonei ruse. Partea deja comunizată din Mongolia exterioară este definitiv ruptă din trupul Chinei, iar insulele Kurile şi partea de sud a insulei Sakalin sunt atribuite Uniunei Sovietice.

James Byrnes relatează că Stalin la banchetul de încheere a conferinţei dela Yalta era «*d'excelente humeur*»: O credem, pentrucă avea de ce.

Prin Manciuria stăpânea China, cu rezerva de 500 milioane de oameni, Sakalinul şi Kurilele tăiau calea Alaska-Japonia şi insulele nipone izolate în felul acesta, erau neutralizate pe viitor. Prin China, din care mai rămânea de scos Chiang-Kai-Shek, se ajungea în Indochina şi în insulele britanice, ameninţând Australia. Trecerea în Coreea de sud părea atunci uşoară dictatorului roşu şi astfel continentul asiatic era înglobat influenţei Kremlinului.

Nu se putea concepe la acea dată o situaţie strategică mai bună pentru comunism.

In ce priveşte Chiang Kai-Shek, scoaterea lui din China s'a făcut după moartea lui Roosewelt de către generalul Marshall, ca mesager special al lui Truman pentru a împăca cele două Chine. Eşecul acestei misiuni face ca astăzi Formosa să mai fie o puternică bază americană. Chiang Kai-Shek refuză propunerea lui Marshall de a îngloba comuniştii în guvernul său şi America tae orice subvenţie şi aprovizionare Chinei naţionaliste. Bandele comuniste alimentate de Rusia depăşese puterea de rezistenţă a armatelor naţionaliste rămase fără armament şi muniţii şi Chiang Kai-Shek se retrage în Formosa. Numai graba neghioabă a Rusiei de a invada Coreea de sud sgudue lumea din Statele Unite şi se pune astfel o barieră năvalei sovietice.

La Moscova Churchill cedează Bulgaria, România, Ungaria şi Cehoslovacia zonei de influenţă rusă şi astfel cu Polonia şi Yugoslavia, cedate la Teheran, Sud-estul european e transformat în bastion bolşevic.

La Potsdam, deşi Ruşii rupseseră angajamentele faţă de România şi Polonia, Truman cedează Uniunei Sovietice şi Berlinul şi cu aceasta Ruşii se instalează în inima Europei şi devin inexpugnabili.

Asemenea poziţie strategică Moscova nu a avut niciodată. Este deci clar să nu mai vrea să închee pacea şi să caute, prin toate mijloacele, să menţină 'statu-quo'.

Această străduinţă a Ruşilor de a păstra ceeace *li s'a concedat* e denumită azi 'r ă s b o i u l r e c e'.

* * *

De bună seamă, simpla constatare a stării de fapt nu explică nici incongruenţele între ceeace se dorea şi ceeace se făcea şi mai puţin încă ne poate scoate din impasul în care ne găsim. Intârzierea pacificării lumii, *dorită şi urmărită de Soviete*, este mai puţin meritul lor şi al forţelor de care se servesc şi mai mult vina lipsei de viziune istorică a oamenilor politici care au guvernat lumea creştină.

Nu este în intenţia noastră să facem nici istoricul şi nici critica politicii urmate între 1933 şi 1947.Bună sau rea, ea a fost făcută aşa cum i-a tăiat capul pe oamenii politici din acea vreme şi aşa cum toată lumea o ştie.

Insă în faţa impasului în care omenirea se găseşte acum, greşelile trebuesc relevate şi recunoscute pentru a putea intra în făgaşul normal al istoriei. Lipsa de istoricitate a unei politici este cea mai gravă greşeală pe care o pot face oamenii.

După primul războí mondial două concepte de viaţă, ireductibil antagoniste, se găseau faţă în faţă. Omenirea şi civilizaţia ei creştină erau ameninţate, în doctrină şi în existenţă, de concepţia co-

munistă. Comuniştii clamau 'urbi et orbi' că lumea burgheză trebue distrusă nu numai în conceptele ei ci şi în fiinţa ei umană ca purtătoarea microbului capitalist. Intre comunişti şi necomunişti nu putea să existe înţelegere cum nu se poate între fiara-de-pradă şi prada însăşi. Doctrinarii marxişti printr'o brutală sinceritate—necesară fanatizării aderenţilor lor—preveniseră lumea de metodele violente, neoneste, de reauacredinţă de care se vor servi. Nu-i rămânea lumii ameninţate de atâta perfidie decât mijlocul carantinei, până când forţe luptătoare capabile să ţină piept se vor înjgheba şi în tabăra ei.

Burghezia, printr'o inexplicabilă carenţă în propia ei apărare, în loc de a pregăti poziţia ideologică care să înfrunte comunismul, s'a mulţumit cu uzul şi abuzul de forţă. Aceasta a înverşunat şi mai tare pe comunişti în metodele lor de violenţă, pentru care şi-au găsit o legitimă justificare.

Inceputul organizării forţelor ideologice anticomuniste a fost semnalul de alarmă. Comuniştii din Rusia, susţinuţi de o organizaţie statală dictatorială, ajutaţi de comuniştii împrăştiaţi în toate ţările şi mai cu seamă de forţele oculte criptocomuniste s'au pus pe lucru. Greşelile tactice din cealaltă tabără le-au fost un nepreţuit auxiliar.

Primul pas a fost făcut în Statele-Unite ale Americii care timp de 16 ani nu au vrut să recunoască guvernul bolşevic dela Moscova. In Septembrie 1933, sub condiţia ca guvernul sovietic să înceteze activitatea subversivă în conducerea partidului comunist american şi să lase libertate religioasă americanilor rezidenţi în U. R. S. S., Roosewelt hotărăşte să înceapă tratative pentru recunoaşterea guvernului sovietic. Si atunci ca şi acum, în lăcomia lor Ruşii puneau condiţiuni pe care Americanii nu le puteau accepta. Litvinof este constrâns de forţele oculte criptocomuniste să cedeze şi la 16 Noembrie 1933 Statele-Unite ratifică recunoaşterea guvernului comunist dela Moscova, ridică prin aceasta carantina şi comunismul intră în *politica mondială* pe porţi largă deschise.

După greşeala din 1918-19 când se refuză ajutarea forţelor armatei lui Kolceag şi se dă răgaz armatelor roşii să se organizeze, aceasta este a doua mare greşeală politică (şi poate cea fatală) prin care se deschid zăgazurile în faţă puhoiului comunist.

Deşi Ruşii nu-şi respectau angajamentele luate prin pactul Litvinof, deşi Stalin încerca o înţelegere cu Hitler în 1934, încercare cunoscută de Casa Albă din rapoarte informative şi diplomatice, nimeni nu se alarmează. 'Forţele oculte' produc diversiune,

fixează atenţia asupra primejdiei organizaţiilor anticomuniste şi aţâţă împotriva lor.

In 1939, pactul de neagresiune Ribbentropp-Molotof produce o surpriză consternantă iar prăbuşirea Franţei, în Mai-Iunie 1940, dă naştere unei curse nebune de captare a U. R. S. S. şi o supralicitaţie fără pudoare se pune la cale. In 1942 se «*face pact cu Satana pentru a se salva*» după cum declară Churchill, acelaş Churchill care cu douăzeci de ani înainte scrisese (The Aftermath):

«*O apariţie cu totul diferită de tot ceeace fusese văzut până atunci pe pământ luase loc în Rusia. Aveam în faţă un Stat fără naţiune, o armată fără patrie, o religie fără Dumnezeu. Guvernul care pretindea să reprezinte Rusia fusese născut prin revoluţie şi era nutrit prin teroare. Declarase că* între el şi orice societate niciun fel de bunăcredinţă nu poate să existe în afacerile publice sau particulare şi că niciun fel de angajament n'are să fie respectat.»

Şi acelaş Churchill care protestase împotriva 'Consiliului suprem' pentru tergiversarea de şase luni (Ianuarie- Iunie 1919) pusă pentru a ajuta pe Colceag.

«*Momentul ales de 'Consiliul suprem' pentru a lua această hotărâre a fost exact acela în care ea nu mai putea servi la nimic. In spiritul 'Consililui' fusese mereu, şi era şi în vara* 1919, *scepticism cu privire la intenţiile adversarilor bolşevismului căci era alimentat de informaţii false asupra guvernului dela Moscova şi a Internaţionalei a treia şi manifesta o dorinţă reală de înţelegere cu extremiştii dela Moscova*» (W. Churchill, The Aftermath).

La 5 Octombrie 1937, Roosewelt alarmat de atacul Japoniei împotriva Chinei, declarase într'un discurs:

«*Il semble malheureusement vrai que l'épidémie mondiale du mépris des lois est en train de s'accroître. Quand une épidémie d'une maladie quelconque prend des proportions inquiétantes, la communauté approuve généralement que les malades soient mis en quarataine afin de protéger la santé de ceux qui ne sont pas atteints et d'empêcher ainsi le développemnt de la maladie*».

In 1942 când comunismul era pe cale de prăbuşire, în loc de carantina preconizată în 1937, preşedintele Roosewelt acordă Rusiei miliarde de dolari prin 'prêt-bail' ca să salveze pe cei care azi sunt

dușmanii implacabili ai Americii și tiranii fără milă a peste o sută de milioane de suflete care nu vor să se supună injoncțiunilor sovietice.

Este surprinzătoare similitudinea de împrejurări cu ceeace s'a petrecut în 1919 când bolșevismul era iarăși gata să se prăbușească.

Ororile săvârșite în Rusia de «furia devastatoare a bolșevismului» născuseră un «spirit de reacțiune».

«*...les tentatives d'émancipation qui se manifestaient dans l'Oural, la Sibérie, le Donetz et les provinces du Nord faisaient échapper à l'autorité des Soviets la majeure partie du territoire russe. Le maximalisme semblait à la veille de sa perte.* Il fut sauvé par les tergiversations des gouvernements alliés, dues en grande partie aux interventions malencontreuses du président Wilson. *En arrêtant les Japonais à Kharbin, en refusant de venir au secours des Tchèques lorsqu'ils étaient à Kazan et à Ekaterinburg, le président Wilson a assuré la survie du régime. Les Bolchéviques eux-mêmes étaient convaincus que l'expérience du communisme russe touchait à sa fin; ils furent les premiers supris de la tournure inespérée des événements*». (Joseph Noulens, «Mon ambassade en Russie soviétique».)

Si atunci și acum, cei doi președinți au fost victimile 'forțelor oculte' criptocomuniste și a sfătuitorilor personali pe care i-au avut, Wilson pe Masaryk, Roosewelt pe Edouard Beneș (ginerele lui Masaryk) și pe Alger Hiss, trădătorul și sperjurul.

Abia la 12 Martie 1947, după ce Rusia prin bande înarmate încearcă revoluția în Grecia (în care Churchill la Moscova acordase numai 10 % influență) și numai după ce Turcia este serios amenințată de propaganda sovietică, președintele Truman recunoaște fățiș că atât el cât și Roosewelt «*ont fait fausse route*». In apelul de la acea dată spune:

«*La politique extérieure et la sécurité nationale de ce pays sont en jeu... Les régimes totalitaires imposés à des nations libres, par agression directe ou indirecte, minent la sécurité des Etats-Unis. La politique des Etats-Unis consite à soutenir les peuples libres qui essaient de résister aux minorités armées ou pressions extérieures... C'est une aventure sérieuse dans laquelle nous engageons. Je ne la recommenderais pas si le danger n'était pas sérieux*».

Dar cu toată *seriozitatea primejdiei*, soluția la care se opresc Statele-Unite este planul Marshall.

Fără îndoială că cele 4.000 milioane de dolari pe care Congresul le acordă Europei, pe baza 'Organizației de Cooperație Economică', ajută Anglia și Franța să iasă din greul impas în care se găseau și să nu cadă imediat în mâinile lui Stalin. Dar a fost o naivitate să se socoată că n u m a i dolarii americani sunt suficienți pentru a împiedica realizarea planurilor sovietice.

Numai necesitățile electorale din preajma alegerilor 1948 puteau să justifice declarațiunile lui Truman dela acea dată «*les chances de paix sont excellentes*», când de fapt tot ce s'a petrecut de atunci și până astăzi, blocarea Berlinului, răsboiul din Coreea, trădările și evaziunile în legătură cu bomba atomică, răsmerițele din lumea arabă, Indochina, amânarea continuă a unificării Germaniei, menținerea ocupației în statele de dincolo de cortina de fier, Africa de nord, politica 'coexistenței' și a 'conviețuirii', technica surâsului și a diplomației ambulatorii sunt toate semne concrete și de netăgăduit a distanței astrale care ne separa încă de pace.

Sovietele și 'forțele oculte' care lucrează în folosul comunismului acum—după cum au lucrat în anii 1918-19 și următorii, până au reușit să aducă U. R. S. S. pe primul plan al politicii mondiale—*nu doresc pacea.*

Ele doresc '*statu-quo*', sau cum îi spun occidentalii, '*răsboiul rece*'.

* * *

Am acceptat denumirea de 'răsboi rece', intrată în uz, și nu am utilizat o alta pentru a nu îngreuia terminologia. In fond denumriea este cu totul inadecuată. Mai mult, prin termenul 'răsboi', noțiunea produce o gravă diversiune.

Noțiunea de 'răsboi rece' implică două tabere cu două voințe de a se bate. În acest răsboi rece este o *singură voință* care l-a provocat și-l întreține. De cealaltă parte este numai o *totală abulie de a reacționa.*

Nu poate fi vorba nici măcar de un 'răsboi de nervi', pentrucă și în această ipoteză nu avem decât tot numai un singur partener. '*Fac nervi*' numai occidentalii în timp ce sovieticii își întăresc pozițiile din care nu vor mai putea fi scoși decât printr'un alt nou răsboi, un adevărat răsboi, care să decidă pe Soviete să ceară ele pacea.

Situația actuală nu este de 'răsboi' ci de simplu brigandaj. Tâlharii țin cu «mâinile sus» pe niște oameni înspăimântați și-i jefuesc. Dacă unii se complac în a spune răsboi acestui act este numai

pentru a nu recunoaşte situaţia minoră a occidentului care se lasă prădat fără să riposteze.

In timp ce Sovietele nu cedează nimic ci oferă doar 'coexistenţă' şi 'convieţuire', 'marile Puteri' se târguesc între ele şi se supralicitează pentru a intra în graţiile Kremlinului. Dacă s'ar fi putut vorbi de 'războı rece' la început când la orice propunere occidentală d. Molotof răspudea invariabil '*niet*', după ce America a declarat că aşteaptă ea propunerile sovietice pentru ca să răspundă, la rândul ei, '*no*', nu mai poate fi vorba de 'război' acum, căci poziţiile nu mai sunt antagoniste, parte din occidentali acceptând punctele de vedere ruseşti.

In aceste condiţiuni nebuloase, forţele oculte pescuesc în apă tulbure şi, prin 'neutralişti' şi 'timoraţi', împiedică mai departe pe occidentali să se înţeleagă între ei şi, împreună, să pună piciorul în prag Ruşilor pentru a-i determina la un acord asupra păcii.

Pentru Kremlin situaţia acum este din cele mai favorabile. Prin continue *amânări* care îi dau 'respiro' pentru acomodarea tacticei sale împrejurărilor, prin 'statuo-quo' prin care exploatează şi jefueşte dincolo de 'cortina de fier' o populaţie de peste o sută de milioane de locuitori pe o suprafaţă de aproape un milion şi jumătate de km. pătraţi cu bastionul pe care această suprafaţă îl constitue faţă de o eventuală agresiune din West, este clar că Moscova să amâie pacea «ad calendas graecas».

Ruşii nu doresc încheerea păcii.—Ea le-ar smulge câştigurile obţinute prin concesiile menţionate mai înainte, ori prin rapt şi prin violenţă. Ei propun 'coexistenţă' şi 'convieţuire' în 'statu-quo'.

V o r b e s c doar în numele unei păci pentru care fac o propagandă deşănţată numai pentru a adormi spiritul de vigilenţă şi a narcotiza aprehensiunile pe care le are lumea liberă de primejdia comunistă. Dar aceasta numai ca să câştige timp, să-şi întărească poziţiile, ca să devină invincibili şi astfel să-şi poată realiza planul de revoluţie mondială. Acest plan este deja stabilit de mult şi Dimitri Manuilsky l-a enunţat încă din 1931.

«Un război până la ultima exterminare între comunism şi capitalism este inevitabil.

Fără îndoială azi nu suntem destul de tari ca să atacăm. Momentul nostru va sosi în 20 sau 30 de ani.

Va trebui să adormim burghezia şi în acest scop vom lansa o mişcare pacifistă, cea mai spectaculoasă din câte au fost în toate timpurile. Tările capitaliste, stupide şi decadente, se

vor bucura şi se vor grăbi să coopereze la propria lor distrugere.»

Burghezia, într'adevăr aşa cum a caracterizat-o Manuilsky, a cooperat în 1919, în 1933, în 1942 şi cooperează şi acum la propria ei distrugere. Termenul fatidic se apropie! In câţiva ani războiul va fi făcut de comunişti dacă necomuniştii nu se vor pune de acord să-l prevină.

Pentru încheerea unei păci sunt indispensabile d o u ă voinţe de a o face. Cum Ruşii —ca una din părţi— nu vor s'o facă, trebue să li se *impună*. Si ca să fie constrânşi nu trebue ajutaţi în niciun fel în dificultăţile în care se găsesc. Experienţa Roosewelt este destul de elocventă.

Nu trebue să li se mai acorde răgaz, căci timpul lucrează în folosul lor.

Nu trebue să li se ofere acorduri comerciale şi, mai cu seamă, să li se furnizeze materiale strategice.

Comuniştii au nevoe stringentă de import, altfel se sufocă şi mor de inaniţie. Să nu se invoce motive de umanitate ci să li se aplice legea talionului. Crimele pe care le-au comis şi continuă să le comită sub ochii noştrii nu sunt decât circumstanţe agravante chiar pentru un creştin. In faţa banditului asediat nu au loc scrupule. Nu vrea să se predea, îl ţii asediat îl va răsbi foamea.

Dacă pentru acordurile comerciale pe care ei le cer li se va pune condiţie « p a c e a », vor trebui să aleagă între pace şi foame, între pace şi ruină.

Ruşii nu vor războiul, 'războiul fierbinte'.—Incă nu sunt în situaţia de a fi siguri că-l câştigă, iar un război pe care l-ar pierde înseamnă s i n u c i d e r e pentru U. R. S. S.

Kremlinul va face războiul când va fi sigur de 'capitularea fără condiţii' a duşmanilor săi. Atunci însă va fi prea târziu pentruca lumea civilizaţiei creştine să se mai poată salva. Rusia trebue împiedicată cu orice preţ să ajungă aici. Chiar cu preţul pierderii pieţelor comerciale pentru care acum se aleargă cursa desperată de acaparare, chiar cu preţul pierderilor coloniale ale celor care încă mai nutresc visul perimat al imperialismelor, chiar şi cu preţul războiului, acum când nu este încă prea târziu şi când cu uşurinţă poate fi câştigat.

Reticenţele care se fac pe aceste teme sunt sugestii şoptite de 'forţele oculte', de agenţii Kremlinului.

Adevărul este că nici pieţele comerciale şi nici coloniile nu ne

vor scăpa de primejdia care ne stă în faţă şi că mâine, când vom fi robii bolşevismului, nu vom mai avea nici unele, nici altele.

Dacă nu se ajunge la intuirea acestor adevăruri, Kremlinul va semăna permanent discordie între cei care deţin în hotărârile lor soarta lumii, până când oboseala şi deseperarea vor înfrânge chiar şi voinţa de a se salva.

Voinţa Kremlinului este unică, acolo nu este posibilitate de a produce desbinare. Voinţa occidentului este multiplă şi între Washington, Londra şi Paris circulă părerile cele mai divergente. 'Forţele oculte' care mişună în jurul guvernanţilor au grijă să producă disensiuni pe chestii care azi trebue să dispară până când se reuşeşte pacificarea lumii.

Fără această pacificare toată grija clipei de faţă pentru soarta Londrei sau Parisului este fără obiect pentrucă în cazul când iniţiativa va rămâne Rusiei şi această soartă va fi pecetluită. Şi bombardarea Londrei, şi a Parisului, şi radiaţiunile electronice ale bombei atomice nu sunt decât 'bluff' pentru a intimida pe timoraţi.

Când cele trei puteri se vor presenta unite şi hotărâte la acţiune, Kremlinul va ceda. Pentruca această unire să se realizeze este însă indispensabil să se facă «sourde oreille» la cântecul sirenelor.

Ruşii au o groază organică de soldatul german.—Toată schimbarea de tactică din ultimul timp, toate 'surâsurile' şi toate 'discuţiile interminable' nu au alt scop decât să împiedice înarmarea Germaniei. Ruşii au făcut din aceasta o condiţie şi pentru reunificare.

Churchill a spus încă după primul răsboi mondial când era şi autnci vorba de Rusia comunistă, «*nimic nu este posibil în Europa fără Germania, totul va fi uşor cu ea.*» Ruşii o ştiu prea bine şi au experimentat-o crâncen în ultimul răsboi mondial. Deaceea au venit cu propunerea: «*întâi desarmare şi după aceea reunificare*».

Dacă desarmare înseamnă *neînarmarea Germaniei* şi dacă această soluţie convine de minune sovieticilor, este surprinzător ca propunerea să fie îmbrăţişată şi de unii occidentali.

Dacă la fiecare 'volte-face' a politicii ruseşti, criptocomuniştii şi afiliaţii lor strigă cu entuziasm, «ceva s'a schimbat în Kremlin, e momentul de apropiere şi înţelegere», oamenii de bun simţ trebue să-şi dea seama că nu este decât o nouă nadă pusă în undită. Trebue să se ferească să muşte.

Reînarmarea Germaniei este primul pas eficace ce se poate face în drumul spre pace. O Germaniei înarmată, şi puternic înarmată, este digul împotriva colosului sovietic. Este preludiul şi garanţia unei Europe unite şi puternice în faţa căreia comuniştii vor considera situaţia cu seriozitate şi cu cuminţenie dacă voi să mai supravieţuiască. Inarmarea Germaniei, în afară de puterea militară, este un 'atou' psihologie care nu trebue neglijat faţă de Ruşi.

Orice alt punct de vedere sub care s'ar privi înarmarea Germaniei este meschin; e deadreptul inspirat din oficină moscovită.

Am spus că situaţia dintre Kremlin si popoarele libere nu este de 'răsboi' —nici chiar 'rece'— aşa cum ar fi rezultat dacă într'adevăr occidentul ar fi răspuns «no» la propunerile ruseşti. Din nenorocire aceste propuneri nu numai că nu au fost respinse cum meritau, dar nici măcar nu s'a enunţat condiţia sub care ar putea fi acceptate, dacă eventual ar putea fi.

Se ţin conferinţe fără urmări pentrucă occidentul nu vrea să bruscheze pe sovietiei iar aceştia surând mulţumiţi că au mai câştigat un răgaz, au mai obţinut o amânare.

Atâta vreme cât nu se recurge la carantina preconizată de Roosewelt în 1937 ca sistem politic, atâta timp cât occidentalii ajută chiar ei ca U. R. S. S. să depăşească situaţiile grele în care se găseşte, nu se poate vorbi de 'răsboi rece' ci numai de trădarea intereselor lumii libere de către guvernanţii occidentali care fac sau acceptă jocul Moscovei.

Dacă se afirmă că înteţirea răsboiului'rece'ar provoca pe cel'fierbinte', cu atât mai bine cu cât se provoacă mai devreme, înainte ca Ruşii să fie pregătiţi. De fapt însă nu se înteţeşte 'răsboiul rece' ci abia se începe. Si cum comuniştii nu doresc răsboiul, temerea manifestată este numai un pretext invocat de forţele oculte criptocomuniste pentru a împiedica masele să ia cunoştinţă de realităţi.

Cetăţeanul fiecărui stat liber, asupra căruia primejdia comunistă pluteşte ameninţătoare, trebue să ştie că nu e niciun răsboi ci o *novată părăsire de poziţii, o dezertare în faţa inamicului care înaintează fără să întâlnească nicio rezistenţă.*

Iată tâlcul folosirii denumirii de 'răsboi rece' pentru fenomenele sociale şi politice de azi. Diversiunea! Un răsboi se poate şi pierde însă nu cu vinovăţia trădării şi dezertării.

* * *

Poziţia adevărată a celor două tabere a precizat-o preşedintele Eisenhower în 1955 la Congresul juriştilor din Filadelfia, reamintind formularea clasică: «în clipa de faţă sunt două concepţii, una a libertăţii, a credinţii în Dumnezeu şi a legilor, iar alta a teroarei, a lipsei de credinţă, a omului-robot şi a dictaturii. Intre aceste două lumi opinia publică are de ales şi hotărârea ei va fi categorică.»

Iar, în speţă, pentru politica ce o au de urmat popoarele occidentale, iubitoare de libertate, adaugă:

> *«Zelul de a evita răsboiul, dacă nu trecem mai departe de această unică dorinţă, poate să dea naştere unei înţelegeri expresă sau implicită, prin care nedreptatea şi relele clipei de faţă să se perpetue şi în viitor. Nu trebue să participăm la niciun acord atât de fals: cu el am ultragia propria noastră conştiinţă. Am trece în ochii celor care sufăr drept asociaţii opresorilor lor. In judecata Istoriei, libertatea oamenilor va fi fost vândută, pe un blid de linte, pentru o pace falsă.*
>
> *Mai mult, precizăm că vor avea loc conflicte viitoare. Impărţirea Germaniei nu se poate apăra cu niciun fel de argument bazat pe probleme de frontiere, de limbă sau de origină etnică. D o m i n a ţ i a ţ ă r i l o r s u b j u g a t e nu se poate justifica prin nicio pretenţie că ar fi necesară pentru motive de securitate.*
>
> *Un mecanism politico-internaţional, care să acţioneze înlăuntrul frontierelor naţiunilor suverane pentru subversiunea lor politică şi ideologică, nu poate fi acceptat cu explicaţia denominativă că este o mişcare culturală.»*

Si cu semnificaţie transcedentală, adaugă un principiu care de prea multe ori a fost neglijat sau chiar luat în derâdere de cei care nu pot face Istorie pentrucă nu văd mai departe de vârful nasului.

> *«...nicicând nu trebue să convenim la nedreptatea faţă de cel slab, de cel nenorocit, de cel mizer şi să nu uităm că dacă acceptăm distrugerea principiului de d r e p t a t e p e n t r u t o ţ i nu putem pretinde, în justiţie, să ni se facă nouă dreptate.»*

In Ianuarie 1956 preşedintele Eisenhower şi primul ministru Eden au ţinut să precizeze din nou şi poziţia ideologică şi pe cea politică în raport cu comunismul. In declaraţia lor comună dela 1 Februarie se poate citi, între altele, următoarele:

«Suntem convinşi că şi în acest an, 1956 va continua zarva vechei lupte între cei care cred că omul îşi are obârşia şi destinul în Dumnezeu şi între cei care socot că omul a fost creat numai pentru a sluji unei maşini statale.

De aceea credem necesar să enunţăm din nou anume adevăruri şi obiective asupra cărora noi ne găsim uniţi şi care, cum suntem convinşi, se bucură de sprijinul naţiunilor libere.

1. *Dată fiind credinţa noastră că Statul trebue să existe în folosul individului şi nu individul în folosul Statului, susţinem, ca fundamental d r e p t u l p o p o a r e l o r d e a - ş i a l e g e p r o p r i i l e l o r g u v e r n e.*

2. *Aceste credinţe ale noastre sunt mult mai mult decât o teorie sau o doctrină. Ele au devenit călăuza şi îndrumarul actual al politicii noastre interne şi externe. Facem parte din Charta Atlanticului, din Naţiunile Unite, din Potomac şi din Pactul Pacificului. In ele punem ca ţ e l, împreună cu amicii noştri, realizarea autonomiei şi independenţei tuturor ţărilor a căror popoare doresc şi sunt în stare să-şi ducă o existenţă independentă.*

4. *In toată această perioadă de progrese cooperative în lumea liberă, cei care afirmă supremaţia Statului şi neagă drepturile inerente ale omului, s'au arătat de asemenea foarte activi.*

Milioane de oameni de diferite rase, credinţe şi tradiţiuni au fost incorporaţi, prin forţă, Uniunii Sovietice şi multe milioane încă au fost absorbite —de fapt, dacă nu pe totdeauna şi de drept— în blocul comunist sovietic.

Guvernanţii comunişti au afirmat în numeroase documente şi manifestaţiuni, intenţia lor de a extinde, prin toate mijloacele posibile, practica comunistă asupra lumii întregi. In acest scop au utilizat în trecut forţa militară şi politica. Continuă şi acum către aceleaşi obiective, dar la celelalte metode de penetraţiune au adăugat persuasiunea economică. Ar fi iluzoriu să credem că în acţiunea sa exterioară, atât economică cât şi politică, guvernul sovietic nutreşte vreo preocupare pentru drepturile altor popoare când nu o vădeşte nici măcar pentru oamenii şi femeile pe care îi guvernează. Orice naţiune liberă care ar fi persuadată, prin ameninţări, făgădueli ori ispite, să îmbrăţişeze comunismul îşi va pierde independenţa, iar poporul îşi va pierde drepturile şi libertăţile. Aceste

contraste manifestate dealungul anilor din urmă evidenţiază esenţa luptei dintre naţiunile libere şi guvernanţii comunişti.

7. *Vom persevera în căutarea unei păci drepte şi durabile şi în desarmarea universală, controalată în mod eficace... Intre timp, societatea naţiunilor libere trebue să dispună de forţa necesară pentru a împiedica agresuinea.»*

Numai de pe această poziţie se poate trata cu Sovietele.

Orice altă atitudine înseamnă a ne trăda propriul nostru ideal, a accepta jocul comuniştilor sugerat de forţele lor oculte, chiar personalităţilor celor mai onorabile, şi a da câştig de cauză politicii Kremlinului.

Comunismul niciodată nu va vrea înţelegere cu lumea necomunistă la a cărei lichiadare lucrează neobosit şi fără preget. Dovezile le avem în tot ce ei au afirmat şi au făcut până acum. Este o naivitate care merge până la inconştienţă şi trădare a le atribui o bună credinţă pe care ei înşişi o neagă.

Experienţele făcute în 1919, când Wilson s'a lăsat înşelat de aceleaşi forţe oculte şi a mijlocit instalarea definitivă a bolşevicilor la guvernul Rusiei, în 1933, când Roosewelt, sub acţiunea aceloraşi forţe, a promovat intrarea Moscovei pe arena politicii mondiale, în 1942, când s'a făcut din Stalin şi politica lui comunistă aliatul pentru «*construirea unei lumi noui în democraţie şi pace*» (Roosewelt), în 1944, când Rusia era socotită «*esenţială în armătura viitoarei organizări a lumii*» (Churchill) şi toate celelalte experienţe care au urmat până azi, cu rezultatele dezastroase pe care le cunoaştem, trebue să ne fie permanent presente în minte ori de câte ori 'glasul sirenelor' încearcă să ne convingă de posibilitatea 'coexistenţei' ori a 'convieţuirei'.

Tot ce a câştigat comunismul în aceste, aproape, patru decenii nu se datoreşte nici forţei militare a U. R. S. S., nici îndemânării diplomatice a Kremlinului, nici puterii de polarizare a doctrinei comuniste, ci excluziv acelor forţe oculte, care ca şi comunismul tindeau la dominarea mondială, şi încrederii necontrolate ce s'a acordat de către guvernanţi sfătuitorilor criptocomunişti care s'au aciuiat pe lângă ei.

Deparazitarea de aceşti falşi şi trădători consilieri ce s'a început în Statele-Unite trebue continuată şi extinsă la toate forurile de conducere ale tuturor ţărilor care în mod sincer vor să scape de flagelul roşu.

REVERS DE MEDALIE

Naprasnica încleştare, urmată de şi mai năprasnica prăbuşire morală de după 1945, a creat duşmănii care au depăşit orice înţelegere.

Vindicta, născută din suferinţele îndurate dar mai cu seamă din aţâţările celor interesaţi la destrămarea lumii creştine, a fomentat adversităţi lipsite de temei faţă de naţionalişti.

Pentru fapttul că aceştia au văzut primejdia comunistă din timp şi s'au opus promovării în Europa a barbariei bolşevice, democraţiile occidentale persistă în încăpăţânarea de a întinde mâna unor aliaţi siguri şi unor luptători sinceri pentru cauza comună a civilizaţiei creştine. S'a creat un delict bizar. Delictul de a fi avut dreptate înainte de vreme.

Astăzi când se organizează pacte de tot felul, când se apelează chiar la armatele duşmane pe care le-au vroit complet şi definitiv ditruse, occidentalii au surpriza neplăcută a unui revers de medalie.

Sovieticii, pentru a împiedeca unirea primepdioasă a tuturor forţelor anticomuniste şi în deosebi pentru a produce dificultăţi naţiunilor unite care îi ameninţă, au folosit, cu îndemânarea politică ce le aparţine, această situaţie nenaturală. Ei au transformat un antagonism de suprafaţă într'un conflict adânc între naţionali-

țările musulmane și occidentali. Tot ceeace se pretrece în Orientul mijlociu vădește, cu o evidență sdrobitoare, greșala «democrațiilor» de a fi întors spatele naționaliștilor.

Rușii și-au înfrânat aversiunea lor organică față de ei și au speculat cu cinism această greșală reușind să aprindă focuri care constituesc tot atatea puncte nevralgice pentru Anglo-americani.

Vor repeta oare democrațiile această eronată politică și față de naționalitățile europene? Nu intuesc oamenii lor politici că «Răsboiul Sfânt» al creștinismului împotriva Satanei comuniste nu lasă loc de gâlceavă între frați?

S'au putut face concesiuni lui Tito—oricum comunist—și nu se poate oare înțelege că naționalismul este temeiul închegării creștine în cruciada pe care trebue s'o ducă?

Noi afirmăm încăodată că diversiunile «patrioților», socialiștilor, neutraliștilor, nu sunt decât erezii doctrinare menite să compromită tot mai mult poziția civilizației amenințate.

Neamurile vor dispărea nu din pricina naționalismului care le apără și ele la rândul lor îl justifică, ci din pricina lipsei de spiritualitate a doctrinelor ancorate în materialism.

Privind deci acest revers de medalie constatăm un bilanț deficitar. La activ Tito, la pasiv Siria, Jordania, Libanul, Irakul, Iranul, Egiptul. Soldul este debitor.

(«Libertatea, Octombrie, 1951)

MOMELI

17 Iunie 1953 (cea mai importantă dată în desfășurarea evenimentelor politice dela 8Mai 1945 încoace) va fi vădit și celor mai sceptici că totuși este cu putință să se facă revoluție sub oblăduirea teroarei comuniste. De bună seamă nu peste tot în acelaşi chip. In Rusia, de pildă unde doi oameni nu se pot înțelege în secret pentrucă unul dintre ei face parte din cadrele poliției, revoluția nu se poate pregăti în mase. Acolo ea va începe dela Kremlin și se va chema «epurare», «ofensivă de pace», «luptă antideviaționistă», «conviețuire cu Occidentul», sau cum nevoile momentului o vor hotarî. Ceeace este sigur e că, până la urmă, nebunia se demască și înțelepciunea, multă, puțină câtă a mai supraviețuit, pune mâna pe nebun și—l bagă în balamuc. Ceeace s'a petrecut la 17 Iunie și continuă încă în Germania este o dovadă care nu se poate bagateliza.

Incapacitatea tactică a Sovietelor de a potoli valul ridicat de furtuna care s'a întins și în alte țări a impus o schimbare de metodă. In fața hotărîrii popoarelor de a curma cu nedemnitatea umană ce li se impune, Rușii au adoptat metoda momelilor. Schimbări în guverne, modificări în dispozițiunile administrative și chiar apel la solidaritatea de sânge.

Nu ştim care va fi soarta lui Gheorghiu-Dej, încă neîntors dela Moscova, dar aflăm că Radio Bucureşti a făcut apel la ţărani să mărească de bună voe cota prestaţiunilor de cereale pentru... «a *îmbunătăţi alimentarea* fraţilor lucrători din fabrici». Cotele oficial impuse nu lasă agricultorilor niciun excedent, dar cum Românul e filotim, el va lua bucata dela gura copilului să o dea pentru un flămând. Nada sigur că va prinde în unele locuri. Mai mult ca o dovadă în plus (pentru cei naivi) a buneivoinţe comuniste şi ca o tactică de a împrăştia pe nemulţămiţi, autorităţile au anunţat că Sovietele aprobă ca cei care au rude în Basarabia şi în Bucovina de Nord să poată trece liber în acele regiuni, să se instaleze lângă ai lor. Se pare (după informaţiile date de SOP) că 5000 de suflete au fost ademenite să intre în raiul U. R. S. S. unde nu-şi găsesc rubedeniile ci «Pohod na Sibir».

Până acum numai aceste veşti ne-au venit din ţară, dar fără îndoială că Ruşii vor mai imagina şi alte nade pentrucă «numerus stultorum infinitus», cum spunea Marius Chicoş Rostogan. A ademeni prin diferite momeli şi a exploata nehotărîrea celor timoraţi este un câştig imens pentru politica sovietică. Fiecare milion de oameni câştigaţi pentru neutralism şi indiferentism înseamnă micşorarea cu un milion a potenţialului anticomunist. In timp ce masa ţinută strâns în cleştele Kremlinului, răspunde fără şovăială la comandă, popoarelor libere şi celor subjugate li se emasculează spiritul de luptă prin astfel de mijloace eftine. Eliberarea unui gazetar, condamnat la închisoare pentru spionaj, vizarea paşapoartelor rusoaicelor măritate cu Englezi sau Americani, renunţarea, faţă de Turcia, la pretenţii teritoriale în strâmtori constituesc eliberări de ostateci fără importanţă cu care Moscova vrea să arăte buna sa voinţă întru a ne ... adormi vigilenţa. Numai momeli!

In arsenalul lor desigur mai deţin şi altele pe care le vor juca perfid în ochii politicienilor care nu vor să-şi turbure siesta şi care enunţă candid (în legătură cu revolta din Germania) «nu vrem să împingem popoarele subjugate la sinucidere» pentruca dându-şi seama de ignonimie să corecteze «dar nici nu vrem să aibă impresia că le-am uitat». Pentru a nu lăsa această impresie, toate popoarele libere trebue să facă —măcar simbolic— ceeace preşedintele Eisenhower a făcut în fapt: să trimeată de mâncare celor infometaţi. Efectul acestei atitudini s'a văzut imediat. Germanii au înfruntat cu o cerbicie tot mai bărbătească ameninţările şi măsurile luate de comunişti. Intreg Departamentul de Stat american a fost

unanim să recunoască, să admire şi să încurajeze sentimentul de demnitate şi dorul de a trăi în libertate.

In discursul dela 8 August, d. Malenkof a aruncat undiţa în apele cele mai tulburi ale Occidentului şi a făcut aluzii de legături mai strânse între Franţa şi Soviete (pentru a rupe Pactul Atlantic şi a zădărnici creerea armatei europene). Nu ştim dacă politica franceză va muşca din nada aruncată de Ruşi. In paralel, tot d. Malenkof a ameninţat discret, contestând altora monopolul bombei «H». Ameninţărilor cu bomba «H» li se poate răspunde în orce caz cu un surâs. Presupunând că prin furtişagurile atomice d. Pontecorve ar fi reuşit să le creeze un exemplar, să nu uite d. Malenkof că în 1941-42 imperiul moscovit ar fi fost lichidat dacă nu venea ajutorul Statelor Unite. Atunci era în faţa lor numai puterea armată a Germaniei; azi o au pe a lumii libere întregi şi pe a ţărilor subjugate care vor da cu piciorul momelilor pentru a-şi recâştiga libertatea. Această ameninţare, momeală a laşităţii, nu va avea alt efect decât acela de a determina Statele Unite să lucreze şi mai intens ca şi când minciuna de circumstanţă a domnului Malenkof ar fi un adevăr. Nu ştim dacă Sovietele au reuşit să o fure, dar ele ştiu că Americanii o au. E o mică diferenţă care ademeneşte mai mult decât toate momelile comuniste.

(«Libertatea», Iulie-August, 1953)

S'au închis porţile Palatului Roz.—Nu ştim dacă Palatul Roz a fost ales pentru conferinţa adjuncţilor de la Externe al celor patru «mari» ca să trezească speranţe trandafirii, sau dacă acest roz—succedaneu spălăcit al roşului—trebuia să menajeze susceptibilităţile D-lui Gromiko. Faptul este că «comedia de la Palatul Roz s'a terminat», cum atât de plastic au relevat ziarele.

Noi, care nu credem în înţelegerea cu Rusia şi care tăgăduim orice posibilitate de convieţuire între comunism şi civilizaţia creştină, regretăm pierderea de timp şi mai ales prilejul ce se oferă propagandei bolşevice.

Nu ştim ce va mai urma pe planul tratativelor internaţionale. Ziarele anunţă că în curând va începe desvăluirea misterelor. Deocamdată constatăm că Moscova a reuşit să samene sămânţă de discordie. Numai aşa se explică faptul că un ziar francez cu emblema crucii în cap poate scrie: «Palatul Roz şi-a închis eri porţile. Aşa au hotărât Americanii şi când ei o pretind, prietenilor lor nu le mai rămâne decât să se supună. Acesta este motivul pentru care supleanţii, britanic şi francez, s'au supus hotărârii D-lui Jessup». Nu avem nicio îndoială că dacă Kremlinul ar fi redactat comentariul, l-ar fi stilizat identic. Sirena moscovită nu face alt joc decât tot acesta de diviziune între prieteni pentru a-i lovi pe urmă pe fiecare în parte. Amorul propriu francez sau englez sunt mari atuuri în mână rusă. Dar perspicacitatea este o condiţie esenţială a omului politic. Astăzi nu este vorba de amor propriu individual ci de vieaţă şi de moarte. Numai amorul propriu *colectiv* este eficace. Numai el ne poate salva din impasul în care am intrat atunci când am adus pe plan european şi mondial U. R. S. S.-ul. Deci acest amor propriu colectiv să ne unească pentru a îndrepta tot ceeace am greşit. Dacă Ministrul olandez Dr. Sticker crede că nu este niciun inconvenient să se discute cu Rusia Pactul Atlantic, se înşală. Sovietele nu discută cu nimeni şi nu îngăduesc să se discrediteze niciuna din măsurile lor de apărare. Dovadă refuzul în controlul armamentului. Pactul Atlantic nu poate fi pus în discuţie cu Ruşii pentrucă nu trebue să se lase nici măcar o urma de îndoială, în ceeace priveşte necesitatea de apărare împotriva bolşevicilor. Ne-am îngădui să întrebăm pe cei zeloşi pentru amorul lor propriu: (întrebarea nu ne aparţine, e a lui Stalin referitor la Vatican). «Si câte divizii aveţi pentru a vă apăra singuri... amorul propriu?» Astăzi este o singură supremă datorie: solidaritatea tuturor împotriva unicului duşman comunismul bolşevic. Si pentru a reuşi trebue să înlăturăm orice posibilitate de «confuzie în spirite», cum atât de judicios remarcă «Le Monde» când vorbeşte de acţiunea bolşevică.

D. Iacob Malik face propuneri.—Delegatul U. R. S. S. la Naţiunile Unite, printr'un discurs radiodifuzat, Sâmbătă, a declarat că «Uniunea Sovietică va continua lupta pentru consolidarea păcii şi evitarea unui nou război mondial. Poporul sovietic crede că este cu putinţă să se apere cauza păcii». După aceste declaraţiuni de principiu urmează propunerea — «în prima etapă» — «începerea discuţiunilor pentru a stabili o încetare a focului» şi încheierea unui armistiţiu care să prevadă retragerea forţelor combatante de o parte şi alta a paralelei 38.

Washingtonul nu pare dispus a lua în serios aceste sugestii după cele 74 de şedinţe de la Palatul Roz, unde de la 5 Martie până la 20 Iune Sovietele au reuşit să blocheze orice înţelegere asupra unei... ordine de zi. Statele Unite sunt dispuse să pună capăt ostilităţilor dacă propunerea sovietică ar fi «altceva decât pură propagandă».

In schimb, pentrucă U. R. S. S.-ul nu a mai legat problema coreană de Formosa şi de intrarea în O. N. U. a Chinei comuniste, deşi aceste chestiuni, se recunoaşte, că pot fi ridicate în timpul

conversaţiunilor — în Franţa se apreciază că: «ar fi, în orice caz, neîndemânatec să se trateze propunerile D-lui Malik cu un sistematic scepticism. Ipoteza unei manevre care n'ar avea altă ţintă decât să alimenteze nouă campanie de propagandă «pacifistă», poate, nu trebue înlăturată. Dar s'ar face jocul diplomaţiei sovietice neluând în serios gestul pe care îl face şi dacă nu s'ar căuta cu Moscova, în mod sincer, mijloacele de a pune capăt războiului din Corea, fiind bine stabilit că lichiadarea conflictului n'ar putea fi obţinută cu renunţarea la principiile care inspiră de un an acţiunea represivă dusă contra unei agresiuni nejustificate».

Toate rezervele din acest pasaj anulează oportunitatea sfatului cu care el începe. «Scepticismul sistematic» întradevăr trebue să înceteze dar nu pentru a putea «căuta în mod sincer cu Moscova» —sincer cu Moscova constitue «contradictio in adjectu»—ci pentru a se opune un «non possumus» categoric tuturor nesincerităţilor Moscovei.

«Uniunea Sovietică va continua lupta pentru consolidarea păcii şi evitarea unui nou război mondial» e jumătate adevărat şi jumătate minciună. Sigur că U. R. S. S. nu vrea să-şi ia riscurile unui război din care poate ieşi distrusă dar, dacă lupta pentru consolidarea păcii va fi continuată pe linia de până acum, această pace nu înseamnă nimic din ceeace implică o pace adevărată, adică independenţă, libertate, dreptate.

Dacă U. R. S. S. doreşte sincer pacea, pentru ce nu încheie pacea şi nu se retrage în graniţele ei? Nimeni atunci nu se va amesteca în treburile ruşesti, cum o face ea astăzi în statele satelite. Franţa care înclină spre neutralitate, Anglia care are problemele ei, America lipsită total de tendinţe colonialiste, toate ar fi bucuroase să fie lăsate în linişte şi nu să sângereze pe câmpuri de luptă. Al treilea război mondial va fi mult prea sângeros pentruca popoarele civilizate să-l facă fără strângere de inimă. Civilizaţia creştină însă, nu poate aştepta «pacea» pe care o gândesc Sovietele. Nici împilarea popoarelor, nici imperialismul comunist nu sunt atribute ale păcii. Această pace o repudiem cu toţii şi să fie siguri diplomaţii sovietici că lumea e sătulă de lozincile lor şi că nimeni nu se mai amăgeşte cu pilulele aurite.

Adevărul îşi face drum.—Când Preşedintele Truman a anunţat ofensiva adevărului am scris că reuşita acestei ofensive depinde de onestitatea cu care este întreprinsă acţiunea. Am precizat că această iniţiativă trebue să împartă lumea în comunişti şi anticomunişti şi

am prevenit că divizarea taberii anticomuniştilor în categorii, după apartenenţe politice mai vechi, nu ajută ofensivii ci comuniştilor care nu pot avea câştig de cauză decât prin divizarea adversarului. Am relevat că în materie de ideologie criteriul «democraţie» este inoperant, democraţia reprezentând o tehnică şi nu o ideologie. Că prin urmare, din lupta anticomunistă nu trebuesc eliminaţi tocmai cei care au fost întotdeauna anticomunişti şi pe care, tocmai pentru acest motiv, aliaţii de eri ai bolşevicilor i-au taxat de reacţionari sau totalitari.

Aztăzi avem satisfacţia de a constata că 16 membrii ai Congresului U. S. A. cer un «Comandament pentru lupta ideologică» şi că Germania şi «Spania cu un popor viteaz şi luptător» trebue să fie incluse în apărarea Europei. Avem nădejdea că interesele mărunte ale clanurilor politice nu vor mai putea ţine sub o obroc lumina adevărului şi că toate forţele anticomuniste—popoare şi organizaţii—, vor fi utilizate în această uriaşe încleştare şi în această supremă datorie de a apăra civilizaţia creştină. Cei care au cunoscut din vreme primejdia şi au luptat contra ei vor fi cei mai buni şi mai devotaţi luptători. Generalul Gonzalez Gallarza, Ministrul Aerului, a spus lămurit la San Francisco, că Spania va ajuta America într'un război contra Rusiei. Popoarele de dincolo de cortina de fier nu aşteaptă decât prilejul de a lupta pentru eliberarea lor de sub jugul Kremlinului şi al slugilor moscovite care alcătuesc astăzi guvernele şi exercită teroarea la ordinele bolşevicilor.

(Libertatea, Iulie, 1951)

* * *

Articolul «Separaţia puterilor în stat» din «Românul» organul «Asociaţia Românilor liberi din U. S. A.» atinge pe nedrept demnitatea şi amorul propriu al unei ţări, care în momentul de faţă joacă un rol principal pe ecranul politicei internaţionale.

Spania dovedeşte, faţă de oricine observă cu atenţie şi dezinteresare starea lucrurilor, realizarea unui progres autentic în toate domeniile vieţii de stat ca şi în cele ale vieţii particulare.

Cetăţeanul spaniol şi fiecare străin — indiferent de credinţa politică ce-o au — dispun de toată libertatea în cadrul respectului şi loialităţii faţă de securitatea statului, câştigată cu uriaşe sacrificii în folosul independenţii şi permanenţii Poporului Spaniol

pe de o parte, şi în sprijinul ordinei creştine şi internaţionale pe de altă parte.

Ca unii care ne-am găsit aici ospitalitatea şi putinţa de-a continua refugiul şi lupta până la eliberarea României — ca şi atâtea alte persoane deştărate, de toate nuanţele politice — simţim o obligaţie elementară să restabilim adevărul, pentru a nu fi omis mai târziu. *Această dorinţă este în intresul bunelor relaţii, care am vrea să domnească* — plecând dela respectul realităţii spaniole — *nu numai între noi Românii, toţi deopotrivă de îngrijoraţi de soarta Neamului nostru, ci şi între reprezentanţii tuturor popoarelor cari, ca şi noi, fac eforturi să şi câştige libertăţile pentru «pace şi dreptate».*

Considerăm principiul «Separaţia puterilor în stat» ca o primă necesitate. şi mântuitoare a celor mai multe neajunsuri, cari ne-au învrăjbit pe noi Românii în ultimele decenii din pricina arbitrarului.

Detestăm şi respingem acumularea de puteri înscrise sau nu în Constituţie, dar oricum răpite poporului cu forţa în favoarea unei persoane unice, a unui partid unic sau a unor partide cu moravuri unice.

Părerile exprimate de marele bărbat de stat Iuliu Maniu pe tot parcursul acţiunii sale politice, cari i-au adus duşmănia rivalilor, ostracizarea factorului constituţional, şi în cele din urmă condamnarea la temniţă grea, rămân pentru noi tot atâtea formule menite să închege solidaritatea românească, de acum înainte pe linia de viaţă a Neamului, pe linia ideii Naţionale şi creştine, a egalităţii cetăţeneşti, a dreptăţii sociale şi a Monarhiei desfiinţată de regimul dictatorial al comunismului moscovit, cu care Poporul Român nu se va împăca niciodată.

(«Libertatea», August, 1961)

* * *

ARMISTIŢIUL DIN COREEA

După tratative întrerupte şi reluate, după intervale de acalmie şi de bombardări masive, care au produs proteste fără a determina şi hotărâri eficace pentru curmarea răsboiului, armistiţiul din Coreea a ajuns în faţa Societăţii Naţiunilor Unite.

Desbaterile de aici nu au fost mai norocoase. Seful departamentului de Stat, Dean Acheson, a făcut un amplu exposeu al problemei, fixând poziţia agresivă şi negativă a Uniunii Sovietice care dacă nu a putut câştiga răsboiul vrea să câştige pacea sau cel puţin armistiţiul. Luându-şi «timp de studiu», după zece zile şeful misiunii ruseşti, Vâşinscky, a răspuns.

Replica sa nu a constituit o sforţare spre înţelegere, ci aceeaşi atitudine duşmănoasă şi injurioasă în deosebi faţă de Statele Unite ale Americii. Ministrul de externe al republicelor sovietice a ţinut să evidenţieze «eşecurile politicii americane» şi nu să găsească drumul spre o eşire din impas.

Punctul nevralgic asupra căruia nu s'a putut cădea de acord este repatrierea prisonierilor de răsboi. Naţiunile Unite nu înţeleg să repatrieze cu forţa pe prisonierii care nu vor să se întoarcă în raiul comunist, —nordcorean, chinez sau sovietic—. Vâşinscky ţine cu orce preţ la aceasta. Câştigul de cauză pe care l-ar avea pe linie morală ar fi imens. Nimeni nu ar mai avea încredere în enunţările «drepturilor» făcute de O. N. U. şi ar trebui să se încline în faţa teroarei fără milă şi a voinţei neînfrânte sovietice. Nimeni nu ar mai putea nădăjdui nimic, în afară de ceeace vrea şi hotărăşte Kremlinul.

Este în acest diferend un punct de onoare pe care îl socotim esenţial şi asupra căruia vom insista.

Că fiecare cetăţeam trebue să lupte pentru apărarea Patriei, când aceasta o cere, este neîndoios. Parte din prisonierii nordcoreeni, după experienţa făcută în răsboi, renuntă însă să se repatrieze. Potrivit uzantelor internaţionale ei nu pot fi extrădaţi.

Acesta este punctul de vedere al Naţiunilor Unite şi recent Winston Churchiî a precizat-o clar: «Pacea din Coreea nu se poate cumpăra cu preţul desonoarei, trimeţând pe prisonierii de război, contra voinţii lor, ca să fie omorâţi de guvernul chinez».

Subscriind întru totul acestor principii care jaloanează o atitudine pe linia căreia trebue căutată soluţia, ne punem şi punem întregii lumi civilizate o întrebare. Poporul român în totalitatea lui (căci nu contează cozile de topor) nu a dorit nicicând să se integreze ideologiei comuniste sau politicii imperialiste a Moscovei. Nu este oare o crimă ca —pentru a fi luptat ca să-şi desrobească ţara— acest popor să fie lăsat pradă, contra voinţii lui, urgiei roşii?

Noi credem că analogia cu situaţia prisonierilor din Coreea este complectă şi în avantajul tezei românii nu au căzut prisonieri ci au fost vânduţi Sovietelor. Suntem dispuşi să acceptăm că buna credinţă a occidentatilor a fost surprinsă. Dar a doua zi după sem-

narea tratatelor de pace din 1945, James Byrnes, ministru de externe al U. S. A. şi semnatarul acelor tratate a scris: «Acum avem datoria de a modifica aceste tratate nedrepte». Iar în mesagiul citit recent de Regina Elisabeta II parlamentului englez, în punctul 2 spune: «miniştrii mei vor face toate diligenţele pentru încheerea păcii cu Austria».

Pacea cu Austria implică eliberarea în trei luni a lumii de după cortina de fier. Dacă nu există alt mijloc pentru eliberare să se aplice măcar acesta, pentru ca pacea semnată în 1946 să nu mai poarte sub semnături pecetea desonoarei aşa cum nu o acceptă astăzi, d. Churchill, pentru Coreea.

(«Libertatea», Noembrie-Decembrie, 1952)

* * *

RISUM TENEATIS...

Insuşi consiliul Sovietului suprem a semnat Ukazul prin care sunt reabilitaţi cei 15 medici acuzaţi de omor, prin asasinare ştiinţifică, a unor şefi comunişti şi de complot cu Statele Unite ale Americii.

Temeiul acestei reabilitări stă in faptul că li s'au smuls «confesiunile prin mijloace categoric interzise de către legile sovietice».

Iată deci că în mai puţin de o lună dela moartea lui Stalin «asasinii în halat alb», «monştrii genului uman», cum îi taxase «Pravda», au devenit porumbiţe albe, victime ale «credulităţii» domnului Jgnatief evident epurat pentru această vină civică. Denunţătorii au fost arestaţi şi vor fi şi ei, la rândul lor, interogaţi cu alte mijloace care nu sunt categoric interzise de legile sovietice.

Dacă situaţia nu ar fi dramatică ar trebui să isbucnim în hohote de râs la această poveste cusută cu aţă albă.

Cincisprezece medici, dintre cari nouă în serviciul Kremlinului, iar dintre aceştia şase evrei sunt acuzaţi de asasinare a unor proeminenţi conducători sovietici pe care îi aveau sub îngrijire. (In paranteză ne-am putea întreba pe care dintre miile trecute întru cele veşnice prin altă moarte decât cea naturală?) Implicarea celor şase medici evrei a avut o replică imediată. O bombă la Legaţia sovietică din Tel-Aviv, ruperea relaţiunilor diplomatice dintre U. R. S. S. şi Israel, punerea în acţiune a «drepturilor omului», intervenţia pe această chestie la O. N. U., denunţarea antisemitismului de dincolo de cortină şi, mai grav ca orice, indispunerea cercurilor financiare din U. S. A.

D. Giorgi Malenkof, mai tânăr, mai puţin atins de boala lui Stalin, mai nestabil în postul pe care l-a ocupat şi-a dat seama că are nevoe de credit moral extern, că jocul a fost prea dur şi că sacrificarea unei piese atât de importante pe eşichierul politic e o greşeală. Atunci a renunţat la partidă şi a început una nouă. Nu ar fi de mirare (pentrucă încă nu a fost omorâtă ca Slanskj & Cie.) să fie refăcută şi fecioria Anei Pauker. Deocamdată a fost restituit Franţei Maurice Thorez, pentruca moartea lui să nu fie atribuită altor medici şi astfel să mai provoace o nouă indispoziţie... politică.

Pe această linie lucrurile sunt lămurite şi nu mai este nevoe de niciun comentar. Un şantaj eşuat.

Partea pe care o socotim dramatică este alta. Ea nu stă în candoarea cu care presa şi oficialitatea sovietică fac unele declaraţiuni în legătură cu această afacere. Că ele recunosc făţiş «eroarea judiciară» le face cinste. Adaugă însă o mărturisire uluitoare recunoscând că confesiunile au fost smulse sub imperiul unor mijloace categoric interzise (chiar şi de legile sovietice?-)

Unde ţinteşte această declaraţie? Cinismul cu care este făcută dă loc la multe interpretări.

Când noi am denunţat ororile împotriva umanităţii făptuite de U. R. S. S. în numele demenţei comuniste, ni s'a aruncat riposta, fără replică, de reacţionari şi fascişti. Am fost ostracizaţi din câmpul muncii, ni s'au interzis câmpurile de bătălie împotriva comunismului, a activităţii politice (ca acum recent în Italia) şi am fost împinşi la periferia societăţii umane pentru motivul că nu am vrut să pactizăm cu călăii noştri. Lupta naţiunilor subjugate nu a avut ecou pentru că era... naţionalistă. Exterminarea a milioane de Români nu constituia crima de antiromânism pentrucă se extindea egal şi la alte popoare. Iar crima împotriva umanităţii e... anonimă şi noţiunea elastică aşa cum s'a vădit la Nürnberg cu generalii germani şi în Franţa cu mareşalul Pétain.

Masacrele dela Katin, întunecata istorie a celor 36 de ani de comunism rusesc, sclavia milioanelor de după cortină încă nu a trezit conştiinţele şi nu actualizează ameninţarea înspăimântătoare că în curând oamenii cuminţi vor ajunge să fie conduşi de către nebuni.

Dovada cea mai recentă o avem cu întoarcerea lui Maurice Thorez. Inconjurat de prieteni şi ziarişti declară semnificativ «am uitat să mai vorbesc», pentru ca la câteva zile să se organizeze de

către comuniştii săi, greva generală în folosul celor ce nu-i îngăduiau să vorbească.

Cu gândul la marele Eminescu invocăm şi noi pe Tepeş-Vodă să dea foc la puşcărie şi la casa de nebuni.

(«Libertatea», Martie-Aprilie, 1953)

* * *

D. TAFT ARE DREPTATE

La 8 Mai trecut s'au împlinit 8 ani decând întreg văzduhul planetei vibra pe toate lungimile de undă, până în spaţiile interplanetare, «Victory Day».

Legatul rooseweltian fixat la Teheran şi Yalta şi omologat la Potsdam nu a reuşit să aducă pacea pentru care s'au făcut atâtea jertfe, s'au comis atâtea orori şi s'au îngăduit atâtea crime. Poate din această pricină simţul de pudoare a dictat, ceeace radio american a anunţat laconic, «ziua de 8 Mai s'a celebrat fără excesivă bucurie».

Invingătorul din 1945, generalul Eisenhower, a biruit în faţa urnelor în 1952 prin făgăduiala categorică şi răspicat spusă—aşa cum se cuvine unui militar—că America înţelege să ducă o politică hotărâtă pentru a sfârşi răsboiul din Coreea şi a pune capăt răsboilui rece din lumea întreagă.

Moartea lui Stalin părea să-i fie un auxiliar preţios. Insă nu pe aceasta conta în toamna trecută când enunţa să curme o politică exterioară şovăelnică.

Călătoriile de informaţie ale şefului Departamentului de Stat au vădit punctele nevralgice ale sistemului. Dinamismul domnului Taft a reacţionat. Nu cu neastâmpărul omului agitat, ci cu indignarea celui care vede că oportunismul şi neputinţa aliaţilor este o piedică mai mare, în realizarea obiectivelor, decât însăşi opoziţia şi rezistenţa duşmanului. D. Taft a r e d r e p t a t e !

Preşedintele republicam Eisenhower, prins în angrenajul mecanismului ingeniat până acum de democraţi, a răspuns precizând că în condiţiile de azi o naţiune nu mai poate trăi izolată. Suntem de acord. Dar atunci ne întrebăm cum poate trăi Uniunea Sovietică? —Inseamnă că nu este singură, aşa cum ar desemna—o izolarea ei politică în întreţinerea răsboiului rece. Si, într'adevăr, aşa este. Franţa şi—a răsturnat al 18 guvern al republicei a IV—a numai ca să nu ratifice pactul armatei europene. Intre cele 162 de vase europene care fac transporturi pentru China comunistă s'au identificat u n a s u t ă engleze, care transportau trupe şi materiale strategice, după cum declară d.Mundt, preşedintele subcomisiunii senatoriale americane. Atunci d.Taft are dreptate.

Statele Unite trimit anual mii de milioane de dolari ca să ajute Occidentul european să se consolideze şi să se înarmeze pentru a încheia odată cu aventura comunistă şi Occidentul pune beţe în roate sau ajută deadreptul pe comunişti.

Politica de înţelegere (citiţi tergiversare) a sovieticilor îşi află ecou în discursurile rostite în Camera Comunelor, unde duşurile «écossaises», aplicate de d.Malenkof aliaţilor nu şi-au găsit adevărata interpretare.

In aceste condiţiuni este de mirare că d.Taft preconizează ca Statele Unite să acţioneze în nume propriu şi să lase Occidentul să se apere singur? Intre Berlin şi Tokio se întinde imensitatea spaţiului dirijat de Moscova, unitar şi «hotărât să nu cedeze niciunul din câştigurile aduse de victorie», cum a spus—o Stalin. Intre Berlin şi Washington, Europa occidentală duce o politică ambiguă între înţelegerea cu Kremlinul şi apărarea occidentului de către soldatul german—fără o armată germană. Uităm că mercenarismul a dispărut de mult? Nu ne dăm seama că Germanii vor lupta numai dacă li se asigură condiţiile de egalitate la care au dreptul în raport cu valoarea lor?

Iar dacă, în locul acestor condiţiuni, occidentul înclină către o înţelegere cu Kremlinul, nu vede că fiecare zi de amânare înseamnă potenţarea dispozitivului comunist şi diminuarea puterii de rezistenţă a Europei libere, prin propaganda sovietică şi prin hărţuiala nervilor dusă la paroxism de răsboiul rece?

Pe zi ce trece, generaţiile ce formau vechea gardă dincolo de cortină sunt exterminate şi în locul lor se ridică altele, lipsite de simţul conservării naţionale. Cele 120 de milioane de suflete nu vor mai fi mâine decât un balast.

D.Taft a r e d r e p t a t e . Nu mai este timp de pierdut. Statele Unite trebue să-şi organizeze propriul sistem şi să tae nodul gordian. Toate popoarele subjugate, în unanima lor voinţă de eliberare, vor fi alături de America fără socoteli meschine de echilibru şi de prioritate. Intâi să trăim şi după aceea să ne târguim.

(«Libertatea», Mai-Iunie, 1953)

* * *

ROMÂNIA A INTRAT IN O. N. U.

In vremuri normale faptul ne-ar fi umplut inima de bucurie. Luarea în considerare a Tării noastre de către forurile internaţionale constitue o legitimă mândrie. Si gândindu-ne la adevărata Românie, a eroilor şi martirilor ei, ne place să-i auzim cât mai des răsunând numele.

Numai că de data aceasta în Organizaţia Naţiunilor Unite *nu e reprezentată România, ci R. P. R.* E mare deosebire între una şi alta.

România tradiţiilor voevodale este răstignită de către gâzii împărăţiei roşii care vor să clădească pe ruinele ei o ţară o întunerecului şi a păcatului.

Oamenii care vor vorbi în numele ei nu vor aduce gând românesc ci ordinul Kremlinului. Delegaţii la O. N. U. nu vor mărturisi nimic din calvarul unui Neam care suferc, ca de atâtea ori în trecut, cutropirea muscălească.

Abia ne învecinaserăm la 1792 cu Ruşii şi după 20 de ani, în 1812, ne-au şi furat jumătate din Moldova. Slugile acestor vecini hrăpăreţi nu pot reprezenta ceeace nu cunosc şi ceeace nu preţuesc.

Suntem însă siguri că popoarele care ştiu unde e adevărata Românie, vor trata cum se cuvine pe mercenarii comunismului şi-i vor face să înţeleagă sentimentele pe care orice om cinstit le poate nutri pentru trădători.

In această confruntare plină de mustrări şi de dispreţ stă toată consolarea noastră.

(«Libertatea», Ian.-Apr., 1956)

* * *

S'a încheeat încă un an de ingrijorări, de sbucium şi de nădejdi.

Dacă luăm de bune părerile preşedintelui Statelor-Unite şi ale preşedintelui de consiliu englez îngrijorările s'au atenuat în mare măsură pentrucă primejdia unui nou răsboi mondial s'a îndepărtat în urma înţelegerilor (care încă nu s'au realizat în forma trebuitoare pentru a fi operante) dintre Occidentali.

Sbuciumul este însă acelaşi pentrucă nu s'a mai făcut niciun pas pentru instaurarea păcii care aşteaptă de zece ani. Mai mult; U. R. S. S. doboară cu frenezie avioane nordamericane decâte ori vrea să-şi afirme voinţa dârză, spusă cândva lapidar; «*j'y suis, j'y reste*». In schimb d. Churchill, în camera Comunelor, a pus în amintirea decedatului Stalin placa cântată mieros acum câţiva ani: «Convieţuirea e posibilă», la (vârsta premierului amintirile sunt duioase). Ce a spus d. Malenkof (între două gâturi de vuteă) diplomaţilor la aniversarea revoluţiei roşii, «nu poate fi luat în serios pentrucă însuşi Kremlinul nu ia în serios ce propune lumii «libere» a cărei subjugare o urmăreşte cu tentacitatea dementului care vrea să facă scară la cer. Pentru politica rusă e o singură soluţie posibilă: «*cămaşa de forţă*.»

...Nădejdile, sădite în sufletul omului de când a început să creadă, se alimentează din faptele trecutului îndepărtat care i-au făurit un ideal de viaţă şi ale trecutului recent care, în cazul de faţă, i le hărţueşte până la desperare şi destrămare în loc să le consolideze întru cimentarea idealului făurit în luptele pentru credinţa care ne călăuzeşte.

Cele ce s'au întâmplat în toamnă, în conferinţele dela Londra şi Paris prin convertirea Franţei spre o înţelegere, pare să lumineze zorile întunecate de multele tribulaţii ce au avut loc dela prima înţelegere dintre Occidentali, din Aprilie 1949. când s'a declarat încetarea stării de răsboi cu Germania şi, în concret, s'a realizat «fuziunea trizonală». Zicem «pare» pentrucă încă nu s'a trecut «hopul» cel mare. Târguielile din 1949 şi până acum nu sunt încurajătoare. Ratificările ce trebue să urmeze dacă nu sunt deadreptul dubioase, opoziţiile care se manifestă fac să ne reamintim tot jocul plin de echivocuri din acest din urmă «lustru», joc prin care nădejdile noastre au fost crâncen sdruncinate.

Condiţia unei consolidări europene este clară şi am putea zice, unică: înţelegerea Franţei cu Germania. Cei cinci ani din urmă o vădesc cu prisosinţă şi am putea să-i rezumăn, cu totul schematic, astfel.

—In conferinţa dela Paris din Noembrie 1949, între Acheson, Bevin şi Schuman, Franţa se opune revizuirii, propusă de America, statutului de ocupaţie care tindea spre o suveranitate germană pentrucă aceasta ar implica o... armată germană.

—In conferinţa din Londra (Mai 1950) Franţa respinge propunerea Nordamericii de a include Germania în pactul Atlantic tot pentrucă aceasta ar însemna reînarmarea Germaniei. In schimb Schuman propune «Pactul Oţel-cărbune». Germania acceptă.

—La New-York, în Septembrie 1950, Franta amână problema reînamării germane, propusă făţiş şi ca o condiţie «sine-qua-non» a ajutorului american pentru apărarea Europei .Schumann acceaptă

revizuirea tratatului de ocupaţie şi cere garanţii contra unei agresiuni... germane.

—In consiliul Apărării Pactului Atlantic, întrunit la Washington în Octombrie 1950, René Pleven propune o armată europeană în care să se includă şi soldaţi germani. Se angajează ca Franţa să constitue nucleul acestei armate cu douăzeci de divizii şi 900.000 oameni înarmaţi. Se amână din nou reînarmarea Germaniei.

—In Decembrie 1950, conferinţa Consiliului Pactului Atlantic în care Franţa acceptă ca Germania să poată dispune de grupe de 4000-5000 oameni fără... armament greu. Se încep conversaţii cu Bonn.

In Ianuarie 1951, René Pleven cere la Washington amânarea proectelor până după noua conferinţă cu U. R. S. S.

—In Iunie 1951, fiasco total al conferinţii dela Paris cu Rusia. Statele-Unite hotărăsc înarmarea a 12 divizii germane.

—In Septembrie 1951, la Washington. Franţa (Schuman) propune comunitatea europeană de apărare (C. E. D.). Germania acceptă.

—In Noembrie 1952, la Roma, Franta propune Consiliului Pactului formula pentru armata europeană: Franţa, 14 divizii; Italia şi Germania, câte 12; naţiunile Benelux, câte 5.

—In consiliul Pactului Atlantic, la Lisabona (Februarie 1952) se aprobă în u n a n i m i t a t e alcătuirea armatei europene, dar se condiţionează intrarea în vigoare (şi deci începerea înarmării germane) de ratificarea de către parlamente.

—In Mai 1952 se semnează la Paris şi Bonn tratatul pentru recunoaşterea suveranităţii germane şi cel pentru armata europeană sub rezerva ratificării. In însuşi Paris ia naştere gluma că «Francezii vor o armată germană dar sub condiţia ca ea să fie mai tare ca cea sovietică şi mai slabă decât cea franceză» atâtea erau de multe protocoalele adiţionale pe care le-a formulat Franţa ca... garanţii.

—In Februarie 1953 noul şef al Departamentului de Stat, Foster Dulles, vine la Paris şi specifică: Statele-Unite nu vor fi în stare să facă nimic pentru apărarea Europei dacă ea nu se organizează să se apere singură şi continuă să rămână divizată de rivalităţi.

—Decembrie 1953 In coferinţa din Bermude, Franţa cere din nou amânarea ratificării până după conferinţa cu... Rusia.

—La Berlin, în Februarie 1954 cel mai complect fiasco pentru Occidentali cu singurul succes (rusesc) al unei conferinţe la Geneva unde să vină şi... China roşie.

—In Aprilie 1954, la Geneva. Franţa, inchee armistiţiul în Indochina cedând comuniştilor ceeace nu voise să cedeze naţionaliştilor cu şapte ani înainte.

—In August 1954 parlamentul francez respinge ratificarea şi Armata europeană e înmormântată înainte de a se naşte.

Trebue de reţinut faptul că armata europeană a fost propusă de Franţa în Septembrie 1951 la Washington, că a fost unanim acceptată la Lisabona, în Februarie 1952, şi respinsă de Franţa în August 1954. Când toată lumea se gândeşte şi vrea să ia măsuri împotriva ameninţării tot mai puternice a Rusiei, Franţa caută garanţii contra agresiunii germane. Inţelegerile dela Londra şi Paris stau sub zodia acestei atitudini franceze.

Nu avem intenţia a face prognosticuri, dar ca apartenenţi ai unei naţiuni foarte interesată în cauză ţinem să ne spunem păsul şi să atragem atenţia asupra primejdiilor care plutesc asupra soartei tuturor naţiunilor.

Fără discuţie că înglobarea Germanei şi Italiei în Pactul Atlantic nu este văzută cu ochi buni nici de Rusia. Inarmarea germană este coşmarul cel mai îngrozitor pentru U. R. S. S. Frica instinctivă pe care bolşevicii o au faţă de armata germană este legitimă şi amintirea răsboiului trecut îi înfioară. O armată germană aprovizionată de o industrie şi o economie americană înseamnă sfârşitul aventurii comuniste. Deaceea Kremlinul nu se va da bătut cu una cu două. El are la îndemână arme pe care le mânueşte cu destulă dexteritate: diversiunea, propaganda, intimidarea, intriga, sabotarea şi în cele din urmă revoluţia şi războiul. Va încerca, tot ce-i stă în putinţă, în Franta şi Italia unde partidele lui Thorez şi Togliatti pot să facă nu numai propagandă ci chiar şi presiuni. Grevele de orce categorie vor turbura Anglia, Germania şi Statele-Unite. Un lucru este cert. Diplomaţia sovietică joacă pe venalitatea şi oportunismul politic al unor oameni care nu văd mai departe de lungul nasului şi care îşi închipue că au dispărut din lume patriotismul, curajul şi credinţa.

Moscova a încercat o primă diversiune prin propunerea unei conferinţe a statelor europene la sfârşitul lunei Noembrie. Occidentalii au respins unanim orce conferinţă cu Rusia înainte de ratificarea acordului dela Paris. Kremlinul a adunat totuşi la Moscova statele de după cortina de fier şi China roşie şi a dat instrucţiunile necesare în ce priveşte atitudinea ce trebue adoptată şi acţiunea ce trebue întreprinsă în raport cu acest acord. D. Grotewohl, în numele Germaniei orientale, a fost cel dintâi care, în calitate de portavoce sovietică, a vorbit. «*Primul pas pe care armata*

germană occidentală il va face pe teritoriul Republicei democrate va însemna al treilea răsboi mondial» este un simplu loc comun căci lucrul e de sine înţeles. Iar complectarea *«şi cum noi nu dorim răsboiul, avem datoria de a constitui la graniţele noastre protecţia muncitorilor noştri»*, care, în fond nu spune nimic nou (căci armatele satelite sunt deja organizate), tinde să intimideze pe timoraţii occidentali. Deci după diversiunea conferinţei dela 29 Noembrie, eşuată, urmează această încercare de intimidare. Până la data aceasta Rusia nu a mai întreprins nimic, însă este de aşteptat ca ea să aţâţe în paralel şi Franta şi Germania prin elementele periferice acţiunii guvernamentale. Deocamdată asupra alegerilor din Germania nu a reuşit să exercite nicio influenţă cu toate că socialiştii germani nu erau mulţumiţi cu acordul asupra Sarului.

In schimb, în Anglia şi Franta acţiunea a fost declanşată. La ultima «nefăcută» a domnului Chruchill, în ajunul aniversării celor 80 de ani, Laboraştii au deslănţuit o campanie care, cu toate lăcrămoasele retractări ale octogenarului, va impresiona căci mareşalul Montgomery a confirmat autenticitatea mărturisirii făcute cu privire la o eventuală reînarmare (în 1945) a Germanilor împotriva Ruşilor.

In Franţa a reapărut cerberul patriotismului, generalul de Gaulle, ale cărui resentimente din timpul refugiului său în Anglia îi afectează dreapta judecată şi preferă să moară gâtuit de un bolşevic decât să întindă mâna Americanilor care l-au neglijat în 1944 şi să se înţeleagă cu Germanii care sunt mai puţin primejdioşi alături de Francezi decât de cealaltă parte a parapetului. Generalul de Gaulle poate îşi va aduce aminte de fapte esenţiale şi anume că, în materie de înţelegere cu Rusia, Moscova e mai aproape de Berlin decât de Paris şi că în materie de vitalitate etnică, pactele contează foarte puţin.

Este, fără îndoială, îmbucurător că Occidentul a respins conferinţa cu Ruşii până după ratificare, dar conversaţiile bipartite şi tărăgănările de până acum duc la desperare pe cei care aşteaptă o dreaptă eliberare de sub teamă şi de sub teroare. Orce amânare este un interval în care Occidentalii... aşteaptă, iar Rusia lucrează prin toate elementele ce îi stau la dispoziţie (neutralişti, coexistenţialişti, timoraţi, revanşarzi, criptocomunişti şi alţii).

Nu este de neglijat nici faptul, în aparenţă obiectiv, enunţat în camera Comunelor de către premierul englez că *«un număr excesiv de probe atomice ar avea gravul efect, prin acumulare, al unei puternice radioactivităţi şi ar compromite viaţa pe pământ»*. Ce

propagandă mai bună pentru Ruşi şi împotriva înarmării americane cu arme atomice de care le este aşa de frica comuniştilor? Nu mai rămâne decât propunerea, făţişă sau ascunsă, de sabotare în fabrici şi pe câmpurile de experienţă! Ce argumente pot trage timoraţii şi neutraliştii din asemenea declaraţii care, în fond, sunt simple presupuneri! Rusiei nu-i mai rămâne, în aceste condiţiuni, decât prin oameni total acoperiţi să încurajeze această mentalitate şi asemenea acţiuni cum au făcut-o în Franta unde au încurajat pe anticomunişti (pe chestia spionajului) împotriva lui Mandés-France, unul din făuritorii acordului cu Germania.

Chiar şi în Statele-Unite modalitatea «convieţuirii» este reexaminată pentrucă nu lipsesc naivi care să o creadă şi agenţi care să susţină că Yugoslavia este cea mai bună dovadă a posibilităţii acestei convieţuiri.

Aceştia sunt augurii sub care stă problema apărării anticomuniste.

Rusia, conştientă că o înţelegere între Occidentali, fără altă condiţie, înseamnă izolarea şi deci moartea politicii ce o duce, speculează rivalităţile, încurajând chiar imperialisme de mult moarte şi împiedicând, cu orce preţ, pacea de d r e p t a t e, singura pace adevarată şi deci durabilă.

(«Libertatea», Noem.-Dec., 1954)

* * *

«Voturile nu au niciun drept de a se proclama stăpânitorii comunităţii şi de a socoti că interesele lor se pot identifica cu interesul public. Comunitatea nu este alcătuită exclusiv de această majoritate a votanţilor, din nişte anume alegeri, ci din generaţiile care se succed, una după alta, şi din acelea care încă nu s'au născut.»

Continuă, te rog, iubite cititor lectura acestei note, pentrucă citatul de mai sus nu este din Corneliu Codreanu, ca să te îndreptăţească să spui —dacă eşti legionar— «lasă că ştiu eu mai bine ce a spus Căpitanul», sau—dacă nu eşti să parafrazezi cu tâlc, pe Natanael, şi să—ţi spui cu suficienţă, «poate eşi ceva bun din Nazaretul legionar?»

Citatul este din ultima carte a lui Walter Lippmann, cunoscutul ziarist şi «essayist» politic american.

Dar iarăşi rog pe cititor să nu crează că este o frază trun-

chiată cu îndemânare pentru a glosa pe ea considerațiuni partizane. Este o afirmare categorică, o premiză pentru a demonstra eșecul democrației n u m e r i c e. Mai precis, este adevărul de bază pe care se întemeează când afirmă că «electoraeul» a distrus democrația. Ba este și mai categoric când spune că «părerea maselor, dacă domină guvernul, iscă perturbări morbide ale *funcționării normale și firești ce-i incumbă Puterii.*»

Această notă (care nu vrea să fie o recenzie) ține doar să amintească faptul că acum 20 de ani, Corneliu Codreanu a scris exact același lucru când a definit «Neamul». Pentru a fi crezut, a fi luptat pentru asta, a fost ucis acum 17 ani, după ritualul cel mai degradant (ca la Nürnberg) prin ștreang.

«Die Sonne bringt es an den Tag!» Păcat însă de suferințele oamenilor din acest răstimp, victime ale unei democrații împotriva căreia ne ridicăm inutil după ce ea și-a indeplinit menirea. Se bucură doar cei ce ne-au împins pe această cale, pentru a ne ruina mai sigur și mai repede și a face oportună dictatura pe care vor să ni-o impună.

(«Libertatea», Martie-Aprilie, 1955)

* * *

SUVERANITATEA GERMANIEI. La 5 Mai, adică la zece ani dela capitularea din 8 V. 1945, Germania occidentală și-a recăpătat suveranitatea. Ca un ecou îndepărtat ne revin vorbele lui Winston Churchill (de după primul răsboi mondial) «*nimic nu e cu putință în Europa fără Germania, totul e ușor cu ea*». Si în convingerea că acesta e adevărul, ne întrebăm cui a folosit ceeace s'a întâmplat acum zece ani? Azi o știu și copiii. Dar dacă—a fost vorba să servească numai Rusiei comuniste și să dărâme Germania «fără de care nimic nu e cu putința în Europa» cu ce se pot justifica jertfele în oameni, avuții și civilizație făcute împotriva propriilor interese? Iată o întrebare la care omenirea, care nu e lipsită de un ideal, trebue să mediteze pentru a se apăra, măcar pe viitor, să mai cadă pradă intereselor care nu se port mărturisi ale unor forțe pe care nu vrem să ni le mărturisim.

Suferințele omenirii încă nu s'au terminat și nu le vom putea pune capăt decât în ziua când ne vom hotări să nu mai fim «cozi de topor» și nici «mercenari», pentru un blid de linte, și celor ce din întuneric ne mânuesc ca pe niște marionete.

Suveranitatea Germaniei în condițiile defensive în care a fost conceput pentru a apăra lumea de fluxul de comunism ce caută să se reverse spre Occident, are un revers care poate fi funest pentru țările subjugate. «Germania suverană» adăpostește pe teritoriul ei armate americane, engleze și franceze. Prin analogie «N. A. T. O. oriental», adică Rusia și țările subjugate, «vor» putea lua hotărârea ca pe teritoriile țărilor care trebuiau evacuate în anumite termene, (România la trei luni după pacea cu Austria) să rămână armate «amice» sovietice în scopul de a preveni o eventuală «agresiune occidentală». E o perspectivă plină de îngrijorări pentru noi.

PACEA CU AUSTRIA. Faptul politic cel mai surprinzător a fost propunerea făcută de Soviete direct Austriei pentru încheerea imediată a păci și semnarea ei, în timp extrem de scurt, la 15 Mai. Deși surprinzător, faptul nu era de neașteptat. Rusia trebuia să-și pregătească eșirea din impasul în care se găsea. Suveranitatea Germaniei, cu înarmarea care urmează, adversitatea impotriva lumii comuniste la Bangcoc, cu încercuirea psihologică ce decurge și, ca consecintă generală, răsboiul de lichidare pe care Kremlinul vrea și e dator să-l evite, impuneau schimbarea de tactică politică.

Premizele politicei moscovite sunt clare.

— Evitarea răsboiului cald,

— Păstrarea câștigurilor realizate, și, întru realizarea lor,

— Desmembrarea solidarității anticomuniste.

Din aceste premize, prima este categorică, atât doctrinar cât și politic. Răsboiul înseamnă pentru comunism sinucidere atâta vreme cât nu e sigur că-l poate câștiga prin capitularea fără condiții a adversarului. Ori suveranitatea și armata germană fac imposibilă această ipoteză de victorie a armatelor roșii cu toată fanfaronada glăsuită prin Radio Moscova, Peking și Varșovia. La această premiză Sovietele nu pot deci renunța în tactica pe care urmează să o pregătească.

Desmembrarea occidentalilor e încă o chestie de durată și punerea în fapt a acordurilor dela Paris, a cimentat deocamdată această solidaritate. Pe această linie Rusie nu înțelege să facă nicio concesie care ar avea de rezultat constrângerea și izolarea ei. Dealtfel tactica revoluției mondiale constă în vârârea de icuri

între statele burgheze, pentruca comunismul să poată supravieţui.

Terenul pe care imediat poate juca cu profit este al câştigurilor (şi aşa provizorii si nesigure) cu toată enunţarea categorică a lui Stalin făcută în această privinţă. Cedând din aceste câştiguri, Rusia dă din ceeace nu este al ei.

Pacea cu Austria convine multor desiderate şi satisface probleme din care se mai poate trage folos.

1. Această pace este o condiţie esenţială a Occidentalilor. Deci îi satisface pe ei.

2. Austria neutralizată nu poate fi înglobată în grupul de forţe anticomunist.

3. Tratamentul acordat Austriei poate fi nadă pentru Germani, care ca să obţină unificarea şi pacea ar fi dispuşi la unele concesii.

Cu aceasta Rusia serveşte cauza celuilalt desiderat «desmembrarea». Neutraliştii şi coexistenţialiştii apuseni vor specula atitudinea. «înţelegătoare şi generoasă» a Rusiei şi ar putea provoca diversiune între Americani, Englezi şi Francezi. La fel, socialiştii germani ar putea fi determinaţi la o luptă mai înverşunată împotriva alianţelor, în nădejdea că Ruşii le vor acorda unitatea şi pacea, în schimbul neutralităţii.

Dacă ar reuşi aceste manevre Kremlinul ar putea fi mulţumit şi liniştit pentru o bună bucată de vreme. Desmembrarea nu ar mai fi imposibilă şi răsboiul cald ar fi evitat.

Faptul că în interiorul Sovietelor atmosfera nu pare a fi prea limpede este un factor care poate produce multe surprize.

De înţelepciunea şi hotărârea oamenilor din lumea liberă de a nu se mai lăsa păcăliţi, depinde ce va mai urma.

Semnele care nu se arată a fi rele ascund totuşi în spatele lor îngrijorări de care nu trebue să facem abstracţie. Tratatele de pace deja încheeate şi de care James Byrnes (unul din semnatari) scria a doua zi după ce le-a semnat: «*prima datorie a noastră este acum modificarea tratarelor de pace nedrepte pe care le-am încheeat*», pare-se a rămâne o sinistră moştenire. Mai mult, aşa cum am menţionat mai sus, nu este exclus ca ele să se înrautăţească prin prelungirea fără termen a ocupaţiei, ca replică a prezenţei armatelor aliate pe teritoriul Germaniei suverane. E o condiţie pe care Occidentalii au datoria de a o refuza.

* * *

A murit Alber Einstein. Nu ştim om de ştiinţă care să se fi bucurat în timpul vieţii sale de mai multă publicitate decât fisicianul relativist.

Numele lui Copernic, Napier, Galilei, Kepler, Newton, Leibnitz au rămas claustrate în archive ştiinţifice, iar Mach, Lorenz, Planck, Niels Bohr abia sunt cunoscute. Opera lor e prea grea pentru a putea fi încărcată în spatele câtorva coloane anonime de cotidiane, deşi pe temeiul adevărurilor enunţate de ei se sprijină activitatea ştiinţifică a fisicianului recent decedat.

Numele lui Einstein a apărut în publicitatea profana odată cu problema relativităţii ale cărei formule de transformare le stabilise deja antecesorul său, olandezul Lorenz, a cărui «forţă»—«forţa lui Lorenz»—constitue baza electromecanicei. Dela principiul *mişcării relative,* adică al mişcării raportată la un sistem de referinţă el însuşi mobil, s'a trecut la pricipiul generalizat cu prilejul teoriei electronilor (în urma construcţiei atomului imaginată de Rutherford şi Niels Bohr). Cu acest prilej s'a enunţat postulatul relativist că «legile naturale sunt independente de mişcarea sistemului de referinţă dacă această mişcarea este o translaţie rectilină uniformă». Cum cinematic se vădea inexact acest postulat, Einstein a căutat să împace lucrurile spunând că ceasul din buzunarul unui om care se mişcă, merge mai încet decât cel din buzunarul celui care stă pe loc în raport cu rădăcina patrată a lui (l—v/c)/ (l+v/c),—că lungimea aceluiaşi metru e mai mare când e considerată într'un tren care *stă* în staţie decât în trenul care e în mers.

Spiritul de blazare filosofică dela începutul secolului a găsit probabil o mare satisfacţie în afirmarea că «totul e relativ» şi relativismul a făcut ocolul saloanelor iar «cronicarii mondeni» au dat o publicitate nemai conoscută până atunci unui pricipiu care trebuia să fie ştiinţific. E drept că Henri Poincaré spusese că «e mai comod să admitem că pământul se învârte pentrucă astfel se exprimă mai simplu legile mecanice» dar că nimic nu îndreptăţeşte să spunem că acesta e adevărul. Relativismul lui Poincaré nu implică însă ipoteze care să sgârie acel «esprit de finesse» al lui Pascal.

Această notă care nu intenţionează să fie o recenzie a lucrărilor meritorii de Fisica ale lui Einstein, încearcă numai să releveze ciudăţenia unei publicităţi, care nu ştim dacă a făcut vreun serviciu fisicianului, dar care a ţinut să popularizeze un pricipiu îndoelnic şi să lege celebritatea lui Einstein de cea mai «relativă» activitate a sa.

Dedicat preocupărilor de ştiinţă a refuzat când i s'a oferit, pre-

şedenţia Israelului deşi a trăit şi a murit ca şovin naţionalist şi rasist. In această postură a intervenit public în favoarea soţilor Rosenberg, iar rasial s'a ridicat împotriva asimilării. Cităm: «sentimentul naţional jidovesc trebue galvanizat peste tot unde trăesc jidovi. Totdeauna mi-a fost silă, ca de o nedemnitate, de febra de asimilare a unora din colegii mei. Nu există Jidov german, Jidov rus, Jidov american ci numai Jidov pur şi simplu».

Sir Winston Churchill: s'a retras din viata politică, pentrucă menţinerea scaunului de deputat în Camera Comunelor înseamnă prea puţin faţă de rolul pe care l-a jucat în politica mondială şi naţională fostul premier englez.

Dacă e prea devreme pentru a face un panegiric, este oportun să încercăm un succint bilanţ în care nu suntem constrânşi la lozinca «nihil, nisi bene». Varietatea de daruri cu care a fost înzestrat nu i-au pus nicio oprelişte, iar lipsa de etică profesională a făcut să se prezinte sub aspectele cele mai contradictorii.

Luptător, ca ofiţer, în Indii contra unor popoare care nu făcuseră niciun rău neamului său, reporter de ziare în răsboiul, şi mai nedrept, împotriva Burilor, de unde scapă prin norocul de a nimeri singura casă în care viaţa îi putea fi cruţată, intră—cu titlul de maior însă fără cele ereditare de nobil—în politică.

Primul rol decisiv l-a jucat în răsboiul mondial din 1914-18, în calitate de ministru. Cel dintâi—imediat după revoluţie—a dat alarma asupra primejdiei bolşevice şi a vrut să distrugă în embrion «Bestia fără nume». Atunci scria cu indignare (The Aftermath) împotriva întârzierii de şase luni a hotărîrii Consiliului Suprem: «şase luni de tergiversare au dat timp bolşevicilor de a-şi ridica o armată şi de a se consolida la putere. Momentul ales de Consiliul Suprem a fost exact acela în care această hotărîre nu mai servea la nimic».

Peste 30 de ani acelaş W. Churchill dădea răgaz nu de şase luni ci de şase ani bolşevicilor să se consolideze nu în propria lor ţară ci în zece ţări subjugate pe care la Yalta şi Moscova le vânduse cu o uşurinţă criminală «Bestiei fără nume».

Tot atunci şi tot acolo (The Aftermath), W. C. scria: «*Lumea civilizată e datoare să recucerească Rusia. Sovietele nu reprezintă Rusia... A recâştiga Rusia militar şi moralmente ar fi o sarcină prea grea pentru noi, învingătorii, singuri, dar pentrucă trebue să o facem, o vom face cu Germania. Germania cunoaşte Rusia mai bine ca oricine... Nimic nu e cu putinţă în Europa fără Germania, totul va fi uşor cu ea.*»

După 20 de ani Sir W. C. încheea pactul din 1942 cu... Rusia împotriva Germaniei. La scrisoarea din 8 Octombrie 1944 a lui Francisco Franco, plină de prevederi politice şi de îngrijorări pentru viitorul lumii, în care spunea: «pentrucă nu putem crede în buna credinţă a Rusiei comuniste şi pentrucă cunoaştem puterea insidioasă a bolşevismului, trebue să luăm în considerare că distrugerea sau slăbirea vecinilor săi ar creşte imens ambiţiunile şi puterea Sovietelor, făcând mai necesară ca niciodată comprehensiunea şi înţelegerea ţărilor din Occidentul Europei», d. *Churchill* răspunde: «*Aşi induce pe E. V. într'o gravă eroare dacă nu i-aşi risipi din sufletul său ideea greşită că guvernul M. S. ar fi dispus să ia în considerare vreo grupare de puteri în Europa occidentală sau în orice alt loc, bazată pe ostilitatea faţă de aliaţii noştri Ruşi sau pe o presupusă nevoe de apărare împotriva lor. Politica guvernului M. S. se sprijină în mod ferm pe tratatul anglosovietic din 1942 şi socoate colaborarea anglorusă ca esenţială în armatura viitoarei organizări a lumii, nu numai pentru prosperitatea Europei în întregul ei.*» Risum teneatis!

In 1945 acelaşi W. C. telegrafia generalului Montgomery să depoziteze şi să păstreze armamentul german capturat, căci poate fi nevoe de reînarmarea Germanilor contra... Ruşilor.

Nu avem intenţia să punem pe două coloane toate contradicţiile politice ale domnului Churchill, dar avem dreptul să ne întrebăm dacă este îngăduit, pe linii atât de mari ca aceea a viziunii vieţii şi a lumii, să se poată face asemenea tribulaţiuni.

Nu ştim dacă în răgazul pe care îl are acum, va mai scrie un nou «Aftermath» dar trebue să nu uite că asemenea pilde nu sunt educative şi că deci nu e de mirare dacă tineretul dela Oxford, în majoritate de 75 %, a răspuns: «NU» la întrebarea «v'aţi bate pentru Rege şi pentru imperiul britanic?» şi «DA» la întrebarea «v'aţi bate pentru izbanda idealului comunist?»

Ne străduim să înţelegem că «pentru a se salva a făcut pact şi cu Satana», dar nu putem pricepe întrucât s'a salvat prin acest pact care i-a distrus imperiul. Si atunci mai avem dreptul să-l întrebăm: *sugestia căror forţe oculte l-a făcut să întoarcă pe dos politica dintre* 1917-1924?

Nu se vădeşte oare şi azi că e valabilă credinţa sa de atunci «nimic nu e cu putinţă în Europa fără Germania, totul va fi

ușor cu ea» pentru a nu găsi nicio explicație cinstită pactului din 1942 și răspunsului din 1944?

Nimeni nu se îndoește că Winston Churchill este un mare patriot englez, însă e de neînțeles că marea sa inteligență nu l-a ajutat să vadă înșelătoria celor ce nu l-au lăsat să se înțeleagă cu Germania, pentrucă Hitler minte.

Documentele diplomatice care se cunosc arată cine mințea și într'o zi vor dovedi și cine a făcut răsboiul. Deocamdată se știe precis că a fost făcut pentru a dărâma Germania, «fără de care nimic nu e cu putință în Europa» și pentru a ridica Rusia bolșevică, «un stat fără națiune, o armată fără patrie, o religie fără Dumnezeu» cum atât de just o vedea și atât de plastic o definea acum 30 de ani Sir Winston Churchill.

Soldul bilanțului său este dificitar. Omului de curaj i-a lipsit curajul de a rezista sirenelor și s'a dat bătut. «*Un văl a fost aruncat peste ororile acestei faze finale... Puterile aliate și asociate și-au întors ochii și și-au astupat urechile. Nu doreau să afle prea mult. Dealtfel moartea este misericordioasă și, mai ales, a fost foarte activă.*» (W. Churchill, The Aftermath.)

(«Libertatea», Mai-Iunie, 1955)

POLITICA

Dela Platon și Aristotel până azi s'a scris atâta despre politică încât numai definițiile, și interpretarea lor ar alcătui un abundent material pentru un op voluminos.

Pe noi însă acum nu ne interesează «dialectica politică», iar rândurile ce urmează nu vor să fie o contribuție la «filosofia politică».

Noi știm un lucru precis. *Politica este făcută pentru oameni și nu oamenii, cu soarta lor, sunt destinați să constitue material de experiență pentru conceptele politice, oricare ar fi ele.* Si tot așa de precis mai știm un alt lucru. Au trecut treisprezece ani de când, prin capitularea «Axei», a încetat starea de răsboi care a adus atâta prăpăd pe suprafața planerei noastre. Si tot atâția ani de când mai bine de o sută de milioane de suflete gem sub jugul unei robii pe care n'au cunoscut—o vremurile primitive când oamenii nu se bucurau de «standard»-ul de civilizație actual.

Dacă binefacerile «epocii atomice» și sborurile «interplanetare» au trebuit să fie plătite cu atâta sânge și cu atâtea lacrimi cât a curs în acest răstimp, omenirea e îndreptățită să blesteme aceste timpuri și să le regrete pe cele patriarhale. Atunci, după un răsboi—oricât ar fi fost el de nedrept—urma o perioadă de

pace și popoarele își puteau tămădui rănile. Astăzi nu se stinge bine focul întrun colț de continent și se aprinde altul în altă parte. Si aceasta cu o regularitate care nu poate fi desmințită, ba (cum arătăm în altă parte a gazetei) poate fi cu certitudine prevăzută.

In aceste condițiuni omul depe stradă ca și cel din laborator se întreabă nedumirit ce fel de politică este aceasta? Au înebunit protagoniștii de—și joacă propria lor soartă la ruleta pe care saltă în locul bulei de fildeș una atomică? Nu se poate încheea și după acest răsboi nefericit o pace care să îngăduie oamenilor să—și vadă de necazurile lor fără de imixtiunea drăcească a «marilor»?

In ce ne privește pe noi răspundem hotărât N U.

Față în față stau două concepte politice care, cu toată reclama demagogică făcută, nu pot *sá coexiste* și deci *nu pot să conviețuiască.*

Conceptul rusesc e cel care călărește pe realități. Politica este arta de a realiza o viziune a vieții și a lumii. Că această viziune comunistă este o nebunie, importă prea puțin deocamdată, când nimeni nu e hotărât la jertfa supremă pentru a împiedica această nebunie.

«Arta de a conduce pe oameni», «arta de a prevedea», «arta de a folosi conjuncturile» și tot felul de alte «arte» care vor să fie tot atâtea definiții, sunt simple formule lipsite de eficiența «hotărârii» care stă la baza conceptului de «realizare».

Oare sărăcia de gândire a Occidentului să fie atât de mare încât să nu vadă viziunea vieții și a lumii care să poată opune cu îndârjire și cu eroism pe închinătorii ei închinătorilor Satanei? Numai în numele acestei viziuni se poate polariza omenirea în lupta ce trebue să o ducă astăzi împotriva viziunii comuniste, pentru care Sovietele au polarizat prin forța brutală pe care o folosesc, jumătate din populația globului.

Când Occidentul va renunța pedeoparte la vechile lui fobii, iar pe de alta se va desbăra de forțele oculte care din culise trag sforile politice în folosul Sovietelor, atunci și numai atunci va putea urmări și El realizarea unei viziuni a vieții și a lumii capabilă să stăvilească demența sovietică.

(«Libertatea», Septembrie, 1956)

Decâteori s'a făcut invitația la pace, în scopul de a ajunge la o ințelegere, s'a răspuns printr'un categoric și brutal n u .

Să fim bine înțeleși. Nu este vorba de propunerea fățarnică și cu substrat agresiv a comuniștilor. «Pacea» pentru care militează ei este narcoticul prin care vor să adoarmă vigilența neamurilor și instinctul lor de conservare. Nu avem nimic deaface cu această propunere și nici cu pacea pe care ea o flutură ademenitor.

Pacea la care ne referim noi nu este nici acceptarea silită a două poziții ireductibile—poziția tranzitorie a unui armistițiu care urmărește înfrângerea prin tratative a părții adverse.

Pacea pe care am propus-o noi a fost unirea în vederea aceluiași țel final, doborârea comunismului și salvarea omenirii de flagelul abrutizării și, subsecvent, al nimicirii. Si, la această propunere de unire, ni s'a răspuns cu exclusive, cu ostracizări prin nimic justificate decât poate prin nebuneasca încredere că «roșii» vor renunța să strivească cu călcâiul bine apăsat pe cei pe care i-au îngenunchiat tocmai pentrucă nu au știut să se apere la vreme.

Atitudinea de apărare individuală a liberalismului este depășită. In fața puhoiului comunist dialectica «drepturilor omului» este inoperantă. Soarta Anei Pauker și a celorlalți comparși de dincolo de cortină este concludentă. In lupta ce ne stă în față trebue să trecem

dela drepturile omului la cele de ordin superior, la «drepturile neamului». Numai în această credinţă vom birui, Numai «cruciada neamurilor» va salva neamurile subjugate şi va evita celor «libere» experienţa raiului bolşevic.

La această revoluţie facem astăzi invitaţia. Dacă cineva mai are naivitatea să creadă că mâine se va putea aranja şi cu comunştii, le lăsăm, eu strângere de inimă, perspectivile epurărilor. Intre salvgardarea principiilor marei revoluţii franceze şi între salvarea vieţii omenirii nu este de ales.

Dacă menţinându—se pe acea poziţie falsă care a mijlocit aventura comunistă prin lipsa de înţelegere a stringenţelor vieţii-vechea gardă clamează «garda moare dar nu se predă» înseamnă că nu a înţeles nimic din experienţa ultimului veac.

Garda moare în apărarea noilor poziţii cucerite pe linia adevărului, nu în încăpăţânarea de a nu se lăsa urnită din poziţii depăşite. In desfăşurarea istorică a evenimentelor, lupta s'a dat totdeauna întru apărarea patrimoniilor imprescriptibile şi nu a formelor tranzitorii pe care umanitatea le-a putut arbora ocazional.

Reîmprospătaţi-vă răspunsul lui Mircea cel Bătrân dat lui Baiazid: «ce-i mână pe ei în luptă, ce dorea acel Apus?»; «eu îmi apăr-sărăcia şi nevoile şi neamul»—Iată adevărul imanent, iată datoria pe care o avem în relaţiile noastre eu Apusul.

Dincolo de litera, prea curând ajunsă moartă, a «Pactului Atlantic», înţelegând măcar acum târziu, valoarea acelui «veto» acordat Sovietelor pentru a ne pune beţe în roate decâteori vrem să ne apărăm, să operăm în socotelile noastre de boeri scăpătaţi revirimentul necesar pentru a ne salva.

Are prea puţină importanţă pentru omenire dacă ducele de Windsor va fi, ori nu, invitat la încoronarea reginei Elisabeta II, dar are o importanţă covâşitoare dacă statele arabe vor fi incluse în apărarea Orientului mijlociu.

Dacă pentru unii a sta cot la cot cu Arabii este o abatere dela vechi tradiţii şi protocoale, dacă în întelegerea lor acest lucru este revoluţionar—ei bine!—la această revoluţie facem invitaţia.

Cu statele naţionaliste arabe şi cu naţionalismele considerate reacţionare se va salva omenirea iar civilizaţia îşi va găsi adevărata ei cale. Dacă nu o facem acum această revoluţie, tot va trebui să o facem mai târziu, când va fi mai greu, după ce teroarea roşie se va fi întins peste întreaga planetă.

(«Libertatea», Septembrie-Octombrie, 1952)

ROMÂNIA STAT SATELIT?

ROMÂNIA STAT SATELIT?

Incă din 1945 planează asupra României acuzaţia de stat al Rusiei comuniste. A fi declarat satelitul unei mari puteri, înseamnă că, în cazul unui conflict armat, statul satelit va suferi aceleaşi consecinţe ca şi marea putere, în eventualitatea înfrângerii acesteia, iar, în timpul răsboiului, va fi supus aceleiaşi distrugeri pustiitoare. Dar, este România un stat satelit al puterii comuniste sau este o prada a acesteia? Pentruca un stat să poată fi considerat satelit al altuia, el trebue, prin voinţa conducătorilor săi legitimi să fi renunţat la dreptul de a se conduce singur şi de a se supune în toate domeniile intereselor altei ţări, ale cărei hotărâri le acceptă şi le aplică.

Dacă această este definiţia unui stat satelit, să ne întoarcem cu sapte ani înapoi şi să cercetăm dacă România poate fi încadrată în această formulă. Când la 23 August 1944 s'a anunţat la radio încetarea stării de răsboi cu Rusia, opinia românească era împărţită în două. Unii, sub influenţa propagandei făcută în ţară, în favoarea Rusiei, erau convinşi că armatele sovietice vor trece prin România ca prietene şi că, datorită hotărârii de a întoarce armele contra Germaniei, ni se vor impune, prin tratatul de pace, condiţiuni acceptabile; deasemenea mai credeau în svonul că, în scurt timp, vor ateriza la Bucureşti câteva divizii engleze, care trebuiau să dea populaţiei siguranţa că nu este lăsată la discreţia armatelor ruseşti.

Alţii—cari cunoşteau istoria Rusiei şi tendinţele imperialiste comuniste—îşi dăseau seama că Ruşii, odată intraţi în tară, nu vor pleca de bună voe. Marea massă a populaţiei, presimţind cu instinctul ei sănătos prăpădul care se va abate asupra ei, trăia cu spaima în suflete; o mare îngrijorare apăsa asupra tuturora.

Trupele depe front au primit vestea cu surprindere şi cea mai mare parte a ostaşilor s'a bucurat, crezând într'o întoarcere acasă. Dar această bucurie a fost de scurtă durată—numai câteva ore—căci armata rusă nu ştia nimic despre armistiţiul anunţat de Români, şi toţi ostaşii care depuseseră armele au fost declaraţi prizonieri şi transportaţi în Rusia.

Nici ceilalţi, cari n'au căzut prizonieri, n'au avut o soarta mai bună, căci conform armistiţiului încheiat abia la 12 Septembrie 1944, România şi-a luat angajamentul să pună la dispoziţia comandamentului rus cel puţin 12 divizii care să lupte contra Germaniei. Soldatul român, întors acasă cu gândul să-şi pună familia la adăpost de ruşi, a trebuit să ia iar arma în spinare.

Guvernul Sănătescu—constituit în noaptea de 23-24 August 1944—,era neputincios în faţa desordinilor, jafurilor şi crimelor sovietice, precum şi a atacurilor date de formaţiunile politice comuniste, camuflate sub diverse denumiri. Prin armistiţiul semnat la 12 Septembrie 44, România a intrat complet în puterea Rusiei. Iată ce scrie Markam în cartea lui, «La Roumanie sous le joug sovietique»:

«Cet armistice livrait la Roumanie pieds et poings liés à l'Union Sovietique et montrait que la Grande Bretagne et les Etats-Unis avaient capitulé devant la Russie. Le résultat du coup d'état tenté et realisé par le Roi et Maniu a été de faire de la Roumanie un état vassal de l'Union Sovietique.»

«La Russie avait donc officiellement le pouvoir de contrôler les journaux, la radio et les réunions, de suspendre l'activité de toutes les organisations, d'arreter tout roumain en le declarant criminel de guerre ou ennemi des Alliés (de l'U. R. S. S.). Elle pouvait exiger les sommes qu'elle désirait pour couvrir les dépenses de la guerre, prendre toutes instalations et toutes les usines comme butin de guerre. L'ambassadeur des Etats-Unis à Moscou consentit non seulement à tout, mais engagea fortement la Roumanie à accepter, comme Hitler en 1940, avait pressé la Roumanie de donner la Bessarabie à l'U. R. S. S.»

Deşi armistiţiul impus României a fost atât de dureros, totuşi ar fi fost suportabil, dacă după semnarea tratatului de pace s'ar fi îngăduit să-şi conducă destinele ca stat independent. Acest lucru nu numai că nu s'a întâmplat, dar, chiar în timpul răsboiului, Rusia, fără niciun fel de menajament pentru aliaţii ei, şi-a impus voinţa la Bucureşti.

Gabintul Sănătescu remaniat la 4 Noembrie 1944, prin introducerea a 6 Miniştrii comunişti, a fost încoluit la 7 Decembrie cu guvernul Gl. Rădescu. Comuniştii din guvern, după vizita făcută de Gheorghiu Dej la Moscova, au început o campanie obstrucţionistă, cu tendinţa de a răsturna şi acest guvern comunist, sprijinit total de ruşi. In urma înţelegerii dintre Anglia şi Rusia din toamna anului 1944, prin care Anglia renunţa la orice intervenţie în România pentru a-şi asigura influenţa în Grecia şi, pe baza acordului dela Yalta, Rusia îşi putea permite orice fel de acţiune în România. Sunt cunoscute evenimentele care au prezidat la înlăturarea guvernului Rădescu. Sosirea lui Visinski la Bucureşti, violentarea voinţii Regelui şi instalarea guvernului Groza, au pecetluit sfârşitul unei democraţii, care şi aşa nu mai exista decât doar cu numele.

Iar în acest răstimp soldatul român lupta spre Vest, pentru o democraţie care n'a ţinut seama de jertfa lui şi pentru victoria unui comunism care acasă îi sugruma neamul. O mai cumplită tragedie nu se poate închipui. Cât de puternică a fost disciplina în care a fost educat acest ostaş şi cât de mare a fost sufletul lui, pentruca să-şi poată înfrânge desamăgirea care-i măcina voinţa şi să lupte pentru acei cari îşi bătea joc de familia lui şi-i jefuiau avutul. Dar, pe cât de strălucit a fost sacrificiul lui, pe atât a fost de inutilă jertfa sa pe altarul sfânt al Patriei. Poate că atunci, când se afla victorios la Buda-Pesta sau la Praga, alături de călăul lui, în modestul lui suflet încă mai licărea o speranţă: gândul că totuşi întors acasă, va putea duce iarăşi o vieaţa tihnită. De unde să ştie el că din puţina lui speranţă, nimic nu se va realiza? Când oameni politici cu grea răspundere în faţa ţării nu şi-au dat seama de imensele suferinţe care se vor abate asupra celor mulţi—nu numai asupra celor acuzaţi de fascism—, chiar şi asupra lor, reprezentanţi ai democraţiei.

Si atunci, dacă asta este situaţia, cum poate fi socotită România stat satelit al Rusiei Sovietice? Unde este voinţa poporului care să aprobe acest regim? Unde sunt reprezentanţii lui legitimi? Existenţa la conducerea ţarii a unui guvern de creaturi ale comunismului, sprijinit pe armata ocupantului, nu îndreptăţeşte şi nu justifică epitetul de satelit.

România este o ţară sugrumată de Rusia şi nu satelitul ei. Poporul român face necontenit apel sa i-se recunoască dreptatea, şi atâta timp cât mai există un Român în hotarele ţării, sau în afară, strigătul lui va răsuna peste lume.

(«Libertatea», Noemb. Dec., 1951)

Românii, cei din ţară cât şi cei din pribegie, urmăresc cu «sufletul la gură» evenimentele politice de pe întreg mapamondul.

Nu o fac din preocupări de dialectică politică şi nici din dorinţa de a se amesteca în treburile altora.

Suferinţele celor ce nu se mai pot bucura de drepturile elementare ale omului, —de «dreptate» şi de «libertate»— sunt prea mari şi desolante pentruca cei loviţi de ele să se mai amestece în probleme de gospodărire interioară care nu-i privesc direct. Dar când aceste probleme cată să fie deslegate pe spatele şi pe pielea noastră — cum de atâtea ori s'a petrecut în trecutul apropiat, (la Teheran, la Yalta, la Moscova şi la Berlin) — avem dreptul nu numai să atragem atenţia asupra inadvertenţelor ci chiar să protestăm, oricare ar fi prestigiul celor ce le comit şi oricare ar fi fost raporturile noastre anterioare cu ei.

Când Winston Churchill ne-a vândut la Moscova *«într'un timp mai scurt decât a fost nevoe să se scrie procentele»* (vezi «Memoriile» lui) toţi Românii refugiaţi au protestat într'un glas şi protestul lor a găsit ecou chiar în presa aliaţilor Angliei.

Când un prim-ministru enunţă în programul său de început de guvernare *«dorinţa de a negocia cu Moscova în materie de desarmare, pentrucă liniştea lumii, şi cu ea «unificarea Germaniei», nu pot avea altă soluţie decât în desarmare»*, noi avem datoria să atragem atenţia asupra impasului în care se intră.

Ori cât ar fi de adevărat că «desarmarea» ar însemna «neînarmarea Germaniei» şi că această desarmare e dorită din tot sufletul de Rusia pentru a evita răsboiul care pentru ea înseamnă, sinucidere, noi nu putem accepta «să punem carul înaintea boilor».

Intâi retragere în graniţele din 1938, deci e l i b e r a r e, şi numai după aceea «desarmare».

Noi nu avem nicio aprehensiune împotriva înarmării germane. Pe noi nu ne urmăreşte spectrul neliniştitor al unei Germanii puternice, când această Germanie vrea să lupte împotriva barbariei comuniste.

Stim cu toţii, pertinamente, că U. R. S. S. vrea o Germanie neutralizată, gen Austria, şi deci o Europa neapărată, pentrucă numai astfel îşi va putea continua acţiunea insidioasă de a submina, fără niciun risc, instinctul de conservare al popoarelor care azi nu vor să se supună injoncţiunilor sale de comunizare. Pentru *această finalitate* Rusia vrea *întâi* desarmare.

O lume desarmată nu va putea impune, cu niciun fel de titluri de omenie, eliberarea popoarelor azi subjugate Sovietelor.

O lume desarmată nu va putea obţine decât, cel mult, răgazul unei generaţii până la totala prăbuşire sub imperiul forţelor comuniste. Dacă acest spectru nu înfricoşează pe cei ce îşi pot permite luxul de a gândi «aprés moi, le déluge», noi avem dreptul de a protesta şi de a pretinde, în numele unei civilizaţii creată ca un patrimoniu comun de sute de generaţii anterioare, să se privească mai departe de «lungul nasului» şi să se revină la realitate.

Cine îşi închipue că cedând azi Rusiei peste o sută de milioane de suflete, care se sbat în ghiarele morţii, va obţine mâine «pacea» se înşeală şi îşi tae creanga de sub ei, pentrucă îşi alienează o forţă formidabilă, în folosul duşmanului. Cu politica sovietică, pacea nu se va obţine vânzând Polonia, România, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria, Tările Baltice şi jumătate din Germania, ci constrângând Sovietele să se întoarcă acasă. Si pentru aceasta e nevoe de înarmare nu de «desarmare».

«Negocierele cu Moscova» acest ţel trebue să-l urmărească dacă vrem p a c e a, pacea adevărată, aducătoare de linişte pentru lumea întreagă. Celelalte negocieri, cele pentru desarmare, dacă se fac azi pe pielea noastră, se vor plăti mâine pe spatele celor ce le fac.

(«Libertatea», Ian.-Aprilie, 1956)

Unirea dela 1 Decembrie 1918 reprezintă o mândră şi îndreptăţită sărbătoare românească.

Realipirea—după şaisprezece veacuri şi jumătate de separaţie—a ţinutului transcarpatin la Principatele libere înseamnă împlinirea visului de Unire—«copil al suferinţii»—şi desrobirea de sub apăsarea jugului habsburgic a o treime din suflarea românească a vechei Dacii.

Insemnătatea istorică a faptului depăşeşte însă, pe plan european, fenomenul de reîntregire pe care l-au realizat în cursul secolului trecut şi alte neamuri. Reconstituirea în graniţele naturale a bastionului carpatic reprezintă pentru Europa reorganizarea defensivă sfărâmată de a doua expediţie a lui Traian.

Bastionul carpatic a constituit totdeauna reduta de apărare a Apusului în calea barbarilor spre inima Europei civilizate. In faţa lui se curma marele şleau care ducea din pusta Bugeacului spre Occident. In goana cailor năvălitorii găseau un obstacol de netrecut în cursul apelor mari .De aceea nicio năvălire nu şi-a deschis drum peste Pontul Euxin, prin partea de jos a Nistrului şi Prutului, ori peste gurile Dunării. Poarta de intrare în Europa (Poarta Rusiei de mai târziu) a fost pe aproape de izvoarele apelor, prin Bucovina

şi Ardealul de Nord. Cele şapte Bărgae = Borgo (dela paleoslavul brgho = apăr, străjuesc) aşezate toate pe valea Strajei, dincoace de cumpăna apelor dintre Bucovina şi Ardeal, mărturisesc şi azi de punctele în care vechea populaţie autohtonă a Daco-Geţilor îşi apărau ţara mereu hărţuită. Bărgăul Prundului, ca centru, şi celelalte şase formau coroana de redute de care se izbeau barbarii. Lângă ele, mai târziu, cavalerii teutoni au ridicat Cetatea Rodnei arsă şi dărâmată în 1240 de Tătari.

Greşeala politică de a distruge regatul dacic s'a răsbunat împotriva Apusului. Imperiul roman şi-a sfărâmat digul de care se izbeau valurile de năvălitori şi hoardele acestora au ajuns până la Roma şi Atlantic.

Văduviţi de căpeteniile lor, Dacii, în cei 160 de ani de oblăduire imperială, nu au mai putut avea eficacitatea de pe vremea lui Boerebista şi Decebal. Veacul al treilea înseamnă destrămarea totală a provinciei răsăritene romane şi părăsirea ei.

Grupaţi apoi în knezate şi voevodate sub îndrumarea noilor conducători cari începeau să se ridice, ei au rezistat nouă secole fără istorie consemnată în anale ci numai cu sângele şi jertfa pe care o continuă hărţuială le-o impune şi cu un chinuitor exod dela câmpie în munţi, unde se apărau, şi de aici la câmpie pentru a-şi agonisi cele trebuitoare hranei.

Abia la cincizeci de ani dela retragerea Tătarilor îndărăt în stepele ruseşti, unii dintre conducătorii din Transilvania descind şi întemeează Principatele Valahilor şi Moldovenilor pe glacisul oriental al vechii redute. Cele trei mari unităţi româneşti, Transilvania, Muntenia şi Moldova, trebue să ducă lupte neîncetate împotriva asupritorilor care le jinduiau ţinuturile. Lupta se ducea deopotrivă spre Apus, contra Ungurilor, spre răsărit, contra Ruşilor, spre miazăzi, contra Turcilor. Domnia lui Stefan-cel-Mare în Moldova (1457-1504) constitue un moment politic românesc în istoria Europei. «Atletul creştinătăţii», cum l-a denumit Papa Sixt IV[a], pune stavilă cu credinţa lui şi cu piepturile Moldovenilor, puhoiului islamic. Incercarea lui Mihai-Viteazul de a reface vechiul bastion dacic se prăbuşeşte în trădare. Ungaria îşi întinde stăpânirea asupra Transilvaniei pe care o încorporează coroanei Sf. Stefan. Luptele continuă surde împotriva Maghiarilor, a Ruşilor, a Fanarioţilor şi a Turcilor cu răbufniri în revoltele lui Horia, Cloşca şi Crişan, a lui Tudor Vladimirescu şi a lui Avram Iancu.

In 1852, Ion C. Bratianu prezintă cancelariei dela Berlin memoriul său prin care arată că Europa, pentru a-şi asigura liniştea

împotriva nesaţiului asiatic, trebue să construiască «o Românie puternică la gurile Dunării».

La 1859 Moldova şi Muntenia reuşesc în străduinţa lor de a se uni. Poarta orientală a Apusului este din nou bine străjuită de Principatele-Unite şi la 1877-78 «Sublima Poartă» turcească este definitiv izgonită de armata română din paşalâcul pe care şi-l crease în nordul Dunării.

La 1 Decembrie 1918, şi a treia unitate-Transilvania- intră în constituirea României şi astfel se reface vechiul bastion.

La 3 August 1919 comunismul lui Bela Khun este sdrobit în faşă de armatele româneşti, iar «România Mare» alcătueşte zidul peste care comunismul rusesc nu poate trece.

In 1940 meschine socoteli de echilibru fac din nou greşeala de a desmembra România. Apusul îşi tăia încă odată creaca de sub picior şi comunismul rusesc ajuge dincolo de Berlin.

Luptele duse, în numele unui ideal, timp de şaisprezece veacuri vădesc vitalitatea şi vitejia poporului român şi mărturisesc marea lui viziune şi înţelegere politică în apărarea contra Satanei. Dacă totuşi s'au găsit în Occidentul, azi ameninţat de comunism, oameni care să facă pact cu Satana şi să sacrifice «fără cavalerism» (cum o recunosc singuri) milioane de suflete, noi, cei care am luptat şi vom mai lupta, avem nesdrunciată încredere în verdictul Istoriei.

Oricât de dramatică ar fi o aniversare în condiţiile de astăzi, în refugiu şi cu Tara subjugată printr'un târg neonest, ţinem să comemorăm ziua Unirei cu aceeaşi credinţă, care a animat pe strămoşii noştri, în rosturile neamului românesc de strajă neclintită la porţile orientului întru apărarea Crucii şi a civilizaţiei.

De aceea noi socotim că simbolul Unirii dela 1 Decembrie 1918 nu trebue căutat numai în realizarea de întregire a Românilor ci în menirea pe care acest neam a avut-o şi o are pe meleagurile pe care le-a stăpânit şi pe care le-a apărat şi pentru care luptă cu credinţa că îşi îndeplineşte o datorie care depăşeşte mărunte socoteli pentru a se ridica la valorile eterne şi deci neperitoare.

(«Libertatea», Noem.-Dec., 1953)

Când Magii au ajuns la Jerusalim au întrebat: «*Unde este Impăratul de curând născut al Iudeilor? Fiindcă i-am văzut steaua la răsărit şi am venit să ne închinăm lui.*» (Matei, Ev., 2-2.) Când Filip a spus lui Natanael că a găsit pe Isus din Nazaret cel prevestit de Lege şi prin proroci «*Natanael i-a zis: Poate eşi ceva bun din Nazaret?*» (Ioan, Ev., I-46.)

Fără a merge la explicaţii şi interpretări, constatăm faţă în faţă două poziţiuni. Din fericire şi unii şi celălalt au sfârşit prin a descoperi pe Fiul Omului. Si toţi I s'au închinat şi au crezut în El. Nu e mai puţin adevărat însă, că s'a ajuns la acelaş sfârşit dela două poziţiuni opuse.

Aşa s'a născut *Credinţa* pentru înfăptuirea căreia Fiul lui Dumnezeu a venit să se nască pe pământ.

Să se nască pentru a ne mântui. Mântuirea ne vine, prin urmare prin naştere. Prin naşterea în trup a Mântuitorului şi prin naşterea în Duh a noastră. Aşa a şi spus-o El lui Nicodem: «*Trebue să vă naşteţi din nou.*»

* * *

Nimeni nu poate, şi deci ar fi zadarnic să încerce, a împiedeca această naştere din nou.

Nici Irod nu a putut ucide pe «Cel ce s'a născut pentru noi şi a noastră mântuire» şi nici Apostolii, neîncrezători la început, nu au mai încercat să oprească pe Saul să devină Sf. Pavel.

Orideunde vine cel care *crede* e binevenit şi nimeni nu-i poate cere socoteală ce a fost, dacă el într'adevăr s'a născut din nou.

* * *

Acum, în peajma Sfintelor Sărbători ale Naşterii Mântuitorului, aceste gânduri ale noastre se împletesc cu dorul de ţară şi de cei rămaşi acolo în suferinţă şi în grele încercări.

Pentru unii aceste sărbători vor fi fără de nădejde pentrucă sunt fără bucurii. Altora le va fi rămas numai bucuria Nădejdei.

Tuturor, noi care ne mai bucurăm încă de libertate, le trimetem frăţească dragoste, făgăduiala că nu-i uităm şi că nu vom înceta lupta până nu-i vom izbăvi.

Puterile noastre lumeşti sunt însă mici. Ca să ne putem mântui va trebui să ne naştem din nou.

Să ne naştem în *Credinţa* pe care Cel nou-născut ne-a dat-o, cu *Nădejdea* Invierii pe care ne-a adus-o dându-Si vieaţa pentru oameni şi din *Dragoste* de oameni.

«*Acum dar rămân aceste trei: credinta, nădejdea şi dragostea; dar cea mai mare dintre ele este dragostea*» (*Pavel*, I. *Cor.*, 13-13).

Să ne naştem deci în această dragoste creştină care «*nu se bucură de nelegiuire ci se bucură de adevăr şi care nu va pieri niciodată*» (*Pavel*, I *Cor.*, 13-6. 8).

Hotărârea de a ne naşte din nou stă în noi. Fiecare, de oriunde am fi pornit, să întoarcem spatele tuturor ispitelor care ne ţin pe căi greşite şi să ne călăuzim paşii spre viitor numai cu «dragoste de adevăr».

Astăzi, când ne ameninţă pe toţi deopotrivă nimicirea ca oameni, ca creştini şi ca neamuri, trebue să ne desprindem de tot ce este rătăcire, de tot ce a putut—din pizmă sau din trufie—să ne depărteze de adevăr.

«*Dragostea nu va pieri niciodată*», «*Orişicine se mânie pe fratele său va cădea sub pedeapsa judecăţii*»... «*iar oricine-i va zice: «Nebunule» va cădea sub pedeapsa focului gheenei*» (Matei, Ev., 5-22).

* * *

Acolo, în ţara în care colindele au amuţit, unde ochii sunt plini de lacrimi şi unde sufletul caută cu desnădejde Mântuirea, se aşteaptă dela noi altăceva decât zavistie.

De sfânta naştere a Mântuitorului, în adâncă reculegere, să încercăm *să ne naştem din nou.*

(«Libertatea», Noemb. Dec., 1951)

DE NAŞTEREA DOMNULUI

Creştinătatea serbează încă odată Naşterea Mântuitorului.

Pentru noi, Românii, -cei din ţară ca şi cei din pribegie — acest praznic este întunecat de grele înegurări. Suferinţele celor de acasă ca şi îngrijorările celor din diasporă, prelungite peste puterile de îndurare omenească, întristează această sărbătoare altădată plină de voioşie şi de nădejdi.

In noaptea de Ajun colindătorii nu mai adue nicio «veste minunată» şi pe cerul înourat al existenţii neamului românesc, steaua nu mai răsare sus, ca în alte dăţi, să ne ducă, cu gândul, spre leagănul din ieslele dumnezeeştii naşteri.

In inimile multora picură lacrimi amare şi desnădejdea începe să se cuibărească în sufletele lor. Pentru mulţi pământul scump al patriei a rămas pe veci departe, ei odihnindu-şi truda vieţii în pământ străin.

* * *

Dar oricât ar sângera rănile acestor gânduri, azi, de Naşterea lui Cristos, avem o datorie în care stă însăşi mântuirea noastră.

Nu trebue să uităm că nimic nu se face aici, pe pământ, fără voia Celui din Ceruri.

Nădejdea noastră stă, trebue să stea, în această Voe care este numai Dragoste. Să nu uităm însă că dacă străduinţele noastre rămân zadarnice fără ajutorul Celui atotputernic, nădejdea noastră este deşartă dacă nu o întovărăşim cu împlinirea voii lui Dumnezeu pe pământ ca în ceruri. Trebue să ne ostenim a-I sfinţi numele Lui, aşa cum spunem în rugăciunea domnească. Atunci putem să-I cerem şi El ne va da, după cum ne-a făgăduit în predica depe munte.

Aceasta înseamnă rugăciune şi încredere în rugăciune. Dar rugăciunea nu e numai o cerere pe care o adresăm Divinităţii, ci o făgăduială pe care I-o facem, un angajament pe care ni-l luăm faţă de noi înşine. Rugăciunea e pocăinţa pentru poruncile pe care trebuia să le ascultăm şi pe care le-am călcat. Rugăciunea e invocarea înţelepciunii care duce pe om la desăvârşire. Ea ne păzeşte de trufia de a socoti că ne putem elibera singuri, peste voinţa lui Dumnezeu.

Această rugăciune smerită şi plină de încredere ne va fi ascultată şi «izbăvirea de cel rău» nu va întârzia.

«Urmaţi-Mă şi atunci nu veţi rătăci în întunerec» ne-a învăţat. Cel ce s-a născut pentru a ne mântui. Dragostea Lui nesfârşită pentru oameni este pilda pe care trebue să o urmăm. Si în dragoste de Cel ce s'a jertfit pentru noi trebue să ne facem rugăciunea în această sfântă zi de naştere în Trup a Mântuitorului, hotărîtă numai ca să mijlocească naşterea în Duh a noastră.

* * *

Pentruca să înmuiem inimile împietrite ale oamenilor, gândurile, vorbele, faptele noastre trebue să pornească din ascultarea îndemnurilor şi sfaturilor lui Dumnezeu. Lui să ne rugăm să ne lumineze calea pe care mergem şi să ne ocrotească lupta noastră. Pe căile întortochiate ale firii diavoliceşti nu vom reuşi mai mult decât până acum, adică să ne învrăjbim. Iar duşmanii noştri atâta doresc.

Cu încredere în oştile nebiruite ale cerului, azi, înfrăţiţi în credinţa noastră strămoşească, in ziua celui de al doisprezecelea Crăciun în surghiun, să ne rugăm fierbinte pentru izbăvirea Neamului nostru şi pentru eliberarea Patriei noastre.

Cu gândul la suferinţele celor de acasă să ridicăm în inimile noastre imn de glorie singurului nostru Stăpân şi Domn Iisus Cristos.

(«Libertatea», Dec., 1955)

Al cincelea Crăciun fără colinde.

La sfârşitul vacanţei celui din 1947, elevilor de şcoli primare li s'a spus să «r u p ă din abecedar foaia cu portretul regelui. Fetiţele şi băeţaşii cu ochii în lacrimi au «tăiat frumos» cu lama şi au ascuns undeva, într'un loc pitit din săltăraşul lor, «portretul». Era un început de eroism.

Astăzi acei copilaşi au terminat şcolile primare şi alţii le-au luat locul. Pe prima filă a abecedarului este portretul lui Stalin. Nimeni nu le mai vorbeşte de Regele de altădată. Iar dacă vreun copil descoperă foaia îngălbenită de acum cinci ani şi întreabă iscoditor pe părinţi: «Noi de ce nu mai avem Rege? Unde e Regele nostru?», ei nu ştiu ce să răspundă.

Ar vrea să spună că luptă aprig, undeva în lume, ca să ne elibereze de Ruşi şi de comunişti, dar nu pot să facă... regimul comunist a transformat fiecare copil într'un spion inconştient al părinţilor.

* * *

La Crăciunul din 1948 s'a dat ordin să nu se mai aducă brazi pentru «pom». «E un obicei nemţesc, nu creştin, şi trebue stârpit».

Copiii nu au mai cântat în seara de Ajun, strânşi roată în jurul «pomului»: «Tu, brad frumos, tu, brad frumos...»

Locul colindelor a rămas gol.

Ochii înlăcrimaţi nu mai strălucesc cu bucuria de altădată când priveau lumânărelele aprinse, beteala lucitoare, poamele aurite şi jucăriile de sub pom.

«Taina mare» a stelei care răsare sus nu mai adevereşte că s'a născut Mântuitorul. Colindătorii nu mai scoală pe «boerii mari» ca să le aducă «vestea minunată».

Vestea întârzie să vină, vestea minunată a Mântuirii.

Părintele a şapte copii, condamnat la moarte de comunişti, în ultimul lui cuvânt de apărare a spus că nu regretă că—şi lasă copii fără tată ci că nu poate trăi să apuce clipa mântuirii pentru a nimici cu mâna lui pe ticăloşi.

Glasul a vibrat mânie în suflete tari şi teama în cele slabe. Freamătul a fost luat de frunzele pădurii şi dus departe în codrii şi dus departe pe munţii unde mâini îngheţate strâng patul armei.

Este colinda de Crăciun ce vine din ţară. E colinda Mântuirii şi a Isbăvirii.

Acolo în frigul singurătăţii sunt mulţi «pomi de Crăciun». Brazii sunt falnici iar stelele cerului lumânărele pe care niciun suflu, orcât de hain, nu le poate stinge.

In jurul acestor «brazi verzi» se cântă Colinda cea mare a Crăciunului românesc în anul de suferinţă de azi. Darurile sunt în lăzi cu gloanţe şi ospăţul se face din Credinţa neclinită şi Nădejdea neînfrântă a celor ce nu şi-au vândut sufletul. Inceputul de eroism a devenit faptă.

(«Libertatea», Noembrie-Decembrie, 1952)

INVIEREA

Oricât de apăsătoare ar fi suferinţele sufletului obidit de refugiat şi oricât dorul de ţară şi de cei deacasă ne-ar copleşi—mai cu seamă la zile mari—cu acest prilej al Sfintelor Sărbători ale Invierii, să spunem cu bucurie, cu toată credinţa noastră şi cu toate nădejdile ce izvorăsc din această credinţă.

«CRISTOS A ÎNVIAT»

Misterul Invierii, primul din misterele Glorificării, prin care am fost mântuiţi de condamnarea păcatului originar, este temeiul Creştinismului. Prin el redevenim «fiii lui Dumnezeu» (Rom. VIII, 14-17) şi, ca atare, nu mai suntem părăsiţi, singuri şi neajutoraţi.

Acum putem să-I cerem şi El ne va da,

«Căci orişicine cere, capătă ...
Cine este omul acela dintre voi care dacă cere fiul său o pâine, să-i dea o piatră?
Sau dacă cere un peşte să-i dea un şarpe?

Deci dacă voi, care sunteți răi, știți să dați daruri bune copiilor voștri, cu atât mai mult Tatăl vostru, care este în ceruri, va da lucruri bune celor ce I le cer!».

(Matei, VII, 8-11).

Iată marea fericire pe care o aduce omenirii. Invierea. Este nădejdea care ne dă puterea de a îndura în încrederea că El nu ne va părăsi niciodată.

«...Dumnezeu își arată dragostea față de noi prin faptul că, pe când eram noi încă păcătoși, Cristos a murit pentru noi. Deci cu atât mai mult acum când suntem socotiți neprihăniți, prin sângele Lui, vom fi mântuiți prin El de mânia lui Dumnezeu.
Căci dacă atunci, când eram vrăjmași, am fost împăcați cu Dumnezeu, prin moartea Fiului Său, cu mult mai mult acum, când suntem împăcați cu El, vom fi mântuiți prin viața Lui».

(Rom. V, 8-10).

In dorul și în dragostea celor deacasă, să ne întreptăm gândul spre «Cel ce a înviat din morți, cu moarte pre moarte călcând», să-I cântăm Imn de glorie și să-L rugăm să ne aibă în grija Lui. Să-I cerem să ne apere și să ne păzească, să ne izbăvească de cel rău, să se facă voia Lui, precum în cer așa și pre pământ și în fiecare zi, în rugăciunea noastră, să-I cerem să ne elibereze țara de dușman.

Si El ne va mântui pe toți, pe cei ce pătimim în pribegie, și pe cei ce sufăr în sclavie.

(«Libertatea», Mai-Iunie, 1956)

O LĂMURIRE INDISPENSABILĂ

«Ce livre est un chapitre d'histoire vécue, L'auteur en est un témoin attentif et bien placé», ne recomandă d. Albert Mousset cartea «Destin de la Roumanie» semnată de d. Henri Prost.

Orce lucrare asupra evenimentelor contimporane constitue un capitol de «istorie trăită». Aceasta nu înseamnă însă neapărat istorie înțeleasă și deci istorie autentică.

Criteriile noastre de judecată departe de a fi unități de măsură precise și, mai cu seamă, unanim acceptate, orce lucrare reprezintă numai «un punct de vedere» asupra evenimentelor. Orce autor poartă în gândirea sa reflexul idealului colectiv al cărui apartenent este, ideal care nu se suprapune niciodată, în formă și întindere, pe celelalte idealuri colective contimporane. In afară de unele finalități (care de fapt sunt idealuri edenice) popoarele nu se înțeleg între ele pe o sumă de probleme privind viața lor națională ori internațională. «Drepturile omului» rămân o noțiune destul de labilă când urmează fie «efectiv» puse în practică, iar «libertate, egalitate fraternitate» sunt simple finalități către care încercăm să tindem dar pe care nu le putem ajunge cum niciodată curba nu-și atinge asimptota către care tinde și cu care numai puterea noastră de abstracție o face să se confunde la... infinit.

Infinitului matematic îi corespunde starea paradisiacă. Acolo, în Eden, lozinca revoluţiei franceze din 89 poate deveni o realitate.

Un punct de vedere valabil pentru omenirea căreia aparţinem ar fi judecarea unui popor după concepţia lui despre Dumnezeu lume şi viaţă. Numai acest concept spiritual face creatori inşi popoare. Si numai cine este creator îşi poate asigura oarecum dreptul la viaţă, existenţa continuă în cosmos.

A judeca un popor după interesele particulare ale altui popor, poate fi istorie «trăită» numai în sensul special al intereselor celui care socoate necesar să-şi concretizese judecăţile în eventualitatea că ele vor putea constitui cândva «document istoric» în favorul imperialismului pe care îl militează. Imperialismul de gândire, succedaneu minor al imperialismului politic mort odată cu marile împărăţii defuncte, conduce pe autori să scrie despre o ţară (pe ai carei apartenenţi i-a tratat în scurtul sau lungul său séjour, comme des nègres), cu idei preconcepute care fatal desbracă de orce obiectivitate judecăţile. Este nedrept şi egoist a adopta ca unitate de valoare, pentru inşi şi popoare, gradul de «filie» pe care îl putem descoperi în ei faţă de noi, de interesele noastre, de idealul nostru. Si este cu totul neinteresantă judecata făcută după cotidianul mărunt şi efemer, orcât ar fi el de autentic. Aceasta este treabă de anecdotist, nu de istoric.

Cu aceste rezerve primim recomandaţia făcută de d. Mousset cărţii dlui H. Prost, pentrucă dacă în cuprinsul celor 268 de pagini se găsesc abundente date cronologice (şi unele statistice), interesante pentru cei care au trăit marginal evenimentele ultimilor patru decenii din România, noi, actori nu numai martori ai acelor întâmplări, mărturisim decepţia cu care ne-am încheat lectura.

Cea mai puternică impresie pe care o poate reţine cititorul este că d. H. P. cultivă cu frenezie «potin»-ul dela care nu exceptează nici pe Regina Maria (pag. 18) şi nici (cu totul inoportun) naşterea prematură a fiului lui Carol II pág. 22). Oamenii politici sunt caracterizaţi prin anecdotele care totdeauna circulă prin saloane şi cafenele (evident delicioase subiecte pentru un nou volum în colecţia Bienstock & Curnonsky) şi după gradul lor de francofilie.

Politica românească este judecată în raport cu orientarea mai mult sau mai puţin marcată spre Franţa şi politica ei, iar nu în raport cu interesele naţionale în spaţiul unde se găseşte România la răscrucea celor două tendinţe «Drang nach Osten» şi «Na Dardanele». De aceea d. H. P. găseşte că «la Roumanie jouera un rôle souvent disproportionné a son importance dans le monde» (pág. 17).

Imperialismul de gândire al dlui H. P. se găseşte a fi puţin cam forte! Oamenii politici străini au apreciat, chiar când nu au mărturisit-o, rolul jucat de România în Sud-Estul Europei, iar momentul Stefan-cel-Mare este un moment istoric românesc în politica europeană. Papa Sixt al IV[a] nu s'a sfiit s'o recunoască şi să acorde domnitorului român şi ortodox din veacul al XV[a] titlul de «atlet al lui Christ». Străin de primejdia ce apasă asupra spaţiului românesc d. H.P. socoate că politica noastră trebuia să se inspire «du rôle relativement modeste que joue la Roumanie dans le monde» (pág. 91), şi uită că această insulă de latinitate, îndreptată cu faţa spre apus, a constituit totdeauna postul avanasat al Occidentului în mijlocul agitaţiei mării slave. Amintim, cu această ocazie, că politica unui stat se orientează cu necesitate către cei care-i asigură existenţa fiinţei etnice a neamului şi nu numai după imponderabilele sentimentale pe care anii de tinereţe studioasă ori petrecăreaţă au putut să le sădească în trecerea prin cartierul latin.

Dealtfel (financiar ca formaţie) d. H.P. are predilecţie pentru date şi statistice mai mult decât pentru interpretarea lor sintetică. Ca atare dsa trece aproape neobservat fenomenul esenţial al politicii moscovite de desnaţionalizare (dsa care în fiecare judecată nu uită că e francez) şi nu crede de cuviinţă să dea alarma asupra acestei primejdii necunoscută până acum în istorie. Când întâmplător d. H.P. trece la interpretări ele se bat cap în cap dela un capitol la altul sau chiar dela o pagină la alta (pág. 249-250).

Din cele 19 capitole abia 4 (60 de pagini) sunt rezervate subiectului, «Soarta României» sub oblăduirea comunistă. Celelalte 15, prin critica şi aprecierile făcute politicii şi oamenilor români dela 1918 până la 1940, par menite să discrediteze ţara şi neamul nostru şi să ne alieneze orice simpatie care ar privi cu interes către noi. Chiar când stringenţa realităţilor îl obligă să recunoască merite şi calităţi, d. H.P. are «potin»-ul. de multe ori nesărat, de a minimaliza lauda adusă (aşa se petrece cu Regina Maria, Regele Ferdinand, cu Nicolae Iorga, cu Petre Carp, cu Iuliu Maniu, cu N. Titulescu, cu mareşalul Averescu), dacă nu găseşte de cuviinţă să arunce cu superbie anatema sa ca în cazul lui Vaida-Voevod, Goga şi altora al căror nume nu le poate trece sub tăcere. O singură notă justă, portretul lui Ionel Brătianu luat deagata (d. H.P. sosind în România în 1931, după moartea lui Ionel Brătianu) şi poziţia îngăduitoare faţă de francofilii notorii.

Celelalte 4 capitole sunt încărcate de date cu totul nesemnificative şi lipsite de viziunea istorică a luptei în care omenirea e în-

cleştată. La jumătate de mileniu dela căderea Bizanţului, d. H.P. nu intueşte că azi ar putea să cadă, nu numai o capitală de imperiu ca atunci, ci umanitatea întreagă sub cea mai abrutizantă dominaţie, a puterilor întunericului. Turcii aveau totuşi o religie şi credeau într'un Dumnezeu, Bolşevicii nu cred în nimic, iar religia lor este subjugarea şi aservirea neamurilor doctrinei aberante a comunismului. Noi care ştim ce sunt ienicerii, pentrucă am plătit şi acest tribut de sânge Turcilor, nu dorim dlui H.P. ca neamul său să-l plătească sub noua sa formă sovietică aşa cum îl plătesc Românii şi cum d-sa neglijează să o menţioneze. Nicio vorbă despre grozăvia asasinatelor în masă la canalul Dunăre-Marea Neagră ori la barajul Bicaz. Nicio menţiune despre faptul că în câmpurile de muncă forţată din România sunt de zece ori mai mulţi deţinuţi decât în Ungaria şi de patru ori ca în Polonia. La acest efort eroic de rezistenţă al Românilor, d. H.P. (în bun neutralist) găseşte de cuviinţă să ne atragă atenţia asupra inconştienţei cu care dorim răsboiul eliberator, «fără a ne sinchisi de noile şi teribilele încercări care vor urma imediat» (pág. 250). Mulţumind pentru sfat, amintim dlui H.P. că dacă ar fi citit cel mai elementar manual de istorie românească ar fi văzut că nici înţelepciunea şi nici jertfele pentru libertate nu ne-au lipsit nouă ci numai înţelegerea acelora care —la adăpostul zidului de piepturi şi lănci româneşti—nu au cunoscut nici urgia năvălirilor barbare nici vasalitatea otomană, nici repetatele (13 la număr) ocupaţii ruseşti, nici exploatarea nemiloasă a alogenilor (prin prezenţa lor sau prin capitalurile lor).

Dacă cele 15 rânduri din paragraful final al cărţii ar putea să dea impresia că autorul priveşte cu simpatie şi cu interes politic soarta României, rugăm pe cititor să le reia şi să le mediteze. Noi le redăm în traducere.

«In ciuda celor nouă ani de sclavie şi a tuturor desamăgirilor pe care le-au încercat din partea acelora dela care îşi aşteptau mântuirea, Românii păstrează neştirbită nădejdea că într'o zi îşi vor recâstiga libertatea. Nu este nicio îndoială că timpul lucrează pentru Ruşi; tot tineretul, încadrat în formaţiuni comuniste, este crescut sub obroc fără nicio legătură cu lumea liberă; i se vâră în cap ca n'au valoare decât ştiinţa, cultura, civilizaţia rusă. Se va reuşi oare, până în cele din urmă, cu aceste metode să se rusifice şi bolşevizeze o naţie care prin obârşia ei latină şi prin cultura sa occidentală se

vădeşte mai rebelă decât oricare alta din Europa orientală faţă de dominaţia comunismului slav?»

«Deocamdată sunt puţini Românii care să nu fie încredinţaţi că ţara lor va eşi din acest tragic impas aşa cum a reuşit totdeauna să supravieţuiască tuturor catastrofelor ce dealungul veacurilor s'au abătut asupra ei.»

In afară de citatul din Michelet, cu care se închee cartea, acestea sunt gândurlie cele mai încărcate de îngrijorare pentru soarta României, şi a Românilor. Nu sunt însă deloc nuanţate de dragoste şi încurajare. Nu se vede, din cuprinsul lor, dorinţa, necum hotărîrea, de a nu l ă s a o «naţie de obârşie latină şi de cultură occidentală» să piară strivită sub călcâiul molohului moscovit deşi d. H.P. ne vrea franţuziţi nu numai în admirarea valorilor civilizaţiei galice ci chiar în preferinţele matrimoniale. Noi regretăm pentru civilizaţia creştină că după anii petrecuţi în «România subjugată comunismului slav» d. H.P. poate încă privi «la rece» fenomenul de îndobitocire a omului, prin conceptul comunist, fără a da alarma şi fără a pricepe că «neutralismul» şi «convieţuirea» sunt Scilla şi Charybda politicii europene.

Istoria se face de oameni dar nu înşirând date cronologice ci luptând şi murind pentru idealul care să apropie pe Om de Dumnezeu, nu să-l coboare în postura de robot.

...une leçon se dégage dont on voudrait qu'elle fût mise à profit par tous les Français, à commencer par ceux qui les dirigent», cum spune d. Albert Mousset în prefaţa cărţii, dar ea nu a fost învăţată nici chiar de d. H.P. care se pare, a trăit fenomenul de bolşevizare marginal şi absent.

* * *

Acestea sunt reflexiile pe care ni le-a stârnit lectura cărţii «Destin de la Roumanie». Pentru cei care nu au fost martori «bine plasaţi» în observarea evenimentelor suntem datori şi cu altăceva. Cartea dlui H. P. este înşelătoare. Sub aspectul unei prodigioase pseudo-documentări ea lasă şi impresia unei cărţi obiective (cine este bine documentat nu poate fi decât obiectiv!). Intr'adevăr în cuprinsul celor 268 de pagini numai şase (7,90, 106, 109, 217 şi 230) nu cuprind nicio cifră care să reprezinte o dată calendaristică, un număr, un procent sau o statistică (sunt patru tablouri statistice: populaţia României în 1930, a alegerilor din 1937, a celor

din 1946 și a celor din 1948). Fiecare pagină abundă în anul nașterilor, al morților, al suirilor pe tron, al abdicărilor, al căderilor dela putere, al epurărilor și al faptelor diverse așa cum le-a notat «au jour le jour» din «dépouillement régulier de la presse locale» «et de presque toute la littérature parue sur la Roumanie contemporaine» cum ne asigură autorul în Avant-Propos (și cum «nu» o putem constata din cele 24 de lucrări menționate de el).

Nu tăgăduim că pentru cine nu a ținut un fișier calendaristic, cartea poate scoate pe mulți din încurcătură. Chiar pentru noi împrospătarea unor date uitate a fost interesantă. Aceste date însă sunt străine și independente de spiritul de observație și de judecata dlui H.P. «L'abondante documentation (que j'ai réunie)» se cerea triată, confruntată și interpretată potrivit unor realități altele decât conversațiile cu «la plupart des hommes qui ont joué un rôle dans les affaires roumaines». Așa cum a procedat d. H.P. notând impresiile superficiale, capricioase și nestatornice ale cafenelei, cartea poate mijloci citate partizane, dacă nu p r o, cel puțin contra orcărei atitudini. Dsa nu a reușit să descopere acel fir roșu, care străbătând evenimentele, marchează sensul istoric al trăirii unui neam.

Chiar dela primul paragraf al Cap. I, d. H.P. se vădește un necunoscător al problemelor politice și istorice din spațiul românesc. Dsa consideră unirea provinciilor românești în confiniile acelorași granițe statale ca pe un noroc întâmplător datorit numai victoriei aliaților în 1918. Dsa uită (sau nu știe) că Basarabia a fost rășluită din trupul Moldovei, pentru a treia oară, în 1878, că răpirea Bucovinei în 1775 a costat viața domnitorului român Grigore Ghica, ucis pentrucă nu a vrut să cedeze târgului turco-austriac, că idealul de unire a fost încă odată realizat în 1601 de Mihai-Viteazul, că pentru același ideal de independență și unire au fost trași pe roată, de către Unguri, Horia, Cloșca și Crișan în 1784, că înnebunit de durere pentru nedreptățile făcute Românilor în Ardeal a murit Avram Iancu. Unirea din 1918 se realizează printr'un nesfârșit șir de lupte și n u «par un concours de circonstances que personne n'aurait pu prévoir», cum afirmă d. H.P. (pág. 1). Dacă această unire nu s'a făcut în sec. XIX, ca pentru Moldova și Muntenia și odată cu celelalte uniri petrecute în Europa, aceasta se datorește numai politicii imperialiste a împărățiilor care totdeauna au urmărit o «politică de echilibru și nu una de dreptate. (Basarabia a fost cedată Rușilor în 1878 de Bismarck în congresul dela Berlin ca să-și facă mână bună față de Petersburg).

Că România s'a dublat ca suprafață și populație vădește numai nedreptatea de până atunci care îngăduise ca o țară, un popor să fie înjumătățit prin acte arbitrare de rășluire înfăptuite de cei care se simțeau în putere (ca azi Rusia) să subjuge și să asuprească. Dealtfel autorul arată o predilecție pentru a socoti că în România lucrurile se întâmplau «la noroc» (pág. 6), deși realitățile îl obligă să constate mai târziu (pág. 20) că Ionel Bratianu, prin acordul din August 1916, prevăzuse totul chiar și desmembrarea împărăției habsburgice.

In ce privește oamenii politici români (Cap. II, Le personnel politique) în afară de ce am menționat mai sus vom releva lipsa de decență cu care d. H.P. lansează aprecieri ca aceea că energia și curajul «est peu commun dans le personnel politique roumain» (pág. 65). Pentru a evidenția stilul «istoric» și modul cum d. H.P. își documentează concluziile sale politice cităm (pág. 17-18):

> C'est un homme bien curieux que Titulescu. Il a un masque de Mongol, le poil rare, un corp aux rotondités anormales chez un homme. Il ressemble aux anciens cochers de fiacre de Bucarest qui tous appartenaient à une secte les contraignant à la castration des qu'ils avaient engendré un fils. Sa nervosité, ses superstitions, ses frayeurs devant le moindre danger, son goût du luxe dénotent chez lui un tempérament féminin et expliquent nombres de ses attitudes.»

și aceasta pentrucă «par lui, la Roumanie jouera un rôle souvent disproportionné à son importance dans le monde». Pe românește aceasta nu se chiamă istorie ci... altfel. Maniu, Vaida, mareșalul Averescu, Goga sunt maltratați pentrucă niciunul nu și-a făcut liceul la Louis-le-Grand, sau nu au în amintirile lor picanterii bulevardiere. Pentre Carp a fost un «eminent om politic» până în .. 1914. «Goga aurait été mieux inspiré de préférer ses travaux littéraires aux luttes politiques». Dacă ar fi să ne însușim felul de a gândi al dlui H.P. ar trebui să-i spunem că dsa ar fi făcut mai bine să se mențină în cadrul statistic al preocupărilor sale financiare și să nu pășească la considerațiuni istorice sau că, pentru documentare, în afară de cartea fraților Tharaud veniți (sau trimeși) la București pentru a minimaliza o dramă a politicii românești, ar fi trebuit să citească «Pentru Legionari» a lui Corneliu Codreanu, «Cranii de lemn» a lui Ion Moța «Mustul care fierbe» a lui Goga de unde ar fi cules autentice preocupări românești.

In două capitole (Cap. IV și Cap. VIII) d. H.P. vrea să lămurească Occidentalilor geneza naționalismului român și avântul pe care l-a luat acest curent.

Sovin francez (așa cum apare din judecățile sale) dsa nu vede alt înțeles naționalismului român, pe care îl confundă cu... antisemitismul (pág. 32-38), decât atașamentul la politica totalitară a lui Mussolini și la cea rasială a lui Hitler (pág. 77-89). Nimic din sensul antropologic care vădește că neamul, națiunea este entitatea supremă creeatoare pe pământ și ca atare popoarele trebue să facă o politică prin care neamul să se ridice la menirea supremă ce i-a fost hărăzită și să-l ferească de bălăcirea în promiscuitatea cosmopolită la care a renunțat până și comunismul... internațional.

In ce privește chestia evrească care în România constituia de fapt o problemă d. H.P. constată «lorsque avant 1939 on voyageiat dans le Nord de la Roumanie on était frappé de la densité de la population juive» (pág. 33). «Dans les villes la quasi totalité des enseignes portaient des noms juifs, mais aussi, ce qui était inquiétant, dans les vilages, qu'il s'agît du cabaretier, du médecin, de l'épicier, du boucher, du marchant de tissus, du tailleur, etcetera» (pág. 34). «...ce fut beaucoup des abus dont les paysans faisaient grief aux fermiers juifs que procéda la jacquerie de 1907» (pág. 33). Citând statistica din 1932 asupra datoriilor agricole remarcă faptul că în Bucovina ele se ridicau la 21 000 lei pe hectar (la propietăți sub 10 ha.) față de 3 500 lei în vechiul regat și constată că «c'est aux Juifs et particulièrement aux cabaretiers que les paysans devaient s'adresser pour se procurer des fonds, on peut s'imaginer à quel taux.» «Il est patent qu'en Bucovine le plus clair des dettes dont les paysans s'étaient obérés résultait de l'accumulation d'intérêts calculés à des taux usuraires» (pág. 34). Revine apoi și insistă (pág. 58) «nous avons indiqué le rôle qu'y jouaient les usuriers juifs». Consemnează de asemenea (pág. 88) că «80 % des dentistes son Juifs», că «l'armée de réserve compte parmi ses officiers 402 farmaciens juisf contre 248 roumains, 1.460 médecins juifs contre 1.440 roumains». Totuși, curioasă judecată, în fața acestei situații alarmante concluzia dsale este extrem de simplistă și sfatul său (imprumutat unei butade a lui Petre Carp) quasi naiv: «travailler à la façon des Juifs (pág. 33)».

In tabloul statistic al alegerilor din 1937 (pág. 102) și în cel al alegerilor din 1946 (pág. 188) d. H.P. menționează între partidele participante «Parti juif» care dealtfel candidează (nemenționat în carte) și în Noembrie 1919 sub semnul «Menorah». Si-a dat dsa osteneala să interpreteze acest fapt politic? S'a întrebat de ce Evreii s'ar bucura (numai ei) de prerogativa de a nu fi atacați ca «partid evreesc» în propaganda electorală? Nu constitue o provocare această atitudine de a face stat în stat? Erau Evrei înscriși și în celelalte partide și candidau ca apartenenți ai lor (ca în Franța) dar nu pe ei îi ataca naționalismul român. Iată situații politice pe care nu le reliefează d. H.P. Dealtfel problema evreească era în al patrulea și al cincelea loc pe programul naționalist preocupat întâi de problema spiritualității, apoi de a ideologiei (evident alta decât comunistă), de problema socială, de cea economică și numai după aceea de problema alogenilor între care Evreii erau atât de numeroși încât (cum remarcă și d. H.P.) sufocau viața națională, constituind un adevărat pericol.

Antisemitismul românesc s'ar transforma în anti-franțuzism, anti-germanism, anti-englezism, etc. dacă mâine cei 1,5 milioane de Evrei (nu 728 000 cum citează d. H.P. după statistica falsificată a dlui Sabin Manoilă) ar fi înlocuiți—în aceleași condițiuni de acaparare, de speculă, de corupție și de imoralitate—cu Francezi, Germani, Englezi, etc. și despre care am fi îndreptățiți să spunem așa cum a scris despre Evrei d. H.P.

In «la poussée nationaliste» dsa nu vede tragedia românească în fața comunismului așa cum o menționează în «Memoriul către Rege și Oamenii politici» din 5 Noembrie 1936, Corneliu Codreanu și nici îngrijorarea aceluiași din 30 Mai 1939 în fața politicei Titulescu, când scrie: «De vor intra trupele rusești pe la noi și vor eși învingătoare, în numele Diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea să susție că ele vor pleca înainte de a ne sataniza, adică bolșeviza?». D.H.P. vede doar gluma de cafenea cu Goga și ministrul Spaniei, chiar după ce prevederile lui Corneliu Codreanu au ajuns o dramatică realitate.

In ce privește Mișcarea Legionară relatările pe care le face sunt deadreptul surprinzătoare și contradictorii (ca cele dela pág. 36, 37, 38, 63, 249, 250, etc), ori simple insanități ca cele din susul paginei 86, explicabile doar prin literatura pe care d. H.P. a consultat-o și cercurile pe care le-a frecventat.

Celelalte capitole privind politica până la 1944 cuprind câteva paragrafe asupra unor probleme economice, înăbușite însă de bălăria amănuntelor cotidiane politice cu totul nesemnificative. Autorul se lasă furat și copleșit de ele și nu se mai poate ridica la sinteză politică. Comentariile care uneori le întovărășesc sunt atât de partizane pentru tema politicii sale încât le ridică orice caracter

de informaţie istorică. Peste multe din problemele economice ale României, în acea perioadă, dsa trece fără chiar a le menţiona.

Cele din urmă patru capitole descriu procesul de bolşevizare al României. Eler ar putea constitui o lecţie pentru partizanii «convieţuirii» dacă în afară de etapele politico-sociale şi poliţiste, d. H.P. ar releva substratul ideologic al lor. Insă autorul evită, fără înţeles, să atace problema în miezul ei, menajând, aproape suspect, Sovietele. Face o neînţeleasă abstracţie de faptul că lupta surdă (răsboiul rece, cum i se spune) dusă de Rusia contra popoarelor libere nu este pentru «pace» ci pentru «viaţă ori moarte».

In ce priveşte România e natural (după linia celor 15 capitole precedente) ca dsa să constate doar rezistenţa ce o opune poporul român acţiunei moscovite de distrugere, dar să nu realizeze tragedia ce se petrece la gurile Dunării.

Dsa priveşte faptul ca pe un match de box unde se poate câştiga prin k. o., la puncte ori se poate face match nul, fără ca cei doi combatanţi să înceteze de a exista. «Destinul României» noi însă îl privim cu altă îngrijoare şi de aceea nu putem rămâne simpli spectatori care «la rece» aşteaptă cu calm rezultatul. Chiar şi la un match, oamenii cu temperament şi cu pricepere a jocului se înfierbântă contra unei lipse de «fair-play» ori împotriva unei deciziuni nedrepte a arbitrului.

Dacă lucrarea dlui H.P. ar fi fost intitulată «Amintiri şi impresii din România», am fi menţionat cu regret că dsa nu a văzut şi nu a reţinut decât lucrurile de suprafaţă şi că genul stilului său este anecdotist, cultivând cu pasiune cancanul şi intriga. Când însă se vrea atribuită calitatea de lucrare istorică operei sale, noi atragem luarea aminte că e doar o carte superficială, lipsită de duhul ştiinţific, pentrucă nu e obiectivă şi e cu totul partizană ca o încercare stângace de propagandă.

(«Libertatea», Sept.-Oct., 1954)

PENTRU SCRIBII DELA SCÂNTEIA

Totdeauna ne-a repudiat să stăm de vorbă cu slugile vecinului pentru a afla ce se petrece în casa lui. De data aceasta însă este «casa noastră» în care un vecin viclean şi prădalnic s'a instalat cu gânduri hoţeşti de înstăpânire iar slugile perfide sunt «arendaşii viii Domnului» care au gonit pe slugile credincioase şi au ucis pe «fiul domnului» fără să se gândească că va veni însuşi Domnul, stăpânul viii, şi îi va pierde pe ei, pe toţi.

Iată de ce de data aceasta—pentru prima şi poate pentru ultima oară—stăm de vorbă cu scribii dela Scânteia.

In ajunul adunării dela Geneva (dela 18 Iulie) şi în toată săptămâna cât a ţinut această adunare, slugile dela Bucureşti s'au întrecut în viclenie ca să ascundă lumina sub obroc. Dacă Bulganin şi Khruşef pot minţi—ca pe Tito la Belgrad—şi să spună că ei nu au ştiut nimic din ororile petrecute, că aşa le-a spus Gheorghiu-Dej şi toţi Parhonii dela Bucureşti, că regimul este «*liber, nesilit, şi de bună voe acceptat*» de Români, nu le este îngăduit slugilor mercenare să se ascundă după deget şi să repete, ca papagalii, astfel de sloganuri. Ei ştiu prea bine cât sunt de odioşi şi cum s'au instalat la conducerea statului românesc... Ei ştiu prea bine soarta ce-i aşteaptă în ziua când nu vor mai fi apăraţi de baionetele muscă-

lești. Atunci pentruce nu au cuviința să tacă și să nu mai ațâțe pe oameni care și așa abia își mai țin firea ca să nu le facă felul? Nu ar fi mai bine ca în loc să-și ridice singuri furcile spânzurătorilor să aștepte pocăiți îndurarea creștinească a Românului a toate iertător?

In speță domnii dela Scânteia scriu: «*la Geneva coexistența s'a vădit posibilă*».

Cum? Că reprezentanții Kremlinului, schimbând de tactică, în loc de aroganță au împrăștiat zâmbete care aduceau mai mult a rânjete?

Era de așteptat ca «armata germană», care ii înspăimântă pe Ruși până și în somn, să le potolească megalomania cu care au câștigat în conferințe dar au pierdut în fața soldatului neamț. Dacă la Teheran și Yalta li s'au acceptat condițiile de către Occidentali numai de teama unei păci separate cu Germania (specialitate Moscova), la Geneva s'a spus lămurit: eliberarea popoarelor subjugate. Dacă aceasta e dovada coexistenții s'o realizeze muscalii și pe urmă vom vedea ce va mai fi.

Insă pentru bolșevici ca și pentru slugile lor «coexistența» înseamnă «statu-quo», adică robia pe care n'o acceptă niciun popor de dincolo de cortină.

Ei bine, această coexistență nu s'a vădit posibilă decât în mintea înfierbântată a celor ce văd că le fuge pământul de sub picioare. Si, în zăpăceala lor au clamat: «țările reprezentate la Geneva nu se pot amesteca în treburile interne ale niciunei țări». Dacă treaba nu ar fi prea serioasă și ne-ar arde de glume, am răspunde, în stil caragialesc, «Ei ași, parol?»

Atunci de ce s'au adunat reprezentanții la Geneva? Nu tocmai pentru dreptatea și libertatea celor zece națiuni care zac azi în robie? Nu oare gemetele din închisori și din câmpurile de muncă forțată fac pe oamenii civilizați să-și lase treburile lor pentru a merge la Geneva să aducă la dreapta judecată pe cei care socot că minciuna, tâlhăria și teroarea sunt drepturi internaționale de coexistență?

Dacă în mod obișnuit nu te amesteci în casa vecinului care în fiecare seară vine beat și-și stâlcește nevasta în bătăi, când, înebunită însă, femeea reușește să fugă în stradă și țipă după ajutor, atunci sar toți vecinii, leagă burduf pe bețiv și-l dau pe mâna poliției.

Asta fac reprezentanții dela Geneva, domnilor scribi dela Scânteia, sar în ajutorul milioanelor de Români care strigă desperați

după ajutor. Dacă nu vreți să înțelegeți acest lucru de bună voe îl veți înțelege de nevoe.

Marele diplomat, montatorul electrician Gheorghiu-Dej, anunță la Radio întreaga planetă că potrivit hotarârilor dela Varșovia, Rușii nu vor părăsi România, în conformitate cu clauzele tratatului de pace din 1946, dela Paris, ci când Americanii și Englezii vor părăsi Europa.

Intâi. Ce for este cel care a adus la Varșovia această hotărîre, dle Dej? Are autoritate de a schimba clauzele tratatului iscălit de Americani, Englezi, Francezi, Români, Bolșevici, etc.? Cum să apreciem această afirmație: inconștientă ori dementă?

Al doilea. La 1946 Americanii și Englezii erau în Europa și nu se punea deloc problema plecării lor și totuși în tratate, deși se știa aceasta, nu s'a făcut condiție pentru evacuarea României în trei luni dela tratatul de pace cu Austria. Deci condiție inexistentă și ca atare inoperantă.

Al treilea. Dacă armatele de ocupație nu pleacă din Germania nici chiar după acordarea suveranității și dacă s'a hotărit creerea unei armate germane e tocmai din pricina încăpățânării moscovite de a refuza încheerea păcii și din cauza amenințării permanente care o prezintă atitudinea bolșevică. Vor evacuarea Europei. Khrusef. Bulganin și Dej? Atunci să închee pacea și să îndeplinească clauzele angajamentelor deja luate. E clar, domnilor scribi dela Scânteia?

Nu uitați că azi nu stați ca țiganul din poveste, pe șapte perini de puf ci pe un butoi cu praf de pușcă.

Ceeace s'a petrecut prin politica desmățată a lumii între 1918-1945, nu se mai poate repeta. Azi au căzut solzii depe ochi și toți văd urechile Regelui Midas...

(«Libertatea», Sept.-Oct., 1956)

Citim în ziarul «Românul»-, -din Iulie-August 1951-, -că D-l General Rădescu a înaintat un memoriu asociației «Free Europe», în care și-a expus punctul de vedere asupra modalității de «integrare a tuturor Românilor din exil într'o singură organizație». D-Sa dorește să lărgească baza de colaborare a Românilor liberi și, în acest scop, propune înființarea unui Consiliu Național, din care să facă parte toate persoanele cu oarecare greutate în viața politică, culturală sau militară a fostului stat român. Din sânul acestui consiliu ar urma să se aleagă un «Comitet executiv»—ceeace ar corespunde actualului Comitet Național dela New-York, arbitrar constituit și lipsit de sprijin în masa refugiaților.

Principiile, în sine, constituesc o baza rezonabilă de discuție, deși ni se par greoiu de mânuit în realitate, aproape impracticabile, din cauza răspândirii peste mări și țări a persoanelor chemate să întocmească acest Consiliu. Ceeace le anulează însă complet valoarea, punând la îndioală însăși bunele intenții de care pare animat D-l General Rădescu, este că se revine la faimoasele «exclusive», apărute odată cu întemeierea «Uniunii Românilor Liberi». D-l General Rădescu are grije ca să le repete, într'o formă tot atât de categorică, și pentru uzul străinătății «Sunt în principiu excluși să

participe la acest Consiliu—declară D-sa—acei care au săvârșit acte criminale sau de trădare și *cei al căror trecut nu este compatibil cu lupta de eliberare națională*, în deosebi acei care au îndeplinit funcțiuni cu răspundere politică în stat între 6 Septembrie 1940 și 23 August 1944, sau după data de 5 Martie 1945.

Dupăcum vedem, asupra Românilor destinați să intre în acest Consiliu acționează două exclusive. Dacă pentru cea de-a doua exclusivă, adică aceea care se referă la colaborarea cu comuniștii, avem o firească înțelegere, ea aparținând, oarecum, ordinei de bătaie contra regimului din țară, suntem surpriniși să constatăm cà și în Ánul Domnului 1951 Generalul Rădescu mai stărue în greșeala să se prezinte Americanilor cu întâia exclusivă, cu un program care prevede eliminarea din lupta de eliberare tocmai a acelora care au dat repetate dovezi—fie în cadrul unei mișcări, fie pe câmpul de bătaie—că sunt vrednici să o poarte.

Abstracție făcând de anacronismul unei atari atitudini—căci dacă își va fi avut cândva vreun rost de oportunitate politică, astăzi e total depășită de evenimente—; abstracție făcând de lipsa ei de logică, pentrucă nimeni nu iese în întâmpinarea inamicului, demoralizându-și trupele, să cercetăm ce temeiuri invocă Generalul Rădescu sau sfetnicii săi ca să declare *incompatibile cu lupta de eliberare națională* persoanele care au ocupat funcțiuni de răspundere politică în România între 6 Septembrie 1940 și 23 August 1944.

După cum se știe guvernărilor ce s'au succedat între aceste date li se aduc următoarele învinuiri:

că, pe plan intern, ele au fost regimuri de dictatură.

că, pe plan extern, au realizat colaborarea cu Germania.

Să luăm mai întâi de bună această încadrare delictuală a activității guvernelor mai sus amintite și să vedem dacă nu mai sunt și alte guverne care sufere de aceleași nereguli. Orice om de bună credință trebue să recunoască că data de 6 Septembrie 1940 este arbitrar aleasă. Regimul Regelui Carol cade exact sub povara acelorași acuzațiuni. Excepția cu care a fost gratificat acest regim se datorește faptului că autorii exclusivelor erau ei înșiși în cauză. Nu le putem cere să împingă consecvența unei atitudini atât de departe încât să-și pronunțe propria lor exclusiune.

Regimul Regelui Carol a fost un regim de dictatură. Fostul Rege Carol a dat o lovitură de stat, a înlăturat Constituția de la 1923, a dizolvat partidele și a introdus violența ca mijloc de guvernare, acte suficient de probatorii pentru ceeace voim să spunem. Dar în politica externă cum stau lucrurile? Să trecem în revistă

câteva manifestări de politică externă ale regimului carlist din vara anului 1940:

1 Iunie, Ion Ggiurtu, numit ministru de externe, anunţă orientarea României spre Axă.

1 Iulie, România renunţă la garanţiile anglo-franceze.

10 Iulie, România se retrage din Societatea Naţiunilor.

Iulie 26-28, vizita în Germania şi Italia a miniştrilor Gigurtu şi Manoilescu.

16 August, sub presiunea Germaniei, încep tratativele de la Turnu Severin şi Craiova pentru cedarea unor părţi din Ardeal şi Dobrogea.

30 August, Consiliul de Coroană acceptă arbitrajul de la Viena şi garanţiile italo-germane pentru restul teritoriului.

Până şi misiunea militară germană a fost solicitată de Carol şi numai venirea ei s'a petrecut sub Antonescu.

Aşadar, la 6 Septembrie 1940, România se găsea desprinsă de sistemul de alianţe anglo-francez şi se încadrase total puterilor Axei. Lipsea numai actul de adeziune formală, care s'ar fi produs, chiar dacă ar fi rămas Carol pe tron.

Dar pe plan intern, ce îndreptăţeşte alegerea lui 6 Septembrie 1940 ca dată de la care începe să domnească era «esclusivelor»? S'a rupt cursul istoriei româneşti odată cu alungarea depe tron a Regelui Carol II, încât nu se mai poate regăsi firul ei dacât la 23 August? După câte ne aducem aminte, la această dată, vidul în jurul Regelui Carol se făcuse atât de perfect încât nu se mai găsise nimeni să-i regrete plecarea. Sefii partidelor istorice au fost de acord cu actul abdicării. Mai mult decât atât. Au complotat la realizarea lui. Cât priveşte poporul, slavă Domnului, că marile demonstraţii ce s'au produs în faţa Palatului Regal şi în toate oraşele ţării au dovedit cu prisosinţă care îi erau sentimentele.

Se poate vorbi cel mult că dela un regim de dictatură s'a trecut la un alt regim de dictatură. Pentru a stabili exact împrejurările de instalare ale noului regim, trebue să facem o deosebire între datele de 5 şi 7 Septembrie deoparte şi 14 Septembrie de altă parte. La 5 şi 7 Septembrie puterile Statului sunt trecute de Regii Carol şi Mihai în mâna lui Antonescu. La 14 Septembrie, regimului de dictatură antonesciană i se adaugă un element democratic, o mişcare de masse, mişcarea legionară, care reprezenta în acel moment marea majoritate a poporului românesc. Mişcarea legionară a considerat această situaţie provizorie şi a cerut în repetate rânduri Generalului Antonescu să treacă la legalizarea revoluţei, invitând toate partidele la alegeri libere. In loc de a accepta verdictul naţiunii, Generalul Antonescu a rupt cu forţa populară la 21 Ianuarie, revenind la forma de dictatură personală.

Mareşalul Antonescu a făcut răsboiul din răsărit. Un răsboiu legitim, un răsboiu care aparţine neamului şi a intrat în istoria neamului. Domnul General Rădescu, repudiind regimul care a susţinut răsboiul contra Sovietelor, intră în conflict cu imponderabilele naţiunii, cu sutele de mii de morţi care s'au jertfit în acest răsboiu pentru eliberarea pământurilor cutropite şi pentru conjurarea primejdiei bolşevice. Oare nu păşim astăzi cu toţii pe urmele celor văzuţi în Rusia? Putem să-i îndepărtăm dela inima noastră când suntem chemaţi să facem faţă aceluiaşi duşman? Numai invocând idealurile ce i-au însufleţit şi spiritul lor de jertfă vom putea mobiliza iarăşi sufletul naţiunii. Să ne gândim apoi la cei care pătimesc şi mor în închisori, înalţi demnitari ai regimului naţional-legionar sau antonescian. Lăsând deoparte tot ce-a putut sa-i despartă în trecut pe aceşti oameni, astăzi sunt cu toţii martiri ai cauzei naţionale. Ce ar fi pe sufletul lor, dacă ar afla că sunt condamnaţi şi de Românii liberi, că stau îndăratul gratiilor sub obida «exclusivelor»?

Exclusivele nu exclud numai o categorie restrânsă de oameni politici, cari nu sunt pe placul Generalului, ci exclud toată ţara, exclud sufletul neamului, exclud însăşi ideea de luptă pentru eliberare.

Dela 6 Septembrie 1944, Domnul General Rădescu face un salt la 23 August 1944, considerând persoanele ce au participat la lovitura dela 23 August şi la guvernările ce au urmat după această dată —până la 5 Martie 1945—vrednice să figureze şi în mişcarea de rezistenţă din străinătate. D-l General Rădescu se află din nou în desacord cu linia realităţilor. Oamenii care au pregătit 23 August sunt cei mai puţin calificaţi să conducă lupta de eliberare. Dacă exclusivele ar avea vreun rost noi le detestăm în genere—apoi împotriva acestor oameni ar trebui să se întoarcă în primul rând. Pe ei a căzut năpasta să deschidă frontierele României armatelor sovietice. Chiar dacă ar putea fi absolviţi de responsabilităţi politice directe, sunt anumite ingratitudini ale istoriei pe care trebue să le plătească. Cu ce obraz s'ar mai putea adresa naţiunii, când au legat neamul românesc de mâini şi de picioare şi l-au predat Sovietelor?

D-l General Rădascu afirmă că dânsul este ultimul primministru constituţional al ţării şi toată acţiunea politică ce-o desfăşoară în străinătate o bazează pe această situaţie de drept. De aici ar decurge drepturile sale de a prezida Comitetul Naţional şi de a conduce

lupta de eliberare. Implicit rezultă că toate guvernele ce s'au succedat între 23 August 1944 şi 6 Martie 1945 prezintă aceleaşi caracteristice integre, adică au fost reprezentanţe legale şi legitime ale ţării. Dacă ne însuşim această teză, atunci membrii acestor guverne trebue făcuţi responsabili de numeroasele crime săvârşite, în acest interval, contra colectivităţii româneşti: toate jafurile, violurile şi asasinatele săvârşite de armata sovietică «aliată»; faptul că sute de mii de flăcăi au fost ridicaţi din satele lor, instruiţi în grabă şi înarmaţi primitiv, au fost trimişi să moară în locurile cele mai accidentate ale frontului din Ungaria. N'a fost un răsboiu ci un măcel îngrozitor de vieţi româneşti; apoi, concursul ce l-au dat la deportarea a 100 000 de cetăţeni români de origine germană pe teritoriul unui stat străin; dispariţii frecvente de cetăţeni români; funcţionarea serviciului N. K. V. D. pe teritoriul statului român. Dimpotrivă, dacă aceste guverne se declară fără voinţă şi viaţă proprie, simple unelte timorate în mâna ocupantului, atunci vinovăţia lor descreşte, dar, în acelaşi timp, şi caracterul lor constituţional se anulează. Căci puterile lor constituţionale erau permanent desfiinţate de prezenţa ocupantului. Din această teribilă dilemă guvernanţii dintre 23 August şi 6 Martie, oricât s'ar strădui, nu pot ieşi. Si dacă aceste guverne n'au fost expresia suveranităţii naţionale, atunci ele nu mai au căderea să judece atitudinea altor grupe de Români, cari, văzând neputinţa în care se sbat guvernele din ţară, au reacţionat contra invaziei sovietice, cum au putut, ridicând un steag propriu de luptă. Revolta lor era revolta naţiunii oprimate.

Precizând aceste lucruri, noi nu vrem să diminuăm poziţia Generalului Rădescu în străinătate. Ci doar să arătăm că prestigiul politic de care se bucură Generalul Rădescu în faţa naţiunii e mai puţin de ordin constituţional şi mai mult de ordin revoluţionar. Guvernarea Generalului Rădescu înseamnă puţin. Ea poate fi considerată chiar deficitară. Ceeace i-a dat o altă turnură, a fost acel moment de destin, acel gest elocvent şi temerar, când s'a ridicat contra celor «fără patrie şi Dumnezeu». Generalul Rădescu şi-a dat seama că ultima fărâmă de stat românesc e ameninţată să dispară, şi, atunci, a făcut apel la popor, ca să-l ajute la recucerirea lui. Pe vremea aceea, concursul legionarilor era binevenit şi, după câte ştim, conducătorii lor erau primiţi în audienţă chiar de preşedintele consiliului.

Venind în străinătate, Generalul Rădescu a părăsit premisele revoluţionare din ţară şi imensul său capital politic a început să-l

irosească în lupte fără semnificaţie. Domnul General Rădescu a rămas singur şi a fost avizat la combinaţiile artificiale ale prietenilor săi, pentrucă s'a desprins de realităţile din ţară. In loc de-a face istorie, a făcut «politică». Forţa care a stârnit-o în ţară, a ignorat-o, când a voit să înjghebeze instrumentul eliberării. Originea crizei în care ne sbatem, noi o vedem mai puţin în jalnicele tribulaţii ale Comitetului de la New- York, cât mai ales în lipsa de atitudine a Generalului Rădescu. Domnia Sa nu şi-a asumat în străinătate răspunderile ce incumbă unui şef, nu-şef al unui defunct guvern, punctat cu semne de întrebare, ci de mandatar al naţiunii, care putea să ceară, să fie ascultat şi să facă ordine între Românii pribegi.

* * *

In momentul când acest articol era gata de tipar, ne aduce ziarul «Patria», ştirea că să constituit «Liga Românilor Liberi», sub preşidenţia Domnului General Rădescu, ca expresie a diferitelor «Asociaţii de Români Liberi» existente încă dinainte în mai multe ţări. Cu acest prilej, se anunţă că s'a renunţat şi la discriminările din trecut. E vorba deocamdată de un anteproect de Statut al Ligii, care urmează să fie modificat pe măsura propunerilor ce se vor primi de la diferitele asociaţii membre.

Reţinem mai întâi laturea pozitivă a acestui eveniment: înfârşit, s'au convins şi cei mai recalcitranţi susţinători ai discriminărilor de absurdul ce-l conţineau şi au cedat bunului simţ şi realităţilor. De altă parte, trebue să subliniem că renunţarea la discriminări nu este categorică şi definitivă, că mai sunt anumite rezerve în vigoare, care oricând pot izbi pe unual sau pe altul, aşa încât, dacă principal s'a spus ceva, practic, mare lucru nu s'a schimbat.

Ziarul «Patria», comentând evenimentul, îl înfăţişează ca un act de generozitate la adresa unor oameni care au greşit faţă de neam, sclavi ai «unei rătăciri politice sau ideologice». Ne-am fi aşteptat, nu să mărturisească, dar cel puţin să nu spună, că Domnul General Rădescu şi anturajul său au început să-şi corecteze propiile lor erori de perspectivă politică. Nu e maniera cea mai fericită de a te înfrăţi cu cineva, în vederea luptei de eliberare, insultându-l şi rănindu-l sufleteşte.

Lupta de eliberare a ţării nu poate porni decât de la restabilirea bazelor spirituale ale naţiunii. Si aceste baze au fost permanent apărate, cu preţul a grele sacrificii, de generaţia «rătăcirilor politice şi ideologice».

(Libertatea», Oct., 1951)

30 DE ANI DELA ÎNTEMEEREA LEGIUNII

30 DE ANI DE LA ÎNTEMEEREA LEGIUNEI

O evocare a «Legiunei Arhanghelul Mihail», cu tot pateticul legat de dramatica ei trăire în decursul celor 30 de ani dela întemeere, ne este cu neputinţă azi.

Lipsa de perspectivă istorică, adversităţile încă vii a celor ce au tratat-o cu o vitregie greu de înţeles şi de explicat, remanenţele lozincilor belice şi postbelice, (cu rezonanţele lor, nazism, fascism) în lumea celor ce n'au înţeles fenomenul şi, în deosebi, diversiunea provocată de cei ce aveau interesul să nu fie dărâmat comunismul, —diversiune în plină activitate şi astăzi— nu constituesc ambianţa necesară pentru examinarea şi interpretarea obiectivă a fenomenului legionar.

Ingemănată, în chip arbitrar cu mişcări şi doctrine totalitare, s'a încercat scoaterea ei din lege şi din viaţă cu o brutalitate pe care dictatura lui Carol II a dus-o la paroxim.

Desorientarea spirituală şi oscilaţiile politice dintre cele două războae mondiale au târât-o, peste voia ei, pe nu făgaş străin de năzuinţele sale legitime şi au fixat-o într'o atmosferă politică în care se sufoca. De aici reacţiunea, uneori violentă, folosită pentru a se descătuşa.

Curentul de mase, extrem de favorabil mişcării legionare, vădea, pe deoparte, nevoia adânc simţită de sufletul românesc pentru

o nouă structurare şi, pedealta, încrederea pe care o manifestau aceste mase în calea deschisă de Corneliu Codreanu spre a eşi la liman.

Rezultatul alegerilor din 1937, —abia la zece ani dela întemeerea Legiunei şi în ciuda tuturor violenţelor întrebuinţate împotriva ei— constitue o probă neîndoioasă a acestei încrederi.

* * *

Iniţial, ideea din care înmugureşte acţiunea lui Corneliu Codreanu este apărarea împotriva comunismului, concretizată prin hotărârea din primăvara anului 1919, luată în pădurea dela Dobrina.

Venit, ca student, la Iaşi în Septembrie 1919 face o primă experienţă a realităţilor. Lupta împotriva comunismului, pe care o invederase în primăvară, nu trebuia să aştepte trecerea armatei bolşevice peste Nistru şi Prut, ci trebuia începută imediat contra agitaţiei comuniste a muncitorilor, contra spiritului adus de studenţii din Basarabia crescuţi în mistica revoluţionară, şi chiar contra catedrei de unde porneau lozinci ca a Prof. Paul Bujor care afirma, în Senat, că «lumina ne vine dela răsărit», ori că «lumea se îndreaptă cu paşi mari spre stânga».

Corneliu Codreanu ia parte cu muncitorul Const. Pancu la mişcarea contrarevoluţionară şi nimiceşte grevele comuniste dela Fabrica de Tutun şi dela Atelierele C. F. R. Nicolina-Iaşi.

Desorientarea politică din acei ani şi dificultăţile guvernelor române la conferinţa de pace din Paris dau naştere unei atitudini oscilante în ţară. Sub pretextul de a avea linişte se iau măsuri de represiune deopotrivă contra comuniştilor ca şi contra mişcării naţionaliste care se ridica contra acestor comunişti.

Atacaţi de hoardele bolşevice ruseşti pe Nistru şi de cele maghiare ale lui Bella Kuhn pe Tisa, guvernul reacţionează sever. Respinge pe bolşevici, sdrobeşte în primele zile ale lui August armatele comuniste maghiare şi ocupă Budapesta la 3 August 1919. Nu aceeaşi atitudine fermă o are în interior. Bande cu drapelul roşu defilează prin Bucureşti având în frunte pe un politician aventurier, Dr. N. Lupu, şi pe profesorul (altădată naţionalist) Nicolae Iorga.

Corneliu Codreanu îşi dă seama că unei asemenea situaţiuni nu-i poate rezista cu o mână de studenţi şi începe organizarea de luptă a tineretului naţionalist. Greva generală studenţească pornită dela Cluj de Ion I. Moţa în 1922 este semnalul de alarmă şi sgu-

duirea conştiinţei naţionale. In 1923, sub conducerea Prof. A. C. Cuza, se organizează «Liga apărării naţionale creştină» (L. A. N. C.) care urmează să constitue forţa politică de luptă împotriva comunismului. Popularitatea ei este imensă, însă intrigi şi oportunităţi politice de moment, provoacă, în 1927, ruptura în sânul comitetului L. A. N. C. şi Prof. A. C. Cuza se desparte de vechii şi credincioşii săi tovarăşi de luptă.

Intors în pripă din Franţa Corneliu Codreanu constată desastrul fără a putea să-l stăvilească.

* * *

Burghezia nu era în stare să intuiască gravitatea momentului istoric pe care îl trăia. Intru propria ei apărare ea nu concepea că e nevoe de un efort spiritual şi faţă de primejdia mortală care o ameninţa din partea comunismului hotărât să o nimicească, ea nu invedera altă soluţie decât forţa brutală a autorităţii. Ea nu înţelegea că misticei comuniste trebue să i se opună şi altăceva decât beciurile poliţiei şi puşcăriile, că o idee nu poate fi sdrobită cu pumnul. Colosului U. R. S. S. care trăia la graniţele noastre, animat de doctrina urii şi de spiritul de vindictă contra vechii organizaţiuni sociale, trebuia să i se opună o altă doctrină, mai bună, mai generoasă, mai umană. Numai o astfel de doctrină putea ţine piept avalanşei pe care o provocase spiritul revoluţionar întreţinut cu mijloace formidabile de propagandă de către noul stat bolşevic.

«*Unei mistici nu i se poate ţine piept decât cu o altă mistică*» a afirmat neîncetat Corneliu Codreanu.

In faţa acestei carenţe burgheze, a indolenţei generale şi a dezastrului din L. A. N. C. el ia atitudine. Chiar tineretul cu care odinioară luptase cot la cot, înfruntând toate primejdiile, era şi el «cuprins de flacăra mistuitoare a învrăjbirii». — Ce se petrecuse? — Erau idealurile, în numele cărora luptaseră, false? —Fuseseră primejdiile care-i uniseră, solidarizându-i în luptă, înlăturate făcând inutilă organizaţia? —Nimic din toate acestea. Era numai stăbiciunea unor suflete în care se stinsese entuziasmul primului elan. Fiorul luptei care-i animase în primele clipe nu mai era întreţinut de o credinţă. Fiecare îşi căuta de micile lui rosturi zilnice şi neglija rostul permanent al neamului. Vina stătea în natura omului fără ideal, care trăeşte viaţa improvizat, marginal marilor

ei probleme. In această situaţie Corneliu Codreanu ia «hotărârea cea mare».

Vineri, 24 Iunie 1927 întemeează «Legiunea Arhanghelul Mihail». Cu încă patru tovarăşi credincioşi din luptele pe care le duseseră până atunci (Ion I. Moţa, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, Ilie Gârneaţă) începe organizarea Legiunei.

Işi dăduse seama că pentru a realiza revoluţia de salvare a neamului trebue să realizeze, în prealabil, revoluţia interioară de regenerare a omului. Omul care trăeşte în minciună nu poate creea condiţiile de luptă pentru adevăr şi omul mişel nu poate învinge mişelia care-l copleşeşte şi-l distruge. Pentru a înlătura minciuna trebue pornit dela un adevăr fundamental, etern, necontestabil niciodată şi nicăeri. Pe el se vor putea bizui celelalte adevăruri de viaţă. Pentru a înlătura mişelia trebue curajul de a lupta eroic pentru adevărul descoperit, de a nu-l trăda pentru niciun fel de interese, ori care ar fi ispitele care s'ar oferi.

Adevărul fundamental este, pentru Corneliu Codreanu, *adevărul creştin*. El şi cei patru ctitori ai Legiunei sunt profund credincioşi.

> «*Dela Icoană am pornit, apoi am rătăcit o bucată de vreme purtaţi de valuri omeneşti şi n'am ajuns la niciun mal, cu toată curăţenia impulsurilor noastre (rămasă interioară, nu impusă valului care ne purta).*
>
> —*Acum, cu sufletul greu, răsleţiţi, sfârtecaţi ne strângem la adăpost, la singura căldură şi alinare, tărie şi reconfortare a noastră, readucătoare de puteri, la picioarele lui Iisus, în pragul orbitoarei străluciri a Cerului, — la Icoană*»,

scrie Ion I. Moţa în primul număr din «Pământul Strămoşesc» dela 1 August 1927.

Corneliu Codreanu, în cartea sa «Pentru Legionari», precizează ţelul Legiunei.

> «...*piatra unghiulară dela care porneşte Legiunea este omul, nu programul politic... Din această şcoală legionară va trebui să iasă un om nou, un om cu calităţi de erou*».

El denunţă, în acelaşi loc, mişelia împotriva căreia se ridică cu toată puterea sufletului său.

> «...*Păziţi-vă pe voi şi pe copiii de azi şi de mâine ai neamului românesc şi ai oricărui neam din lume, de această racilă îngrozitoare: m i ş e l i a... Nici în contra mişelului şi a armelor lui mişeleşti, să nu întrebuinţeze mişelia, pentrucă de vor învinge nu va fi decât un schimb de persoane. Mişelia va rămâne neschimbată. Mişelia invinsului va fi înlocuită cu mişelia învingătorului. In esenţă aceeaşi mişelie va stăpâni peste lume.*
>
> *Intunerecul mişeliei din lume nu poate fi alungat prin alt întunerec, ci numai prin lumina pe care o aduce sufletul viteazului, plin de caracter şi de onoare*».

Acesta este fundamentul pe care se începe clădirea Legiunei.

* * *

In acele clipe cruciale pentru existenţa sa, burghezia nu numai că nu face nimic întru apărare împotriva comunismului care-i hotărâse peirea, dar nici măcar nu-şi dă osteneala să înţeleagă importanţa pentru ea a ideologiei iniţiate de către cei care, realizând primejdia pentru omenire, pregăteau armatele şi bastionul moral în vederea luptei decisive.

Energiile imense pe care le polarizase mişcările anticomuniste pe baza doctrinei naţionaliste, sperie în schimb pe comunişti. Forţele oculte criptocomuniste dau alarma şi încearcă diversiunea. Ele denunţă naţionalismul ca antidemocrat, dictatorial şi totalitar. Propaganda este făcută cu un lux de montaj pe care li-l îngăduia stăpânirea finanţei, a presei, a emisiunilor de radio. Se înscenează atentate, se pun la cale comploturi, se asasinează fără milă.

In Noembrie 1938, Corneliu Codreanu şi alţi 13 fruntaşi legionari sunt ucişi mişeleşte pe când erau transportaţi dela închisoarea R. Sărat la Văcăreşti. Iar când unul din asasini (Armand Călinescu) e omorât, în Septembrie 1939, se deslănţue furia nebună. Sunt mărcelăriţi sute de legionari în lagăre şi sute, aleşi la întâmplare, sunt împuşcaţi pe tot întinsul ţării.

Burghezia «democrată» căzuse în cursă şi muşcase din nada întinsă de forţele oculte. Ea nu mai vedea primejdia în comunismul sălbatic al hoardelor roşii ci în antidemocratismul naţionalismului.

Conjuraţia mondială era pusă la cale. Drama omenirii începe să se desfăşoare.

Comunismul este încăodată salvat de către democraţiile occidentale (ca şi în 1919) şi puterile Satanei cărora la 16 Noembrie 1933, în Washington, li se deschiseseră de către Roosewelt porţile

pentru a intra în arena politică, intră de data aceasta biruitoare şi ameninţătoare în inima Europei.

Forţele naţionaliste distruse, Kremlinul devine arbitrul politicei mondiale pentrucă burghezia «democrată» trăeşte încă sub narcoza antifascistă. Politica ei continuă să fie sub influenţa forţelor oculte care n u v o e s c să fie dărâmat comunismul.

«D e mo c r a ţ i a» şi-a încredinţat soarta guvernanţilor fără a controla dacă această delegare de putere este făcută reprezentanţilor ei autentici ori instrumentelor oarbe ale forţelor oculte care lucrează pentru comunism. Ea continuă să trăească «dolce far niente» în convingerea caragelească că Statul trebue să facă totul. Iar Statul, anonim şi iresponsabil, are la cârmă, drept timonieri, conducători laşi ori mişei.

Peste o sută de milioane de oameni, sclavizaţi în răsăritul Europei, pot medita, la această a 30-a aniversare a întemeerii Legiunei, cuvintele lui Corneliu Codreanu scrise în Mai 1936:

> «*De vor intra trupele ruseşti pe la noi şi vor fi biruitoare, în numele Diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea care să susţină că ele vor pleca înainte de a ne sataniza, adică bolşeviza?*».

(«Libertatea», Aprilie-Iunie, 1957)

Libertatea nu reprezintă numai un titlu, ci pentru noi este o *tradiţie*, un *simbol şi o finalitate.*

Lupta noastră de azi se încadrează în tradiţia nesfârşitului şirag de lupte pe care Românii l-au dus pentru libertatea lor.

Apărându-şi glia şi preferând moartea, sclaviei, Decebal—ultimul rege dac—a scris cu sângele lui actul de naştere al poporului nostru.

Dragostea de libertate este marea moştenire spirituală care trece mai departe prin sângele generaţiilor române.

Ion I. Moţa a continuat aceeaşi tradiţie de luptă de data aceasta pentru făurirea unui nou «stil de vieaţă» românească. Creştin în cea mai înaltă accepţiune a cuvântului, acest suflet de elită s'a dăruit nu numai luptei pentru ridicarea Neamului său ci «a înţeles să moară pentru Cristos» în viziunea aceleiaşi idei de libertate. Crucea de la Majadahonda mărtusiseşte, dincolo de graniţele României, suprema lui jertfă.

Lupta de eliberare dusă de omenire în decursul secolelor din cele mai vechi timpuri, ale sclaviei totale, până la cele mai recente, ale sclaviei materiale, şi până la cele actuale, ale sclaviei spirituale, în numele ideii de libertate au fost duse. Sbuciumul sufletesc al

oamenilor şi frământările sociale ale popoarelor, toate au avut ca temei acest simbol, LIBERTATEA.

Realizată într'un fel sau altul, după credinţa gânditorilor şi după posibilităţile vremurilor, nu a reuşit totuşi să elibereze cu desăvârşire omenirea de alte robii pe care le-au creat utopiile născocite în afară de realitatea vieţii ori marginal ei.

Acest simbol al tuturor strădaniilor, rupând cătuşele unor înlănţuiri, a căzut pradă ororilor pe care o năvală grăbită le-a produs prin excesul de zel.

Eliberarea de jug, eliberarea de foame, eliberarea de teamă, rând pe rând şi-au reclamat drepturile în virtutea aceleiaşi finalităţi, libertatea.

Dacă astăzi o treime din omenire se svârcoleşte în cea mai îngrozitoare dintre toate asupririle cu putinţă este tocmai din pricina lipsei de libertate.

Cu o încredere oarbă în litera codurilor, alcătuite nu în vederea acestei finalităţi ci întru apărarea poziţiilor cucerite, nu am putut realiza libertatea pentru că am substituit justiţia, spiritului de dreaptate. Am substituit omenescul efemer, interesat şi deci egoist, dragostei divine în numele căreia a venit, a suferit, şi ne-a răscumpărat Mântuitorul.

Astăzi făcând să apară această gazetă, suntem hotărâţi să luptăm pentru finalitatea care înseamnă eliberare de tot ce poate reţine înlănţuită fiinţa omenească în avântul ei spre mai bine, spre mai frumos, spre mai dumnezeesc.

Premisele pe care înţelegem să clădim le enunţăm de la început. Ele vor fi îndreptarul nostru neclintit. Iată-le:

—oamenii sunt egal îndreptăţiţi în faţa vieţii şi a legilor,
—omul nu trebue să-şi exploateze semenul,
—popoarele nu pot fi împilate de alte popoare şi,
—orice majoritate, oricare ar fi ea, nu poate face abstracţie de aceste drepturi esenţiale ale minorităţii.

(«Libertatea» Iulie 1951)

CUPRINSUL

IDEALUL

RASBOIUL RECE

ROMÂNIA STAT SATELIT?

S'a terminat tipărirea acestei cărţi la 10 Decembrie 1962, în ate lierele «Artes Gráficas Benzal» Calle Virtudes 7 Madrid.
S'au tipărit 500 exemplare.